INSTITVTIO SPIRITVALIS, NON PARVM VTILIS ijs, qui ad vitę perfectionem contendunt:

ITEMQVE EXERCITIVM piarum precationum.

Ludouico Blosio Abbate Monasterij Lętiensis, ordinis S. Benedicti, Auctore.

Acceßit Apologia pro D. Ioanne Thaulero, vnà cum breui Regula Tyronis spiritualis.

Cum Gratia, & Priuilegio.

Venetijs, Apud hæredes Melchioris Sessæ. M. D. LXXI.

Pl. Erbanus Camald. in Insula Vigrem:

BJ Bren. B. VIII. 13

LVDOVICVS BLOSIVS, EXIMIAE PIETATIS VIRO FLORENTIO, A' MONTE S.

MITTO tandem ad te dilecte in Chriſto Florenti inelegantem illam, & inconcinnam Inſtitutionem diu à te expectatam, quam hiſce diebus mihi conſcripſeram. Ad eius calcem adieci, Appendicem ex Thaulero, atque alijs patribus deſumptam. Poſtremo loco poſui Exercitium precationum, quod tibi placere ſciebam. Vides vt nihil charitati tuæ negare poſſim. Si vir ille (cuius nomen ſupprimo) fructum retulit ex lectione Collyrij hæreticorum à me ſuperioribus annis

editi, si inquam vnxit Collyrio oculos suos, & iam videt, agat gratias Deo. Felix erit si humilis factus, matri Ecclesiæ obtemperare voluerit, stabilisque in fide Catholica permanserit. Aliter enim Deo nunquam placebit. Confirmabis eum diligenter pijs monitis, illique expones quãtum abominetur Deus hæreticos, atque scismaticos, qui vnitatem ipsius orthodoxæ, Apostolicæque Ecclesiæ per superbiam scindunt, deseruntque, & pastoribus eius subesse recusant. Nam Paulus Apostolus pluribus epistolarum suarum locis dicit Ecclesiam corpus Christi esse, & Christum caput esse Ecclesiæ. Quare, qui rebellis est Ecclesiæ, rebellis est Christo. Non potest iniuria inferri corpori, quin inferatur etiam capiti. Si contemnitur Ecclesia, contemnitur & Christus: quemadmodum ipse in Euangelio ait: Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit,

nit, me ſpernit. Ac rurſum: Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut ethnicus, & publicanus. Capitis, & corporis non niſi vna vox eſt: ob idque ſtatuta, vel præcepta Eccleſiæ, præcepta Chriſti ſunt, etiam ſi illa nuſquam in ſacris literis expreſſa eſſe videantur. Neque enim dependet auctoritas Eccleſiæ ex teſtimonio ſcripturarum: ſed potius auctoritas ſcripturarum dependet ex approbatione Eccleſiæ. Nam quis ſciret ſcripturas, quas veneramur, eſſe diuinas, quis eis crederet, niſi Eccleſia illas reciperet, & pro diuinis habendas eſſe decerneret? Sanè ſacra Euangelia, & Epiſtolæ actaque Apoſtolorum, multis annis poſt Aſcenſionem qua Chriſtus in cœlum receptus eſt: conſcripta fuerunt. Num, quæſo, Eccleſia tunc non habebat auctoritatem ſtatuendi ea, quæ congrua, & vtilia eſſe videbantur, propterea quòd illa quæ ſtatuebat, non erant in ſcripturis

expressa? Nonne credere, & obedire oportebat Ecclesiæ toto illo tempore docenti, sine scripturis noui testamenti? Si reijci debet quidquid in scripturis illis, quas canonicas vocamus, expressum non est; non credemus Christum post mortem suam, qua mortis auctorem deuicit, descendisse ad inferos: quia scripturæ canonicæ nusquam id exprimunt, sed Symbolum Apostolorum (quod inter illas scripturas non numeratur) hoc dicit. Apostoli pauca ex his, quæ prædicabant, & præcipiebant, scripserunt: discipuli ipsorum plura literis commendarunt: tam illi quàm isti plurima absque scripto fidelibus tradiderunt. Hinc Ioannes Apostolus ita concludit Euangelium, quod scripsit: Sunt & alia multa quæ fecit Iesus, quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros. Paulus item ait, Fratres, state & te-

nete

nete traditiones, quas didiciſtis, ſiue per ſermonem, ſiue per epiſtola noſtram. Hoc Apoſtolus non diceret, niſi aliqua tradidiſſet, quæ non ſcripſerat. Iſtud clarisſime agnoſcet, qui legerit epiſtolas Clementis Martyris, in quibus idem Clemens recitat ea, quæ Beatus Petrus præceptor ſuus in ſuis concionibus docere ſolebat. Id ipſum videre eſt in epiſtolis Ignatij Martyris, & in libris Dionyſij Areopagitæ, maximeq́ue in eo libro, quem de Hierarchia Eccleſiaſtica ſcripſit ad Timothæum Pauli diſcipulum iuniorem ſe. Hunc Martyrem Chriſti Dionyſium prædicante Paulo Apoſtolo fuiſſe ad fidem Chriſtianam conuerſum, Lucas Euangeliſta narrat in hiſtoria actorum Apoſtolicorum. At non defuerunt quidam parum graues homines, qui vanis & futilibus coniecturis adducti dicerent, Hierarchiam Eccleſiaſticam ceteraq́ue opera Dionyſij,

non ab illo Areopagita ſcripta fuiſ-
ſe, ſed à pluribus Dionyſijs vel etiã
à Dionyſio Corinthiorum Epiſco-
po, qui Apoſtolos non viderat. Iſti
leuitatis cultores, quia Eccleſiæ Dei
moleſti erant, & multa ſcripſerant
peſtilentiſſima, quibus certa quæ-
que reuocabant in dubium, ac ſan-
ctiſſimas Eccleſię conſtitutiones car
pebant impugnabantque, tali caſum
nia voluerunt adimere auctorita-
tem diuiniſſimis illis libris, ex qui-
bus temeritas impietaſque ipſorum
facile agnoſci, & conuinci poterat.
Verum tam iniquam eorum calum-
niam viri doctiſſimi iam abundè
refutarunt. Et quomodo auctor
illorum librorum non vidiſſet Apo
ſtolos, qui pluries Paulum appellat
ſuum præceptorem, quique ad Ioan
nem Euangeliſtam relegatum in
exilium miſit epiſtolam: qui etiam
in epiſtola quam ſcripſit ad Poly-
carpum Martyrem, affirmat ſe non-
dum Chriſtianum cum Apollopha-
ne

ne philoſopho fuiſſe tunc apud Heliopolim, cum tempore paſsionis Dominicæ ſol obſcuraretur? Id etiam repetit in epiſtola quam ſcripſit ad eundem Apollophanem: & in libro de Diuinis nominibus euidenter oſtendit, ſe vna cum Apoſtolis interfuiſſe obdormitioni Beatiſsimæ Dei genitricis Virginis Mariæ. Obmuteſcant itaque maleuoli calumniatores, qui quid dicant, neſciunt. Nituntur clariſsimum ſydus (quod vitiatos ipſorum oculos ſuo fulgore offendit) è cœlo tollere: ſed fruſtra laborant. Quòd ſi à nobis conſilium recipere volunt, ecce demus. Legant diligenter libros Dionyſij, legant paraphraſim qua vir eximiæ Sanctitatis Georgius Pachymeres ſcriptor Græcus, hortatu Beati Athanaſij Alexandrini Epiſcopi, eoſdem libros ante mille annos elucidauit: legant iſta, & certiſsime cognoſcent, fieri non poſſe vt plu-

res fuerint auctores sacratissimarum illarum lucubrationum, sed eas necessario scriptas fuisse ab vno duntaxat qui & cum Apostolis vixerit, & insignis philosophus summusque Theologus fuerit. Videbunt, vt vbique idem stylus, idem splendor dicendi refulgeat: videbunt, vt ipse auctor in singulis pene opusculis, titulos librorũ quos scripsit, aperiat. Hæc videntes, forte nobiscum maiestatem vere Apostolicam, & doctrinam plane cœlestem in scriptis incomparabilis viri venerabuntur, Deumque glorificabunt. Quin & sapientiam Theologiæ mysticæ (de qua ille præcellentem libellum edidit) amabunt plurimum: quam etiam attingere poterunt, si vanitati reuera valefacere, & sibi mundoque emori voluerint. Sed ad propositum reuertamur. Etiamsi nihil scripsissent Apostoli, nihilominus integra maneret Ecclesiæ sua auctoritas: & ipsa freta auxilio capitis sui

Christi,

Christi, qui dixit: Ecce ego vobiscum sum vsque ad consumationem seculi, secundum regulam veritatis sibi traditam institueret, regeretque populum Dei. Nam Beatus Paulus eandem Ecclesiam appellat columnam firmamentumque veritatis: propterea quòd à spiritusancto gubernata, non possit errare docendo ea, quæ ad fidem, & sanctos mores pertinēt. Execratur itaque Deus omnes, qui per hæreses, & schismata ab Ecclesia recedunt, eiq. resistunt. Plane quandiu quis ab illa, quæ mysticum Christi corpus est, manet separatus, non viuit in Deo: non viuificatur à Christo Ecclesiæ capite exaruit, vera vita destitutus est, sicut mēbrum corporis humani pręcisum necessario vitam perdit. Ei qui talis est, nihil post hanc vitam proderit, ꝙ se modo bona opera patrare, & iuste ad modum viuere existimat. Etiamsi omnem fidem habeat, etiamsi omnes facultates suas in pauperes ero-

get,etiamſi corpus ſuum ad ignem, & mortem intrepide tradat, nihil ei proderit: quia charitatem non habet, nec habere poteſt, cum arrogantia, & prauis affectibus plenus, vnitatem Deo chariſsimam Chriſtianisq. maxime neceſſariam diuidat: fides, eius (quæ viuificante charitate non ornatur) mortua eſt. Licet centies, licet millies dicat ſe fundamentum habere Chriſtum: fallitur non verum dicit. Nam qui deſeruit corpus, deſeruit & caput: & fieri non poteſt, vt Chriſtum pro fundamento habeat. Fundamentum fidei eius corruptum eſt: vnde quidquid ſuperædificauerit, corruet & nihil proderit. Ipſe igitur æternæ damnationis ſententiã à iuſto iudice accipiet: niſi humiliter ante mortem reuertatur ad vnicam illam arcam Noë, nẽpe ad Eccleſiam Catholicam: extra quam ſalus non eſt, extra quam nullum opus Deo acceptum eſt. Hæc Sancta Eccleſia fidem, quam à Domi-

no

no Iesu,ab Apostolis,atque ab Apostolorum discipulis accepit, hactenus inuiolatam seruauit, semperque seruabit. Certe Dionysius discipulus Beati Pauli, Clemens discipulus, & in summo Pontificatu successor Petri Apostoli, Ignatius & Polycarpus discipulis Ioannis euangelistæ, Irenæus discipulus Polycarpi, apertissime in suis scriptis (quæ Dei prouidentia ad magnam hæreticorum ignominiam adhuc extant) testantur Apostolos præceptores suos idẽ sensisse, quod modo in Ecclesia Dei sentimus, de fide,de sacramentis,de Missæ sacrificio, de oratione pro fidelibus defunctis peragenda,de quadragesimæ obseruatione,de instituto monastico,deq́. alijs sacris constitutionibus. At hæretici nostri temporis ab his omnino dissentientes, dicunt se veritatem tenere,quòd sacram scripturam probe (vt sibi persuadent) intelligant,& sequantur. O superbam, & cæcam eorum impudẽ-

tiam.

tiam. Nos, inquiunt, regimur verbo Dei, non humanis traditionibus: Intra limites verbi Dei consistimus: Verbum Dei nobiscum est; verbum Dei nos docet. Ita nihil nisi verbum Dei crepant: & tamen à cognitione ipsius verbi Dei longissime absunt. Quid enim? Ipsi ne verbum Dei, siue diuinas scripturas, atque ea quæ veritatis sunt, intelligunt: & sanctissimi illi Christianorum duces, qui Apostolos habuerunt magistros, quique cum Apostolis assidue versati sunt, non intellexerunt? Quibus quæso, magis credendum erit: istis ne seductis seductoribus, an gloriosis illis Christi Martyribus, qui à spiritusancto illustrati fuerunt, & Apostolos docentes audierunt, atque ea quę ab Apostolis didicerant, posteris tradiderunt? Verus sanctarum scripturarum sensus penes solam Ecclesiam est: non est penes illos, qui Ecclesiā deseruerunt. Nam ipsi scripturis abutuntur, eas perperam intelligunt, &

interpretantur, eas deprauant (ſicut ait Petrus Apoſtolus) ad ſuam ipſorum perditionem. Dicunt vero Ecclesiam Chriſti ſemper puſillam fuiſſe, & quidem ante annos centum Ioānnem Hus, ac paucos ſimiles (qui hæreſes ſepultas rurſum ſuſcitarunt) in ea floruiſſe, veræq. doctrinæ luce claruiſſe, ſe libenter eos ſequi, vt cum illis ſint in Ecclesia Dei. Magna verborum grauitate aſſerunt ſacramēta apud ſe pure adminiſtrari percipiq.: cum tamen ritu nimium prophano baptizent, & in illa ſua frigida ſteriliq́ue Cœna pluſquam impij ſint. O blaſphemos, & inimicos Deo homines, qui negant verum corpus Chriſti eſſe in ſacra Euchariſtia, quiq. nos Ieſum Chriſtum in illa adorantes appellant idololatras. Chriſtus aperte ait, hoc eſt corpus meū: at iſti, Non, inquiunt, eſt corpus Chriſti, ſed figura vel ſignificatio corporis Chriſti. Matrimonium virginitati præferunt, contrarij Paulo Apoſtolo, qui

virg-

virginitatem matrimonio pręponit. Cetera sacramenta contumeliosissime irrident. Nefarijs vocibus, ac scriptis prædicant Deiparam virginem Mariam ceterosq́. beatos cœli ciues, qui Deo coniuncti vereq́. vniti sunt, à Christianis non esse inuocandos: & męram idololatriam esse, si eorum imagines admittantur atq; honorentur: non esse item Purgatorium, & iccirco non esse orandum pro fidelibus defunctis. Aequissimas Ecclesiæ constitutiones, commenta ociosorum hominum vocāt, easq́. aspernantur. Si quis continentiam Deo vouerit, ac postea votum violauerit, nihil eum peccasse iudicant: Incesta sacerdotum, monachorum, ac virginum Deo consecratarum connubia approbant. Breuiter, confundunt conspurcantq́ue sancta omnia: & interea dicunt se non falli, se verbum Dei, verbum veritatis pro lucerna habere, ac proinde se indubie esse in Ecclesia, vel esse Ecclesiam

Dei.

Dei. Hæc dicunt, hæc alijs perſuadere nituntur: & multos quidem ſpecioſis verbis atque inani eloquentia decipiunt: ſed eos qui vere humiles ſunt, id eſt, qui ſunt corde humiles, ſeducere non poſſunt. Quòd ſi ipſi eſſent Eccleſia Dei, ſi veritas ab eis teneretur, neceſſario fateri deberemus antiquisſimos illos patres, qui Apoſtolorum diſcipuli fuerunt, & pro fide quam ab Apoſtolis acceperant, ſanguinem humiliter fuderunt, non fuiſſe in Eccleſia: ſed eos ceterosque ſanctisſimos doctores, qui deinde diuerſis ſeculis ſubſecuti ſunt (Cyprianum dico, Baſilium, Epiphanium, Athanaſium, Chryſoſtomum, Hilarium, Hieronymum, Ambroſium, Auguſtinum, Gregorium, Bernardum, Thaulerum, atq; alios innumeros, quorum fides, & perfectio plurimis miraculis comprobata fuit) prorſus erraſſe, & neſciſſe quid crederent: fateri cogeremur Concilia omnia, quæ ab aſcen-

ſione

ſione Domini in cœlum, ad hoc vſque tempus ſpiritusſancto duce celebrata fuerunt, vana falſidicaq́. eſſe, & tot ſanctorum martyrum, tot ſanctorum confeſſorum, tot ſanctarum virginum millia non habuiſſe rectā fidem, neque ad Eccleſiam pertinuiſſe. Sed quis ſane mentis hoc ſentiat? Et tamen id fatendum eſſet, ſi ſectarij iſti eſſent in Eccleſia Dei, ac veritatem tenerent. Nam doctrina, & fides eorum pugnat ex diametro cum doctrina, & fide illorum ſanctorum: ipſi item ſcripturas diuinas aliter interpretantur, quàm illi. Non autem poſſunt eſſe duæ Eccleſiæ Dei: ſed vna tantum in vniuerſo mundo eccleſia eſt. Et ſicut vnius Dei vnica eſt eccleſia: ita etiam toto terrarum orbe non eſt niſi vna vera fides. Hinc Apoſtolus Paulus ait, Vnū corpus, vnus ſpiritus, vna fides, vnum baptiſma, vnus Deus. Apud quos ergo credemus eſſe vnicam hanc eccleſiam? Apud quos credemus eſſe ſtabilem

illam

illam columnam, & certum firma-
mentum veritatis? Nam ſi eſt apud
factioſos iſtos, proculdubio (ſicut di
ximus) omnes illi ſancti patres non
fuerunt in eccleſia Dei: quòd ſi illi
fuerunt in eccleſia Dei, certo certius
eſt ipſam eccleſiam non eſſe apud
iſtos ſectarios. Apud quos ergo illa
eſt? Nullus non videt vbi, & apud
quos ſit Irenæus Lugdunenſis epi-
ſcopus, & martyr Chriſti clariſſi-
mus (quem ſupra diximus fuiſſe di-
ſcipulum Beati Polycarpi) in libris
quos ſcripſit aduerſus hæreſes, ac
maxime tertio libro veluti digito
demonſtrat, cui eccleſiæ omnes fide-
les ſubeſſe, & parere debeant, dicens
ita: Maximę, & antiquisſimæ, & om
nibus cognitæ, atque à glorioſisſi-
mis duobus Apoſtolis Petro, & Pau
lo Romæ fundatæ, & conſtitutæ ec-
cleſiæ traditionem quam habet ab
Apoſtolis, & annunciatam homini-
bus fidem quæ per ſucceſsiones epi
ſcoporum peruenit vſque ad nos, in

dicantes,

dicantes: confundimus omnes eos, qui quoquo modo vel per ſui placentiam prauam, vel per vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam ſententiam, aliter quàm oportet colligunt. Ad hanc enim eccleſiam propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt omnem conuenire eccleſiam, hoc eſt, eos qui ſunt vbique fideles: in qua ſemper conſeruata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis, traditio. Quando autem beatum hunc ſcriptorem Irenæum citare cœpimus, addamus adhuc nonnulla ex tertio eius libro aduerſus hæreſes. Nam paulo poſt illa quæ adduximus, ſic loquitur. Ea quæ eſt ab Apoſtolis in eccleſia traditio, peruenit vſque ad nos: & Polycarpus non ſolum ab Apoſtolis edoctus, & conuerſatus cum multis qui Dominum noſtrũ viderunt, ſed etiam ab Apoſtolis in Aſia in ea quæ eſt Smyrnis eccleſia conſtitutus epiſcopus, quem & nos vidimus in prima ætate noſtra (mul-

tum

tum enim perseuerauit & valde senex gloriosissime, atque nobilissime martyrium faciens exiuit de hac vita) hic docuit semper quæ ab Apostolis didicerat, quæ & ecclesiæ tradidit, & sola sunt vera. Deinde cum idem Irenæus dixisset Apostolos in ecclesiam, quasi in diues depositorium plenissime contulisse omnia quæ sunt veritatis, subiunxit: Quid si neque Apostoli quidem scripturas reliquissent nobis: nonne oportebat ordinem sequi traditionis, quam tradiderunt his, quibus committebant ecclesias? Etiamsi hęretici reclamando istis Irenæi verbis, sibi rumpant ilia, etiamsi eis oculi præ ira, & inuidia crepent: sic tamen veritas habet sicut scribit Irenęus. Dicamus igitur confidenter, dicamus libere primos illos patres nostros, ceterosq. omnes qui eorum doctrinam huc vsq; secuti sunt, rectam fidem tenuisse: dicamus constanter ac firmissime credamus, eruditissimos, sapiētissimos,

& ſanctisſimos patres illos præclara ecclesiæ membra fuiſſe : iſtos vero qui peruerſa dogmata colunt, & in proprio ſenſu obſtinati, ſanam doctrinam venerandamq. fidem, quam Christus, quam Apoſtoli, quam Apoſtolorum diſcipuli nobis tradiderunt, ſuperbe impugnant, non eſſe ecclesiam Dei, ſed eſſe Synagogam Satanæ. De his plura in Collyrio ſcripſimus : vbi etiam oſtendimus non eſſe rumpendam ſagenam euangelicam, quæ in hoc exilio bonos malosq. piſces pariter continet, non eſſe ſcindendam fidem, non eſſe deſerendam ecclesiam propter eos, qui in ecclesia inique viuunt, nec eſſe denegandam obedientiam Prę ſulibus, & Præpoſitis malis, modo mala non ſint ea quæ præcipiunt, dicente Domino Ieſu: Quæ dicunt, ſeruate & facite, quæ autem faciunt, nolite facere. Sicut enim Regi, & Principibus ſubeſſe oportet, etiamſi mali ſint (nã alias reſpublica tota confunderetur) ita

ita ſummo Pontifici (qui ſedem Pe tri Apoſtoli tenet, & ſupremus Chri ſti vicarius eſt in terris) ceteriſque paſtoribus parere, atque honorem impendere conuenit, etiamſi peruer ſe viuendo æternos gehennæ crucia tus ſibi comparent. Quia vt Paulus ait, non eſt poteſtas niſi à Deo: & qui poteſtati reſiſtit, ordinationi Dei reſiſtit: qui autem reſiſtunt, ipſi ſibi damnationem acquirunt. Ordo ſacerdotalis propter iniquos ſacer-dotes vituperandus non eſt: neque enim damnamus ſacrum Apoſtolo-rum ordinem propter Iudam prodi torem Domini. Vtinam Deus ocu-los aperire dignetur cæcis iſtis hære ticis, atque ſchiſmaticis, qui erro-rem pro veritate amplectuntur, & nullum in eccleſia Apoſtolica (quam ipſi papiſticam appellant) iuſte viue re credunt. Conſpiciunt enim in area Dominica magnum palearum aceruum: vnde & nulla grana inter paleas eſſe iudicant. Dicunt ergo,

Hic

Hic ne erit eccleſia Chriſti, vbi tanta eſt morum corruptio, vbi tot abuſus inueniuntur, vbi tot epiſcopi, tot ſacerdotes, tot monachi, tot turmæ hominum perdite viuunt? Paleas vident, grana non vident, vel potius videre nolunt. Nam & ibi grana ſunt nitidiſſima, atque integerrima, quæ propter multitudinẽ palearum vix apparent. Aliquando Deus purgabit aream ſuam (ſicut Ioannes Baptiſta in euangelio teſtatur) ſeparabitq́. paleas à granis: & triticum quidem recondet in horreum ſuum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Modo neceſſe eſt, vt grana paleas in area tolerent: neceſſe eſt, vt boni à malis in eccleſia (hoc exilio durante) premantur, & inter malos gemant. Mirum vero eſt, ſi non etiã apud eos, qui aream reliquerunt, corrupti mores inueniantur. At cõcedamus illos exterius non improbe, ſed honeſtiſſime conuerſari: quid tamẽ ſunt? Grana ne ſunt? Si ſolida grana

&

& non leues paleæ fuissent, ventus su perbiæ eos ab area Dominica tam fa cile non excussisset. Sed ipsi deposi- ta tandem arrogantia, deposita pro- prij sensus obstinatione, depositis prauis affectibus, recipiant se in illá aream, in sagenam euangelicam, in arcam Noë. Ipsi, inquam, humiles, atque obedientes facti, reuertantur ad vnitatem ecclesiæ catholicæ, re- deant in consortium sponsæ Chri- sti: & salui erunt. Vtinam illos quo- que Deus, misericorditer ad veram pœnitentiam reuocet, qui orthodo- xam quidem fidem retinent, & eccle siam non deserunt, sed puritatem sanctitatemque vitæ negligunt. Hi sunt vlcerosa, siue putria membra Ecclesiæ, quę si insanabilia perman- serint, vbi mors aduenerit, pręciden tur, reijcienturque à corpore, & in ignem æternum mittentur. Calami- tas nostrorum temporum supra mo dum magna est. Hęretici, quia ec- clesia relicta in suis erroribus moriũ

tur, salutem non inueniunt, sed pereunt. Innumeri ex his, qui in ecclesia se continent, etiam perdunt animas suas, dum timore Dei abiecto, precipites feruntur in peccata, atque flagitia. Concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, superbia vitę, modo longe lateque dominātur. Et hoc quàm indignum est, vt illi qui bono exemplo præire alijs debuerant, magis ipsi rupisse iugum, & male agere videantur. Ab eis enim pręcipue sumunt hęretici occasionē nobis maledicendi. Si Paulus exigit à quibuslibet Christianis, vt in congressibus suis, non turpitudinem modo, sed & stultiloquium facetiasque minus conuenientes virent: quanta quęso puritate pręcellere deberent hi, qui præsunt, & hi, qui corpus Christi ad altare quotidie consecrant, atque hi, qui ipso quoque habitu religionem sanctitatemq. vitę profitentur? Aequum foret eos vitā plane Angelicam agere, & Deo rebusque

busq́ue diuinis asſidue vacare. Sed proh dolor, plerique ex his in curas rerum terrenarum ſe totos immergũt: horarias preces, verbaq́ue ſancti ſacrificij Miſſę, ſine reuerentia, ſine mente, & ſine affectu percurrũt: precioſum tempus inutiliter traducunt: vana loquuntur, vana cogitãt, vana diligunt: auaritię, ambitioni, gloriæ mundanæ, fœdisſimisq. voluptatibus dediti ſunt: in ſuis conuiuijs ebibunt vno hauſtu grande calices, & alios ad idem facinus non ſolum inuitant, verumetiam compellunt. Iam potu pleni, & vino æſtuantes, quid boni agere, & quem ſpiritui ſancto locum in ſeipſis præbere poſſunt? Vere huiuſmodi vita, non hominum, ſed pecudum vita eſt. Inſuper, & eos qui tales eſſe nolunt quales ipſi ſunt, hypocritas appellant, grauisſimisq́ue odijs interdum perſequuntur. Eſaias clarisſime clamat, Væ qui potentes eſtis ad bibendum vinum, & viri fortes ad miſcendam

ebrietatem.Chriſtus item in euange
lio clamat: Attendite ne grauentur
corda veſtra in crapula,& ebrietate,
& curis huius vitæ. Paulus itidem
clamat & dicit: Nolite errare,neque
fornicarij,neque adulteri, neque aua
ri,neque ebrioſi,regnum Dei poſſi-
debunt. At illi neglectis ſpretisque
diuinæ ſcripturę vocibus,ſecuri ſeſe
in cœno vitiorum volutant. O quan
ta Dei ira eos manet, ſi non cito reſi
piſcunt. Nonnulli eorum tam impu
dentes ſunt,vt aperte dicant hæc ver
ba: Non poſſumus eſſe continentes:
ſi nobis permitteretur vt iniremus
connubia,minus peccaremus. Imò
vero Deum enormius offenderent
in inceſto coniugio. In initio qui-
dem naſcentis eccleſiæ ſub nouo te-
ſtamento conſuetudo fuit, vt is qui
in coniugio inculpate viuebat, aſſu-
meretur ad ſacerdotium, modo nō
digamus, ſed vnius tantum vxoris
vir eſſet: ei vero qui iam ſacerdos
erat, nunquam licuit vxorē ducere,
nec

nec licebit vnquam. Quòd dicunt ſe continenter viuere non poſſe, non verum dicunt. Nam rationem atque liberum arbitrium à Deo acceperunt: qui ſi ſtrenue aduerſus carnem certarent, & ipſum Dominum ſedulo humiliterque inuocarent, nõ deſtituerentur auxilio gratiæ ipſius. Non enim fallit qui dixit, Petite & dabitur vobis. Pij quique & Deo familiares homines, tam hæreticorum, quàm aliorum, qui nequiter viuunt horrenda pericula miſerati, meritò etiam lachrymas ſanguineas in ſuis orationibus funderent. Nunquam ſanè deſeret eccleſiam ſuam Deus, cum qua ſe futurum eſſe promiſit vſque ad conſummationem ſeculi: ſed ſi mores à Chriſtiana profeſſione prorſus diſcrepantes retinere pergimus, metuendum eſt, ne ipſe Deus derelictis ingratis ad alios meliores demigret. Scimus quid acciderit Aſiæ, & Africæ, vbi olim religio Chriſtiana diu floruit. Videmus

quàm multas regiones nobis vicinas iam hæreſes inuaſerint. Timeamus ergo, timeamus. Reuerenter & ſanctè colatur à nobis Deus: tollantur abuſus: reformentur mores. Epiſcopi, ſacerdotes, monachi, virgines Deo ſacratæ, ſe corrigant, & magna diligentia ad perfectionem contendant. Principes, magiſtratus, diuites, egeni, corrigant ſe, & dei eccleſiæque præceptis humiliter pareant. Omnes corrigamus nos, & in vera catholicaque fide permanentes, quęramus quę ſurſum ſunt, non quę ſuper terram. Mundus enim tranſit, & concupiſcentia eius. Rumor apud nos ſparſus, quo numerus hæreticorum fertur quotidie iſtic augeri, cõpulit me hæc prolixius proſequi: quæ tamen ita dicta eſſe video, quaſi totus populus Chriſtianus coram aſtaret, & me loquentem audiret. Non decreui poſthac ſcribere aut edere quidquam, cum ad ſalutarem mortem me præparare debeam.

Libris

Libris modo mundus plenus eſt. Gaudeo vero plurimum te ita affectũ eſſe, vt nihil legere cupias, quod non ſit pium. Libri beatæ Truthæ, ſiue Gertrudis virginis, qui ſub titulo Inſinuationum diuinæ pietatis, in lucem prodierunt, iure abs te commendantur. Reuera enim ingentem theſaurum in ſe continent. Homines ſuperbi, & animales, qui non percipiunt nec intelligunt ea quæ ſunt ſpiritus Dei, damnant ſanctisſimos illos libros, dicuntque huiuſmodi reuelationes ſomnia eſſe mulierculārum. Ignorant enim quanta familiaritate Deus ſe animæ humili, mundæ, amanti, atque ab omni impedimento abſolutæ, coniungat. Ignorant vti mens, quæ à Deo excellenter illuminatur & ei intime vnitur, perdiſcat veritatem abſque aliquo errore. Etiamſi non aliunde comprobaremus certitudinem firmitatemque fidei catholicæ, quam ex libris beatisſimarum virginum Ger-

trudis, Mechtildis, Hildigatdis, Elisabeth Sconangiensis, ac Birgittæ viduæ, aliarumque similium (quibus Deus arcana sua manifestauit, & quę spiritu Dei, iuxta vaticinium Ioëlis, perfusæ, visiones admirandas viderunt) vehementer pudere deberet hæreticos. Rodant ipsi in speluncis quantum volunt aridos errorum suorum cortices: nunquam gratia Dei pinguescent, nisi sint in splendida domo Dei, hoc est in ecclesia catholica. Fieri quidem potest, vt hi nonnunquam dulcedinem lucemq. aliquam corde ac sensibus percipiãt, & compuncti multas lachrymas fundant: sed Deus nihilominus eos detestatur. Nam Angelus tenebrarum transfigurans se in Angelum lucis, vanos elatosque falsa consolatione demulcet, ac falso lumine velut sacco quodam obuoluit, vnde ipsi in superbia atque erroribus magis obdurantur. Tu vero vt vere illumineris à Deo & gratia eius sagineris, eximięque

mieque creſcas in humilitate ac ceteris virtutibus, lege libenter non ſolum ſcripturas canonicas (quæ primum dignitatis locum obtinent) verum etiam alias pias patrum locubrationes cum diuinis literis concordantes: quales ſunt libri ſanctæ Gertrudis abs te laudati. Lectio ſacra maximum ſanè emolumentum homini affert: vera tamen & interna oratio lectioni præferenda eſt. Ceterum meminiſſe te velim, nullam orationem digniorem eſſe precatione Dominica, & ſalutatione Angelica. Quaſlibet alias orationes ſanctas, velut bonas Margaritas dilige: ſed ipſam precationem Dominicam ſalutationemque Angelicam tanquam precioſisſimos, & incomparabiles vniones habe chariores. Beatus eſt, qui tenacisſima intentione ſummo bono adhæret: nam tota eius conuerſatio nihil aliud eſt, quàm vna iugis, atque purisſima precatio. Vera enim oratio eſt aſcenſus mentis in

Deum, etiam si nulla verba adiungantur. Sed heu, quàm negligentes, & remissi sumus. Omni profecto lachrymarum fonte deflendum est, quòd tam pauci hodie sint, qui se totos ad iucundissimum illud bonum quod Deus est, conuertant, & ei coniungi, atque vniri ex animo desiderent: quales vtique priscis temporibus perplures inueniebantur. Rarus admodum hoc seculo nostro est, qui seipsum abnegare, & Christum per veram humilitatem veramq. sui mortificationem, atque resignationem sequi velit. Nam ferè omnes curiositati, & oblectamentis sensuum dediti sunt, vanitatem amant, magni fieri appetunt, propriam voluntatẽ vitiosasq. naturæ propensiones sequuntur: ob idq. cum desperatione quadam sese auertunt ab his, quæ de vitæ perfectione legunt vel audiunt: sibi persuadentes fieri non posse, vt aliquando eo pertingant. Et tamen benignus Deus vnumquenque no-

strum

ſtrum adiuuare, atque ad ipſam perfectionem perducere paratisſimus eſt, ſi modo quod in nobis eſt feceri mus. Nam veram mortificationem conſequitur illuminatio, ac deinde vnio diuina. Plane marcidus languor noſter nos impedit: quem ſi aſſumpto virili animo ſtrenue euinceremus, nobisque ac cunctis rebus caducis emori, & DEO amœnam in animabus noſtris habitationem præ parare ſtuderemus, non poſſemus tandem non adipiſci maxima, non poſſemus non habere ac ſentire DEũ in nobis. Hinc quidam patrum ait: Si in te ò homo feruet deſiderium perueniendi ad excellentem ſanctamque vitam, ſi pro ea obtinenda cõtinue oras ac laboras, certus eſto, quia humiliter te abnegando, & per ſeueranter pulſando, ipſam perfectionem conſequeris ante mortem, modo id ſaluti tuæ expediat. Quòd ſi illa non obtigerit antequam hinc emigres, inuenies haud dubie eam

in Deo in ipsa æternitate. Noli itaq; cessare, noli fatigari, licet statim pro voto non comprehendas quod cupis. Hæc ille. Dominus Iesus nos omnes ad se solum pure quærendum amandumque potenter excitare dignetur. Vale mi Florenti, & in tuis orationibus mei memor esto. Lætijs. Idibus Septembris.

Anno M D L I.

PRAEFATIO.

QVONIAM *plerique pietatis amantes expetunt, vt hic libellus, quem mihi ſcripſeram, euulgetur: volo in gratiam tyronum ſpiritualium pauca de anima, & viribus eius præfari. Scire igitur oportet animam rationalem (quæ in ſe indiuiſibilis eſt) diuidi à ſacris ſcriptoribus in tres partes: quarum infirma retinet hoc nomen anima: media appellatur ſpiritus: ſuprema dici, ſolet mens, ſiue apex ſpiritus. Ad animam referuntur inferiores ac ſenſitiuæ vires, quas habent, & bruta animalia: vt ſunt quinque potentiæ exteriores, ſenſuſque particulares, ex ſenſu, qui communis dicitur, & in cerebro eſt, prodeuntes, videlicet, viſus, auditus, odoratus, guſtus, & tactus: vt eſt etiam potentia appetendi, quæ in*

corde

corde radicatur. Hæc appetitiua virtus deducitur in vim concupiſcentiæ, & vim iræ: ex quibus oriuntur aliæ affectiones paſſioneſque naturales, ſcilicet, deſiderium, indignatio, gaudium, triſtitia, amor, odium, timor, &c. Ad ſpiritum referuntur tres ſuperiores, & rationales intellectualeſque vires, quas habemus communes cum Angelis, nempe, intellectus (qui & intelligentia dicitur) memoria, ac voluntas. Iſtæ tres præclaræ potentiæ ſunt ſpirituales ſenſus animæ: nam viſus internus attribuitur, vi intellectiuæ: auditus, vi memoratiuæ: odoratus, guſtus, & tactus, vi affectiuæ, atque amatiuæ, hoc eſt, voluntati. Tam ſuperiores, quàm inferiores, vires animæ per peccatum miſerabiliter debilitatæ, corruptæ, atque diſiectæ ſunt: ſed in ſuum gradum dignitatemque ſuam reſtituuntur per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Mens vel apex ſpiritus, eſt nudus, &

Deiformis animæ fundus, id est, simplex animæ essentia imagine Dei insignita. Secundum hunc fundum ducitur vitæ superessentialis, per quam perficitur tam spiritualis, quàm actiua vita. Ex ipsa mente tres superiores vires effluunt, & in eam refluunt, sicut radij promanant ex sole. Hic sane similitudo Dei eximie relucet. Nam quemadmodum Pater, Filius, & SpiritusSanctus tres sunt personæ, & vnus Deus: ita memoria, intellectus, & voluntas, tres sunt potentiæ, & vna mens. Itemque sicut ipsæ diuinitatis personæ, sic & tres illæ vires inseparabiliter operantur. Neque enim memoria aliquid recolit, sine intellectu, & voluntate: nec intellectus, aliquid intelligit, aut cognoscit, sine memoria, & voluntate: nec voluntas aliquid vult, sine intellectu, & memoria. Hinc mens etiam pro eisdem superioribus, viribus vsurpatur. Spiritus quoque tam simplicem essen

tiam

tiam animæ, quàm ipsas vires superiores nonnunquam designat: vt quando homo dicitur constare spiritu, anima, & corpore: tuncque duæ tantum portiones assignantur animæ humanæ. Sæpe item nomine spiritus significatur tota anima. Quando in scripturis fit mentio interioris, vel exterioris hominis, per interiorem plerunque intelligitur fundus animæ cum superioribus viribus: per exteriorem intelligitur corpus cum inferioribus, & animalibus viribus, quæ corpori (quantum ad ipsarum operationem attinet) copulantur. Iuxta tripartitam ipsius animæ diuisionem supra commonstratam, homo potest tribus modis cognoscere, & appetere. Est enim cognitio secundum sensum: cui respondet appetitus, affectus, & amor sensualis. Est & cognitio secundum rationem, atque intellectum: cui respondet appetitus, affectus, & amor rationalis, atque intellectualis. Est denique cogni-

tio

tio secundum verticem intellectus, id est, secundum simplicem intelligentiam: cui respondet supremus affectus, & amor secundum verticem voluntatis, qui dicitur, ecstaticus. Nam per eum homo supra vires suas naturales Deo adiuuante, euehitur, atque ad fundum animæ suæ, & ad intimam cum Deo vnionem pertingit: excedens in ipsum Deum. Tunc nimirum amor in cellam diuinam ingreditur, intellectu foris remanente. Pecudes, sicut habent cognitionem, secundum sensum duntaxat, ita habent, & appetitum (id est, concupiscentiam, atque iram) sensualem. Habent, & memoriam secundum sensum: quia ea, quæ visu, auditu, odoratu, gustu, vel tactu percipiunt, recordari, atque imaginari possunt: at homo habet etiam memoriam intellectualem. Non habent bruta animalia voluntatem, sed aliquam voluntatis similitudinem. Nam cum sint rationis, & liberi arbitrij

expertia, non possunt velle, & nolle non poßunt motibus sensualitatis resistere, sed eos sequi coguntur. Ceterum homo rationem, & liberum arbitrium sortitus, non cogitur sensualitati seruire. In eo ergo superior ac rationalis appetitus dominari, appetitus vero inferior, & sensitiuus subesse atque obtemperare debet. De homine, qui secundum sensualitatem, non autem secundum rationem (quæ sensualitati iuncta est) viuit, Psalmista ita loquitur, Homo cum in honore esset non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Quando ipsa ratio intendit humanis, & temporalibus rebus, dicitur ratio inferior: quando vero eadem intendit æternis, atque diuinis, dicitur ratio superior. Hæc triuialiter, & impolite à me dicta, boni consulant tyrunculi spirituales.

INDEX CAPITVM
Institutionis spiritualis.

Qua

IN APPENDICIS.

IN

IN EXERCITIVM precationum.

IN APOLOGIAM.

FINIS.

.107
npli-
quod
erri-
.109
rum
reli-
113
nam
inis
116
obe
bent
p.vj.

n ho
ntia.
125

INSTITVTIO SPIRITVALIS, NON PARVM VTILIS ijs, qui ad vitæ perfectionem contendunt.

Quòd merito omnis homo deberet ad perfectionem, diuinamque vnionem aſpirare, & qui illa obtineatur.

CAPVT PRIMVM.

CVM *Deus ſolus (qui eſt ſummum, & incõmutabile bonum) poßit deſideria animæ rationalis ſatiare, quietaq́ reddere, merito ad hoc ardenti auiditate aſpirare deberet omnis homo: vt obtenta vita perfectione, ipſi Deo in hoc exilio intimè vniretur. Nam ſi huc pertingeret homo, illum reuera intus inueniret ſentiretq́, qui ſua iucunda preſentia, omnem ab ipſo profligaret egeſtatem, & eum veriſſima opulentia locu-*

pletaret, ineffabiliq; repleret gaudio. Vnde iam homo euagari, & adulterina oblectamenta à creaturis emendicare prohiberetur: illi enim insipidum amarumq; esset quidquid Deus non esset.

Planè spiritus rationalis tam nobilis est, vt nullum bonum caducum ei satisfacere queat. Non enim his quæ se inferiora sunt, expleri & beatus esse potest: Ipso autem inferiora sunt, cœlum, terra, mare, & quidquid visibile sensibileq; est. Itaque conditore Deo duntaxat (qui incomparabiliter ipso melior digniorq; est) contentus ac beatus esse potest. Sine quiete vagus, sine refectione famelicus homo oberrat, quandiu brachijs charitatis illum perfectè non constringit, qui propter suam dignitatem non potest non concupisci. Quibuslibet diuitijs ac delicijs affluat, quibuslibet honoribus abundet, satiari nequit, nisi per contactum amoris Deum consequatur. Quo in præclarissima sui portione (nempe in mente) semel inuento, creaturis omnibus libenter valedicit, & cum

Pſalmiſta cantat: Mihi adhærere Deo bonum eſt: atque cum beato Iob ait: In nidulo meo moriar, & ſicut palma multiplicabo dies. Non iam aliqua ſolatia exterius requirit, quia illi intus copulatur, qui eſt torrens & pelagus inæſtimabilium voluptatum, exuberansq; plenitudo omnium quæ pulchra, amœna, ſuauia, præcellentia, et deſiderabilia ſunt, atq; cordi humano placere poſſunt.

Quando ſpiritus hominis attingit illam Theologiæ myſticæ ſapientiam, videlicet, vnionem diuinam, iam lumine æternæ veritatis deſuper illuſtratur, fides eius certa redditur, ſpes roboratur, & inflammatur charitas. Quare ſi omnes mundi ſapientes homini myſticã vnionem experto dicerent, falleris miſer, fides tua non eſt vera, ipſe indubitanter reſponderet. Imò vero vos omnes fallimini, nam fides mea veriſſima certiſſimaq; eſt. Hoc firmiter reſponderet, habens in corde ſuo non tam per inueſtigationem rationis, quàm per vnionem amoris infallibile fundamentum.

Melius sanè talis diuinitatem cognoscit, quàm cognoscant plerique eruditi magistri, qui in Sancta sanctorum, & in secretum regis æterni cubiculum nondum admissi, nondum lumine gratiæ excellenter illustrati sunt. Deus ei virtutem diuinarum scripturarum aperit, gustumq; euangeliorum donat. Ipse ergo veram sapientiam ex influentia Spiritussancti magis quàm ex multorum librorum lectione acquirens, clarè videt & intelligit quid sibi vel alijs agendum, quidq; dimittendum sit.

Profecto qui Deo absq; medio vniuntur, et illi locum in se operandi præbent, eidem Domino charissimi sunt, & plus vtilitatis vna horula Ecclesiæ afferũt, quàm multis annis afferre valeant alij qui tales non sunt. Isti singulares Dei amici ac filij iucunda tranquillaq; mentis libertate gaudent, eleuati supra omnes curas, supra omnẽ perturbationem, supra metum mortis, purgatorij, inferni, & omnium quæ animæ vel corpori in tempore atque æternitate accidere

possunt.

possunt. Neque frequentia hominum, neque occupationes externæ eis præsentiam Dei præripiunt: quia ipsi in omni multiplicitatem vnitatem spiritus seruare norunt, stabili essentialiq́ introuersione donati. Ex omnibus quæ visu vel auditu percipiunt, celerrimè in Deum diriguntur: & cuncta eis quodammodo vertuntur in Deum (si ita loqui fas est) cum in omnibus nihil intentione, & amore prosequantur nisi Deum: quemadmodum experientia quotidiana discimus, eos, qui aliquandiu in solis sphæram obtutus defixerunt, in omnibus quæ deinde adspiciunt, quandam solis speciem videre. Hi cum intus circa ea quæ Dei sunt, iugiter occupentur Deoq́ adhæreant, foris videndo veluti cæci, audiendo surdi, & loquendo muti permanent. Supernaturalem & Angelicam vitam in terra ducunt, ob idq́ terrestres Angeli vocari possunt.

Iam qui eo anhelat, cupiens aliquando perfectus esse, & intimum diuinæ vnionis amplexum experiri, debet ab-

negationi mortificationiq́ suipsius strenue insistere, & sanctæ introuersioni diligenter operam dare, atque ad Deum per iaculatorias orationes ac pia desideria ardenter adspirare: debet omnia quæ agit aut dimittit, propter Deum agere dimittereq́, illum in omnibus pure respectans & illi soli placere desiderãs. Ista via & non alia ad perfectionem mysticamq́ cum Deo vnionem pertingere poterit. Nos de his pauca qua Deus dederit, scribere statuimus.

De integra sui abnegatione atque mortificatione, & de vera morum reformatione.

CAPVT II.

IGITVR *asceta spiritualis discat se & omnia pro Dei amore relinquere. Nihil cum tenaci cordis affectu poßideat. Nulli visibili, & caducæ rei, nulli mortali creaturæ adhæreat. Nullius hominis quantumuis sancti amicitiam, familiaritatem, vel præsentiam sensualiter expetat.*

petat. Meminerit non ſolum mala, ſed etiam ea quæ bona ſunt, impedimentum præſtare, ſi inordinatè diliguntur, vel quæruntur: ſicut lamina aurea oculis obiecta viſum nõ minus impedit, quàm lamina ferrea.

Priuatum amorem è corde ſuo penitus extirpet. Propriam voluntatem vbiq́ deſerat: eam Deo reſignet, eam integre in Deum transfundat, eiusq́ voluntati perfecte vniat. Nunquam ore, nunquam corde dicat (ſpectando ſeipſum, & proprium commodum) verba iſta: Volo hoc, Nolo illud, Eligo hoc, Reſpuo illud. Neque in tempore, neque in æternitate aliquid ſuum quærat: ſed omni proprietate reiecta, ſe prorſus ſeipſo ſpoliet priuetq́, & ſibi rebusq́ omnibus ita moriatur, ac ſi nunquam creatus fuiſſet. Quærat autem vbiq́ Deum eiusq́ honorem ac voluntatem, ita vt ipſis quoque orationibus pijsq́ deſiderijs ſuis humilem ſui abnegationem reſignationemq́ coniungat, petens non ſuã ſed Dei voluntatem fieri. Omnia quæ

sibi eueniunt, referat ad ipsam volunta tem diuinam, & ea nudè de manu Domini suscipiat, sine cuius prouidentia nec vnum quidem folium arboris decidit in terram. Permissionem ordinationemq́ illius sicut in prosperis, ita & in aduersis, in damnis rerum, in iniurijs, calumnijs, opprobrijs, ludibrijs, atque sui contemptu, in doloribus corporis, in angustijs præssurisq́ cordis, in mœroribus, in derelictione calamitateq́ interna, & in quibuslibet afflictionibus patienti ac tranquillo animo ferat, eumq́ laudet: credens illum & velle, & posse salutem suam in omnibus promouere.

Oblectamentis tam spiritus quàm naturæ renunciet. Dum consolationem dulcedinemq́ internam à Deo percipit, non abutatur ea ad suam voluptatem, seipsum in illa quærendo, (id enim esset grauiter sponsum cœlestem offendere) sed eam cum humilitate animi recipiat, & tam liber, intactus, expeditusq́ ab illa permaneat, quasi eam non sentiret. Siquidem corrupta natura, ad sese in omnibus

omnibus reflecti, & etiam in donis Dei seipsam quærere solet. Igitur asceta nõ immoderate spiritualem suauitatem appetat, neque confidat in ea. Non minus paratus sit illa carere, quàm eam habere. Nam in solo Deo non autem in donis eius quiescere licet. Fateatur se quibuslibet Dei donis prorsus indignum esse. Nihil de eis sibi vsurpet aut vendicet: sed illi cuius sunt relinquat: omnia in Deum integre refundat: glorificans illum, & ei gratias agens, ipsaq; dona in laudem æternam offerens. Non vanè concupiscat vt reuelationes diuinitus sibi fiant: quòd si Deus aliqua ei reuelauerit, non propterea sanctiorem se esse existimet. Dona quæ recipit, non imprudenter ac sine interna Dei permissione, passim hominibus referat.

Exteriores sensus suos studiosissimè custodiat. Caueat quantum potest, ne quid ex inclinatione motu ue sensualitatis adspiciat, audiat, odoretur, gustet, loquatur, aut tangat: & quando in his etiam leuiter offendit, seipsum acriter

reprehendat. Non plus neque aliter velit quidquam adspicere, audire, odorari, gustare, loqui, tangere, quam Deus intus permittit. Si enim aliquam delectationem in creaturis quærit, veram delectationem in Deo inuenire non poterit. Igitur reficiens corpus cibo, potu, vel somno, non voluptatem, sed sustentationem naturæ spectet. Quamlibet buccellam cibi, & quemlibet haustum potus, modeste atque continenter, cum sancto timore suiq; mortificatione ad gloriam Dei sumat. Non vno haustu multum potus ingurgitet: sed si vehementer sitit, bibat sæpius. Consultum fuerit vt in prandio quidem corpusculũ alimentis reficiat quantum naturæ necessitas exposcit, sed in cœna non nisi parcè manducet: sobriam enim cœnam sobrius somnus consequi solet. Quamuis autem aliquam delectationem terrenam inter edendum, aut bibendum sentiat, non tamen eam intrò admittat, non ei inhæreat. Exquisitas & suaues epulas vitiose non requirat: imò

vero tales sibi oblatas pro Dei amore sæpe intactas relinquat: cum Dominus Iesus felle, & aceto potatus fuerit.

Simplicia magis quàm sumptuosa accipere, sibiq; in vsu esse appetat. Superflua non concupiscat: sed penuriam abundantiæ præferat.

Inusitatam vitæ austeritatem temere non amplexetur, licet plerosque sanctos vitam multum rigidam duxisse cognoscat. Nam illi à spiritu sancto plenius illustrati, sciebant Deo placere vt ita viuerent. Multi feruorem, quem in initio conuersionis suæ sentiebant, secuti, naturam vltra modum in hac parte grauarunt, & se ad vacandum Deo ineptos reddiderunt. Cilicium, durities lecti, esus panis, potus aquæ, flagellatio corporis, ac similia pro Dei honore purè peracta, ipsi quidem Domino placent, et ad carnem edomandam iuuenibus robustis non parum prosunt: Veruntamen verus Dei amor hominem multo vicinius Deo coniungit, & carnis petulantiam citius efficaciusq; compescit ac su-

 perat.

perat. Deus conuenientissime exercere atque onerare solet eos, qui se illi integrè resignant, & parati sunt quælibet aduersa de manu eius humiliter suscipere, eaq́; quandiu illi placuerit, patienter ferre. Corpus ergo suum asceta nimia abstinentia, nimijs ue vigilijs atque asperitatibus ex propria voluntate susceptis non opprimat, neque rursum illud nimis blande curet: sed sanctæ discretionis moderamen in omnibus seruet, & aliorum sanis consilijs acquiescat.

Quando vero aliquis ab eo consilium petit, agnoscat in corde suo se ex se nihil conuenienter posse respondere, & conuersus ad Deum sic mente precetur: O Domine Deus qui es in me, digneris per me loqui quod tibi placitum est, & quod honori tuo salutiq́; animarum magis cõgruit: atque ita ea quæ dicenda sunt, humiliter, circumspecte, & sapienter dicat. Si quid bene locutus est, Deo attribuat: si quid malè, sibi adscribat. Intempestiuam verborum asperitatem omni tempore deuitet. Sit in sermone

verax,

verax, & à vitiosa simulatione atque ab adulatione alienus. Ea quæ vel ad sui laudem vel ad alterius vituperium spectant, cupide non proferat. Sed & aliquem laudando, nõ excedat modum, ne adulationis notam incurrat. Nemini detrahat, & eis qui detrahunt, consensum nunquam præbeat. Imò vero ipsum quoque auditum à detractionibus, & quibuslibet verbis noxijs auertat, ac talia prudenter interrumpere amputareq́ consuescat: quemadmodum quidam faciebat, qui cum aliquem de altero male loquentem audiret, solitus erat dicere: Magnas nos Deo gratias agere debemus, si tales non sumus. Ab ociosis vanisq́ verbis linguam sedulo compescat. Non facile de rebus sublimibus loquatur: quòd si de talibus verba facere necesse vel vtile sit, intus & foris humilitatem seruet. Multiloquium non amet ipsum enim spirituali, & internæ vitæ plurimum incommodat. Amet autem moderatam taciturnitatem, quæ multorum bonorum mater est. Omnem

locu

locutionem effrenem, inconsideratam et præcipitem in se mortificet. O quàm felix est, qui custodire nouit linguam suam: is enim ab innumeris culpis atque angustijs liberat animam suam.

Asceta seipsum diligenter in omnibus foris, & intus obseruet: puritati cordis semper inuigilans. Nihil cum immoderato affectu, aut cum implicatione interna loquatur, desideret, aut faciat, sed æqualitatem libertatemq́ animi vbique seruare nitatur. In his quæ dubia sunt, consilium & licentiam à Domino, vel etiam ab aliquo homine spirituali petat. Semper quærat agnoscere gratissimam Dei voluntatem, dicens intra se. O Domine quid nunc me vis agere? placet ne tibi vt hoc vel illud faciam? (Ipse enim Dominus per internam inspirationem loquitur homini & dicit, Fac illud, Dimitte istud.) Quòd si asceta sentit Deum, velle aut permittere vt aliquid faciat, oret eum hoc modo: Domine, digneris illud in me & per me operari. Si vero animaduer-

tit id Domino non placere, mox se abnegans sibiq; moriens, illud dimittat, quãlibet etiam modicum esse videatur: vt est, rem quampiam semel inspicere, vel verbulum iocosum proferre.

Occasiones & pericula peccandi prudenter declinet. Solitudinem diligat, eamq; conuenienter colat. Si enim superflua hominum societate delectatur, si est impatiens silentij, si hæc aut illa videre incontinenter appetit, si auidè inquirit quid dicatur aut fiat, & vanis rumoribus audiendis libenter vacat: frustra sibi vel infimum sanctioris vitæ gradũ promittit. Secedat igitur & taceat: vt in veris virtutibus proficere, & rebus diuinis animum commode intendere posit. Dum tamen charitas vel quælibet causa rationabilis exigit, conuersetur humiliter cum hominibus: exhibens se illis benignum, & affabilem absque vitio, pacemq; cum omnibus (quantum in se est) seruans. Desidiosum otium tanquam virus pestilentissimum semper fugiat. Omne tempus fru-

ctuosè ad Dei honorem expendat.

A futili lætitia risuq́; immodesto, ab ineptis scommatibus, & iocis, atque ab omni morum leuitate abstineat. In gestibus tranquillus, in vultu serenus, in adspectu verecundus, in incessu maturus sit: & Deo, non autem mundo placere desideret.

Christum Iesum tanquam viuum speculum semper inspiciat, eumq́; diligentissime imitetur: vitam suam vitæ illius exacte conformans.

Superbiam, vanam gloriam, sui complacentiam, honoris & fauoris humani appetitum, impatientiæ motus, iracundiæ impetum, carnis concupiscentias, libidinis stimulos, & quaslibet passiones affectionesq́; prauas cum adiutorio potentis gratiæ Dei sedulo in se confringat atque enecet.

Non sit in proprio sensu proprioq́; iudicio obstinatus. Non alicui pertinaciter contradicat, nisi veritas & iustitia contradicere compellat: non leuiter rixetur aut contendat. Alijs facile cedat, promptéq;

ptéq; obtemperet in his quæ licita sunt: alienam voluntatem suæ voluntati præferens. A quolibet se reprehendi doceriq; patiatur. Libenter se accuset, libenter culpam agnoscat: atque ad emendandum defectus suos voluntarius sit.

Iniuriam in se admissam, mox condonet & remittat, eiq; à quo læsus est clementem ac beneuolum se reddat. Nunquam putet aliquem sibi iniuste molestum esse: sed in omni tribulatione suas iniquitates suamq; erga Deum ingratitudinem memoria repetens, credat se grauiora commeruisse quàm sint ea quæ patitur, iustumq; esse vt omnes creaturæ se premant, & tanquam lutum platearum conculcent. His à quibus affligitur relictis, ad Deum qui se affligi permittit, oculos internos conuertat, mitiq; & humili corde tribulationem suam sustineat, non aliunde quàm de manu Domini eam suscipiens. Nam & quando ferrum secat, non ferrum ipsum, sed manus medici illud dirigẽtis attendi solet.

Omnes homines (nullo prorsus excepto)

pto) syncere diligat sicut seipsum: hoc est, spiritualiter & ordinate eos diligat, optando eis gratiam Dei & felicitatem æternam. Vt autem paratiorem se inueniat ad vere amandum proximum, existimet quemlibet hominem diuinæ gratiæ capacem, esse seipsum. Omnes vt fratres, & sorores ad eandem secum beatitudinem vocatos adspiciat. In ipsis non visibilis carnis vilitatem, sed inuisibilis animæ (cui Deus suam imaginem impreßit) nobilitatem pulchritudinemq́; attendat. Omnibus in neceßitate tribulatione, & calamitate aliqua constitutis, compatiatur. Omnibus (& maxime his qui sibi aduersantur seq́; persequuntur) benefacere, omnes iuuare & consolari paratus sit. Alienas imperfectiones pia commiseratione prosequatur ac toleret: omnem cordis sui amarulentiam dulcore, sanctæ charitatis sanans, & corrigens. Peccata tamen quæ castigare, vel reprehendere debet, non dißimulet: sed ea cum mansuetudine, & congrua lenitate castiget

atque

atque reprehendat. Oderit peccatum in homine, sed nō oderit hominem propter peccatum; nam hominem Deus fecit, peccatum vero non Deus, sed homo fecit. Vanè sibi de gratia Dei blanditur, si aliquem odit: frustra se ex specialibus Dei amicis vnum esse arbitratur, quandiu aliquem minus syncere diligit, vel animum ab aliquo per displicentiā, & amaritudinem auertit. Ergo omnes suaui charitate complectatur. Propter aliorum delicta doleat, propter virtutes gaudeat, & Deo gratias agat: quod quidem non poterit non facere, si quemlibet hominem, seipsum (vt dictū est) esse existimet. Nam cum tota Ecclesia sit vnum corpus mysticum, cuius Christus est caput, nos membra sumus, vnumquodque membrum si per veram dilectionem corpori cohæret, debet dolere altero membro male habente, & gaudere altero membro bene habente.

Nullum asceta damnet, nullum despiciat: De nullius peccatoris conuersione desperet: quia is qui modo pessimus est,

potest

potest mox Dei gratia mutari atque optimus esse: nondum enim pons diuinæ misericordiæ, quo transitur ad sanctam vitam, deiectus est. Dicta aut facta eorum qui sibi commissi non sunt, non discutiat nec iudicet: sed commendans omnia Deo, seseq́ intra se recipiens, tranquillus permaneat. Dum inquam cernit aliquem male agere, & peccare, non eum aspernetur: sed Deum pro eo oret, rogans vt & illum adiuuare & se conseruare dignetur. Omnia quæ videt vel audit, in meliorem partem interpretari consuescat. Si temerarium iudicium prauaq́ suspicio, vel alicuius hominis contemptus (quæ voluntarie recepta Spiritussancti gratiam prorsus impediunt) cordi ipsius importunè se ingesserit, non consentiat: sed mox in spiritu flectens genua, culpamq́ suam coram Domino agnoscens, ingeminet hæc aut similia verba: O Domine propitius esto mihi peccatori. Ego vestigia illius serui tui exosculor, eum mihi præfero, meq́ eius & omnium hominum pedibus conculcandum

candum præbeo: indignus enim sum quem terra sustineat.

Omnes igitur sibi semper præponat. Omnium vilissimum indignissimumque se esse reputet, & talis ab omnibus reputari exoptet. Recogitet, quia si etiam scelerati, & flagitiosi quique tantam à Domino gratiam accepissent, quantam ipse accepit, longe melius eo viuerent. Itaque non alicuius nominis vel existimationes esse, non laudari, non humilis aut sanctus haberi cupiat. Latere magis quàm cognosci, & subesse magis quàm præesse, itemque doceri magis quàm docere amet. Nouissimo loco contentus sit. Non pudeat eum externæ humilitatis. Non magnifaciat apud se sua exercitia, exercitijs aliorum ea præferendo. Quantò magis se proficere sentit, & quanto plura dona à Deo recipit, tantò humilior atque despectior sit in oculis suis. Nam si se aliquid esse existimat, longissime adhuc à Deo abest. Semper ergo penset & confiteatur se ex se nihil esse, nihil habere, nihilque posse. Nam

quæuis

quæuis creatura cum ex nihilo facta sit, nihil ex sua natura est: homo vero etiã peccando se ad nihilum redegit: quidquid item creatum est, conditori comparatum, nihil est. Itaque asceta abyssum sui nihili attendens, & in eam se demergens, commoretur in profundissima valle humilitatis. Dicat Deo: O domine Deus ego pauper & egenus sum: nihil sum, nihil possum, miserere mei. Ex hac proprij nihili sancta cognitione considerationeq́, tota salus hominis dependet.

Profectò sine continuo, & diligenti sese abnegandi atque mortificandi studio, quocunque se verterit homo, proficere non poterit. Neque enim granum frumenti in herbam spicamq́ decoram exurgit, nisi prius moriatur. Hinc quidam Dei amicus ait: Totius perfectionis verissima regula hæc est: Esto humilis, & vbicunque teipsum inueneris, teipsum relinque. Ac rursum: Vera resignatio cum profunda humilitate, compendiosissima ad Deum semita est. In

vera atque integra mortificatione, vera & iucundissima vita latet. Excellentissimum planè exercitium est, mentem semper gerere morientem erga res creatas: seq́ infra omnem creaturam deprimere ac vilipendere. Qui enim semper moritur in seipso, semper in Deo noua vita viuere incipit. Anima resignata & mortificata, est veluti botrus maturus, mollis ac suauis: anima verò irresignata, est tanquam vua immatura, dura atque acerba. Nihil Deo gratius offerri potest resignatione propriæ voluntatis: quia homini nihil est charius ipsa voluntate & arbitrij libertate. Quando quis propter Deum sensualitati voluntatiq́ propriæ etiam in rebus minimis reluctatur ac se mortificat, rem ipsi Deo magis gratam facit, quàm si multos mortuos ad vitam reuocaret. Si duo homines in eodem itinere constituti, elegantem flosculum offenderent, quorum alter cuperet quidem illum decerpere, sed melius deliberans diceret sibijpsi, Dimitte eum pro-

pter

pter Deum: alter vero nihil præmeditatus, carperet florem: iste quidem simpliciter decerpendo non peccaret, sed ille propter Deum dimittendo florem, tantum prædecerpente obtineret meritum, quanta est distantia cœli à terra. Quod si pro tantilla mortificatione Deus tam grandem mercedem restituet, quantam illis redditurus est, qui se & omnia pro eius amore contemnunt atque relinquunt? Asceta ergo frequenter dicat Deo intra se: Propter te Domine nolo illud videre, cum necesse non sit, vt ipsum videam: propter te nolo illud audire, nolo illud gustare, nolo illud loqui, nolo illud tangere. Ipse Deum in fundo animæ suæ perfecte sentire non poterit, nisi in eo moriatur quidquid inordinatum est.

Quando immortificatione aliqua pulsatus, in aliquem defectum labitur, ingemiscat atque suspiret: non autem despondeat animum, licet forte centies aut etiam millies vno die labatur. Inuocet Deum, & dicat: heu Domine

Deus quàm miser peccator sum ego, in quo vitia adhuc ita viuunt? O quàm infirmum, & labilem me inuenio. Putabam omnem immortificationem iam in me extinctam, sepultamq́; esse. Sed ecce iterum grauem rebellionem sensi, iterum læsus sum, iterum offendi: non tamen despero de tua pietate, neque vnquam desperabo per gratiam tuam. Miserere mei, & adiuua me. Nam pro tui amore, & me, & omnia rursum relinquere paratus sum, atque relinquo. Ita oret, & bono sit animo. Non arbitretur se, ideo non esse gratum Deo, quòd adhuc imperfectus sit. Nam Deo valde acceptus est, si ex animo desiderat, et tota diligentia contẽdit esse perfectior: beatusq́; erit, si in huiusmodi conatu constitutus ex hac vita migrauerit.

Ista mortificatio in initio quidem difficilis est, ac molesta: sed vbi quis aliquandiu in ea viriliter perstiterit, iam dono Dei facilis omnino multumq́; amabilis redditur. Sicut enim quælibet alia, ita & ista ars sese mortifican-

di si frequenter diligenterq́ exerceatur, tandem ipsa continuatione fit homini veluti naturalis. Hanc artem citò perdiscit qui omnia quæ in mundo sunt non magis ad se pertinere putat, quàm si iam carne mortuus esset: sæpè versans animo hæc verba Apostoli: Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Dum enim quis propriam voluntatem in omnibus deserit, & priuatum sui amorem abijcit, dum oblectamentis tam spiritus quàm naturæ renunciat, dum inordinata desideria restingit, dum omnium vilissimum, & nihil se esse agnoscit, dum intus Deo, & foris hominibus prompte obedit, dum curis superfluis se non implicat, dum aliorum facta, & dicta sinit esse quod sunt, nihilq́ temere iudicat, dum neque laudibus, neque vituperijs hominum vitiose permouetur, dum quamlibet iniuriam, aduersitatem, & miseriam æquanimiter suauiterq́ propter Deum tolerat, dū leuiter non conqueritur, dum omnibus hominibus cōmunem quendam charita-

tis affectum impendit, & eos tanquam templa Dei adſpicit: nimirum ſibi mundoq́; mortuus, Deo viuit.

De introuerſione, & reuocatione mentis ad Deum. CAP. III.

INTROVERSIONI *infatigabiliter ſtudeat aſceta. Aßidue mentem ſuam ab euagationibus reuocet, eamq́; ſanctis cogitationibus, & meditationibus excolere conetur. Neque enim Deo perfecte coniungi poterit, ſi voluntarie & data opera, ſeu cum delectatione vana cogitat. Nonnunquam verò Deus permittit etiam perfectos viros importunitate inutilium prauarumq́; cogitationum, & imaginum moleſtari, vt ipſi illis reſiſtant, vtiliterq́; exerceantur. Igitur aſceta in omni multiplicitate ſit (quantum fieri poteſt) à multiplicitate liber, vnitatemq́; ſpiritus in ſe ſeruet: mente concipiat deum, vt ſummam maieſtatem ſummamq́; bonitatem. Eius ama-*

bilem præsentiam vbique attendat: quemadmodum Regius ille propheta attendebat qui dixit: Prouidebam Dominum in conspectu meo semper. Deum inquam sibi in omni loco præsentem esse consideret: internos oculos non quidem violenter aut impetuose, sed tranquille, & simpliciter in illum dirigens, spiritumq́ suum in diuinitatem amanter inclinans.

Non abijciat spem propter nimiam instabilitatem suam qua tam cito defluit distrahitur: sed animo inuicto in sancto labore persistens, incessanter recolligat dispersiones cordis sui, seq́ in Deum summum bonum reflectat. Vbi laudabilis hæc consuetudo in eo firmata fuerit, non iam sentiet rem ita esse difficilem. Imò vero ipsa consuetudine tandem in naturam transeunte, tam facile Deo rebusq́ diuinis intentus erit, quàm facile spirat ac viuit. Ceterum semper meminerit se suis viribus nihil posse efficere sine Dei adiutorio. Sed Deus ei non deerit, si ipse quod in se est, humiliter fecit.

Ergo introuertat se: id est, conuertat se in se, & habitet intra se: ibi enim Deum reuera inuenire poterit. Nam Deus qui vbique est, in mente humana, & nudo animæ fundo singulariter est. Illic in sua imagine habitat, & inde nunquam abscedit. Felix vero est, cui ipse Deus adest, non solum per essentiam (sicut quibuslibet creaturis adesse cognoscitur) sed etiam per gratiam. Inest enim Deus terræ, mari, aëri, & cunctis rebus eßentialiter: qui per prophetam dicit: Cælum & terram ego impleo: ita vt vicinior sit cuilibet creaturæ, quàm ipsa sibi. Nam nisi sic creaturis inesset, non possent illæ subsistere, sed redirent in nihilum, cum de nihilo factæ, nihil ex se sint. Vnde Deus recte dicitur essentia omnis essentiæ, qui omnia quæ creauit subsistere sua essentiali præsentia facit. Ipse totus in qualibet creatura, totus & indiuisus in quolibet loco est. In cælo manifestat gloriam suam, in inferno exequitur iustitiam suam. Eorum qui æternis inferni sup-

plicijs deputati sunt, grauissima pœna hæc est, quòd Deum in se habent, ad quem tamen nunquam pertingere poterunt. Cunctis ergo rebus Deus secretissime inest: & in ipso quoque animæ fundo manet omnibus sensibus occultus atque ignotus. Hinc Esaias dicit, Verè tu es Deus absconditus. Est vbique præsens cum tota essentia sua, & tamen nullius rei immunditia contaminatur: quia nihil ei sordidum est nisi peccatũ, quo etiam non inquinatur, quemadmodum claritas solis putentem cloacam illustrans, non inficitur. Licet ipse sit omnia in omnibus, longe tamen supra omnia est. Igitur asceta indubitanter credat inuisibilem Deum iuxta, & intra se esse. Cum sancto timore, cum reuerentia, & humilitate ante oculos eius tanquam casta sponsa stet, dicens cum Helia propheta, Viuit Dominus in cuius conspectu sto. Sæpe etiam hæc verba apud se reputat, Dominus adest, Dominus me videt. Quando multum distractus est, recordatione eorundem ver-

borum se in conspectum Dei restituat. Ita Domino intendat (omnibus alijs à se exclusis) quasi ipsam Dei essentiam coram cerneret, nihilq́ue vsquam præter Deum & se esset. Concludat se in Deo & in eo tanquam in conclaui cœlo ue habitet. Gaudeat & exultet, quòd eũ tam facile in se inuenire poßit, quodq́ue talem ac tantum thesaurum intra se habeat. Illum autem in se inuenit, quando eius reminiscitur: sed præclarißime eum in se inueniet, quando ad nudum animæ suæ fundum pertingere poterit.

Dum colloquijs negocijsq́ue præpeditur, si nequit Deo liberius intendere, non tamen interiora sua prorsus deserat, neque ab ipso Deo se elonget, sed anhelam quãdam ad illum affectionem semper retineat: ita vt vbi ab huiusmodi neceßitate absolutus fuerit, mox omnibus, quæ non sunt Deus, relictis, se in se recipiat, totumq́ue animum Deo applicet. Neque enim aptus erit ad lucem æternam contemplandam, nisi intus ab omnibus rebus externis tam expedit[us] sit, ac si illas

nunquam intuitus fuiſſet. Beatus omnino erit, quando neque hominum frequentia, neque aliquod aliud impedimẽtum præſentiam Dei ei præripere poterit: id quod fiet, vbi ita Deo agglutinatus, & in eo ita incluſus firmatusq́; fuerit, vt illum ſemper videat magis quàm qualibet alia. Profectò qui vera reſignatione nuditateq́; interna præditus eſt, & nihil donorum Dei ſibi arrogat aut vſurpat, is etiam ſi omnibus mundi negocijs atque occupationibus quotidie implicaretur, nihil detrimenti inde acciperet: modo corporis eius imbecillitas onera illa portare poſſet. Hinc quidam patrum ait: Qui tenaciter non hæret alicui rei externæ, ſed omnia ſenſibilia temporaliaq́; pertranſit atque præterflue re ſinit, & ea quæ ad ſe nihil attinent, indiſcuſſa relinquit, dicens ſibyipſi, Ego Deum ſolum intentione, & amore proſequi debeo, cætera omnia ſalua ſint, valeant, decurrant: qui, inquam, nuſquam delectationem aut cõmodum proprium quærit, ſed tam aduerſa quàm proſpera

pene

penetrans, pure, nudeq́ tendit in Deum, is cuncta opera sua sine dispersione peragere, & in multiplicitate non multiplex persistere potest. Contra, ille qui Deum in omnibus pure non spectat, neq; eum intime sibi impressum habet, facile locis, hominibus, & quibuslibet rebus multiplex redditur atque perturbatur. Talis se à Deo elongans, satis periculose graditur: quia telis hostium expositus est.

Asceta Iesum Christum animæ suæ sponsum, præclarum vestitorem siderum proponat sibi ante oculos mentis nudũ, contemptum, vulneratum, & immensis doloribus afflictum in cruce pendentem. Non attendat illum vt hominem tantum, sed vt Deum, & hominem veramq́ lucem. Concipiat inquam supernaturalem imaginem de supersubstantiali Domino Iesu. Eum adoret, laudet, & glorificet. Eius rosea vulnera consideret, saluteté;. Recogitet illius pietatem, dulcedinem, atque charitatem immensam.

Hoc modo se intus ab omni inordinata solicitudine, ab omni vana cogitatione, ab omnibus rerum infimarum imaginibus, (hoc est, formis & similitudinibus) atque ab omni implicatione multiplicitateq; absoluat: hoc modo memoriam suam velut thalamum quempiam sponso cœlesti mundam nitidamq; conseruet. Si enim id egerit, nisi Deo summe placebit, tandemq; imaginibus creaturam de mente eius sponte decidentibus, essentiali introuersione donabitur. Nullatenus à pio studio, & conatu cesset propter ineptitudinem suam, vel propter molestiam quam in initio sentit. Nam qui se alicui arti perdiscendæ tradunt, toties inepte imperfecteq; opus illius iterare solent, donec tandem longo vsu plenã, & expeditam eiusdem artis peritiam consequantur. Nonnulli vbi se vident iam vnum atque alterum annũ in labore transegisse, & tamen necdum obtinuisse quod desiderant, despondent animum, ac propositum deserunt: sed non recte faciunt. Ei enim qui perfe-

ctionis scopũ aliquando attingere vult, longanimis perseuerantia necessaria est.

Formulæ aspirationum, semper & vbique in promptu habendarum.

CAPVT IIII.

VT *autem asceta reddatur ad sanctam introuersionem idoneus, ediscat et cõmendet memoriæ verba aliqua aspirationum suauia atque ignita, quæ in Deum eiaculetur, & quibus vbique locorum, siue quiescat, siue progrediatur, seipsum ad illum reuocet, seq; ei cõiungat, & vniat: faciens hoc non quidem cum immoderato impulsu (ne grauatus succumbat sub exercitio) sed placide. Nos hic aliquot formulas talium oratiuncularum ascribemus.*

O domine Deus, ego vilissimus peccator indignus sum quem terra sustineat. Eheu procul à te, qui es summum bonum, recessi, & habito in regione longinqua, in regione dissimilitudinis.

Miser & cæcus sum : nihil sum, nihil possum, sine te. Eia pie & dulcis Iesu miserere mei. Ablue me precioso sanguine tuo, & ab omni peccato emunda, perfecteq; sana : vt tibi placeam.

O quando mihi plene moriar, & ab omnibus creaturis liber ero? O vtinam vere mitis, & humilis corde, verè pauper & nudus spiritu essem. Præsta Domine vt per perfectam mei abnegationem, per perfectam vitiorum omnium mortificationem, perueniam ad perfectum tui amorem. Tu iussisti vt diligam te: Da quod iubes, & iube quod vis. Da vt diligam te ex toto corde meo, ex tota anima mea, & ex omnibus viribus meis, atque ex tota mente mea. Ipsas vires animæ meæ confractas, & corruptas digneris redintegrare atque reformare per vires sanctissimæ animæ tuæ. Expedi mentem meam ab omni multiplicitate: denuda eam imaginibus, & formulis rerum caducarum. Concede mihi liberam ad te introuersionem: concede vt stabili cogitatione, clara

clara cognitione, & feruenti amore semper in te fluere possim.

O bone Iesu. O spes mea, & refugium meum. O dilecte, dilecte, dilecte. O charorum omnium charissime. O amor meus vnice. O sponse floride, sponse melliflue. O dulcedo cordis mei, & vita animæ meæ. O essentia essentiæ meæ, & iucunda requies spiritus mei. O optata consolatio mea, & syncerum gaudium meum. O speciosa dies æternitatis, & serena lux intimorum meorum. O refulgens conclaue meum, & vernantissima mea paradisus. O amabile principium meum, & summa sufficientia mea, Deus meus. Quid volo præter te? Tu es verum, & æternum bonum meum. Eia trahe me post te: vt alacriter, purè, & perseueranter curram in odore viuificantium vnguentorum tuorum.

Præpara dilecte mi præpara tibi gratam, & amœnam habitationem in me: vt ad me venias, & mansionem apud me facias. Mortifica in me & repelle à

me quidquid tibi displicet. Auelle ac separa me ab omnibus, quæ sunt infra te. Effice me hominem secundum cor tuum: effice me conformem sacræ humanitati tuæ. Vulnera cor meum medullitus iaculo amoris tui. Inebria spiritum meum vino perfectæ charitatis. Vni me tibi intime, & totum transforma atque transmuta in te: vt delitias tuas in me habere poßis.

O quando tibi per omnia placebo? Quando in me perempta erit omnis proprietas? Quando totus tuus ero? Quando nihil præter gratißimam voluntatem tuam, nihil præter te viuet in me? Quando ardentißime diligam te? Quando me totum concremabis flamma tui viui incendij? Quando me totum liquefacies penetratum efficaci suauitate tua? Quando mihi pulsanti aperies, & manifestabis pulcherrimum regnum tuum, quod intra me est, & quod ipse es cum vniuersis diuitijs tuis? Quando me totum in te rapies, absorbebis, & abscondes? Quando

do ſublatis omnibus impedimentis ac medijs, me tecum vnum ſpiritum efficies, & tibi inſeparabiliter agglutinabis? Eia vnice cordis mei, digneris hoc citius perficere: quia te deſidero, ad te anhelo, tui amore langueo, &c.

Huiuſmodi oratiunculas pio ſanctoq́ affectu apud ſe ruminet tyro ſpiritualis. Plerunque forte ad exercitium ei ſufficiet vna aut altera ex præſcriptis adſpirationibus: vtiliter tamen illas omnes interdum nacto ocio complebit, idq́ mente tantum, niſi etiam ore eas proferre velit. Hæc ſola verba: O domine Deus, ſi deuoto corde ſubinde recogitentur, vel repetantur, hominem in præſentia Dei ſine in Deo continere, & peregrina phantaſmata vanasq́ cogitationes ab eo excludere poterunt.

Quòd per ardentes ad Deum aspirationes cito quis ad perfectionem Theologiæque mysticę sapientiam ac diuinam vnionem peruenire possit: & quòd multum lugendi sint qui hanc vnionem negligunt.

CAPVT V.

ASSIDVA aspirationũ, siue orationum iaculatoriarum, & feruentium desideriorum ad Deum emissio, veræ mortificationi atque abnegationi coniuncta, certissimum est compendium, quo cito facileq́; peruenitur ad perfectionem, & mysticę Theologiæ sapientiam vnionemq́; diuinam. Nam huiusmodi aspirationes efficaciter penetrant ac superant omnia media, quæ sunt inter Deum, & animam. Sanè quoties quis ab omnibus rebus caducis abstractus, cor suum cum humilitate, & amore ad Deum integre conuertit, toties illi Deus occurrens, nouam gratiam infundit.

Multum lugendi sunt hi, qui sensibus dediti ac solis externis exercitijs per

omnem vitam contenti, interiorem animæ fundum beatamq́ illam cum Deo vnionem negligunt. Ipsi enim dum veram sui mortificationem parui faciunt, & ætatem viresq́ in his, quæ præcipue neceßaria non sunt, absumunt, nimirum parum aut nihil in spiritu proficiunt, semper in eodem luto hærentes. Hæc autem verba, si non ore, saltem corde, & opere dicunt: Vniat se Deo qui volet, nos quidem id non curamus, cum ad eam rem apti non simus. Atqui etiam simplices, & idiotæ possunt ad ipsam Theologia mysticæ sapientiam, & vnionem pertingere. Neque enim hic ingenij singulare acumen, sed puritas atque humilitas cordis, & libertas nuditasq́ mentis, ac feruens amor requiritur. Planè humilis ardensq́ affectus magis quàm subtilis, & inuestigans intellectus hominem eo perducit. Imò vero quantumcunque quis ingenio, vel eruditione poleat, quantumcunque sublimium rerum cognitione præditus sit, si seipsum non humiliat, si non efficitur

parunlus,

paruulus, & spiritu pauper ac nudus, non potest attingere arcana sapientiæ illius, quam solus Deus per seipsum docet. Hinc Saluator noster exultans in spiritu, dixit ad Patrem: Confiteor tibi pater, Domine cœli, & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & reuelasti ea paruulis.

Bona quidem, & Domino grata sunt externa exercitia, laudes diuinas pie decantare, multas preces ore proferre, genua flectere, deuotione sensibili Deum colere, ieiunare, vigilare, ac similia peragere: sed incomparabiliter melius est exercitium internum, quo homo desideranter ardenterq́ se ad Deum, non per sensus, & imagines, sed modo quodam supernaturali extendit, vt ei vniatur. Qui externis duntaxat exercitijs pro sui capitis iudicio cum proprietate inhærent, & se mortificare Deoq́ in spiritu coniungere non student, nimirum post vitam in tali imperfectionis vitio finitam, tanto grauiores purgatorij pœnis exoluēt, quanto magis

magis hic seipsos quæsierint. Tales benignus Deus non repellit, sed desiderans in illis operari, expectat si forte aliquando eos aptos atque ab impedimentis liberos inueniat. Relinquit vero eis sua exercitia suosq; conceptus: neque enim aliquem cogit. Ipse sane omnes ad sui cognitionem perducere, sibiq; vnire vellet, si obstacula remota essent. Satis ægre fert nos minimis esse contentos, cum summa dare paratus sit cupit enim seipsum excellentißimo modo nobis tradere. Et profecto anima à vitijs inordinationibusq; expedita, naturaliter tendit in originem suam D.ũ, sicut ignis sursum, & lapis deorsum naturaliter fertur. Naturalis .n. locus animæ Deus est, in quo solo illa conquiescere potest. Plane sicut sol visibilis lumen suum in clarum speculũ sibi ex diametro obiectũ necessario effundit, atque in eo figuram suam efformat: ita anima munda, & ab impedimentis libera, clarissimis inuisibilis solis radijs illustratur, & in ea ipsius solis diuini imago excellenter relucet.

Heu quanta est nostra cæcitas negligentia. Nos ad hoc conditi sumus vt fruamur Deo, & abyssalem eius bonitatem cognoscamus, iamq́ in hoc exilio ei vniamur, ac futuram beatitudinem aliquo modo prægustemus. Ad hoc donata nobis memoria est, vt Dei reminiscamur: ad hoc concessus intellectus, vt per fidem, & contemplationem in Dei cognitione proficiamus: ad hoc præstita voluntas, vt Deum eligamus atque diligamus. Quare ergo has excellentissimas animæ vires, in nobis marcescere sinimus, illasq́ ad solas res infimas cogitandas, cognoscendas, & amandas deijcimus? Quare eas etiam putenti cœno immergimus? Relinquamus obsecro tenebras, auersemur sordes, & lucem puritatemq́ sectemur. Memores simus nobilitatis nostræ: recogitemus animas nostras imagine Dei insignitas esse: & torpore excusso, reiectisq́ impedimentis, per verum amorem adhærere Deo conemur: sicut adhæserunt sancti Apostoli, sancti martyres, & confessores, atque innumera

numeræ virgines. Illi quippe mundo sibiq́ integre mortui, Domino intime vniti fuerunt: inter quos omnes beatissima Dei genitrix Virgo Maria primas in omni sanctitate atque perfectione vitæ post filium suum tenuit. Ad hoc inquam indefesso conatu assidue contendamus, vt per omnimodam nostri mortificationem, perfectum Dei amorem consequamur. Is enim Deum verè diligit, cui ipse Deus est id quod est cui cœlestia sapiunt, terrena desipiunt: qui sensus suos exteriores concludere, & interiores ab omnibus rebus expedire, viresq́ omnes Deo applicare nouit: qui quando se vana aliqua cogitare, atque ab introuersione recessisse aduertit, mox omnibus valefaciens in essentialem animæ fundum se recipit, & ad simplicissimum illud bonum quod Deus est, integre conuertit: cui denique dulcedo creatoris creata omnia in amaritudinem vertit.

De

De recordatione, & meditatione vitæ atque passionis ac vulnerum Domini Iesu.

CAPVT VI.

ASCETA spiritualis amabilem vitam, & passionem Domini Iesu tanquam preciosissimam Margaritam in scrinio pectoris sui semper reconditam habeat. Attendat autem (sicut supra diximus) ipsum Christum, non vt hominem purum, sed vt Deum & hominem: sic enim sine Deo non erit. Quandocunque sublimiori meditationi insistere grauatur, libenter recurrat ad humilem humanitatem Domini: exercens se in recordatione eorum, quæ ille fecit ac pertulit pro nobis. Imaginationem tamen nimis pressam, & vehementem deuitet, ne caput suum lædat. In cruce seu crucifixa imagine Christi (quæ summam vitæ, & passionis eius repræsentat) nidulum sibi collocet. In mellifluis vulneribus eiusdem benignissimi Iesu commoretur,

retur, & requiescat. Dum corpus cibo, & potu reficit, buccellas quas sumit deuota cogitatione intingat in purißimum sanguinem illius (si non impeditur) & hauriat potum è roseis vulneribus eius. Vel vnica humilis atque amorosa conuersio ad dulcia vulnera Saluatoris, ipsi Domino gratior est, quàm sit omnis vocum, sonorumq́ musicorum harmonia, & suauitas. Merito singulares Dei amici etiam sanguineis lachrymis deflere deberent, quòd hodie in toto terrarum orbe ita eadem præcellentißima Christi vulnera in obliuionem abierint. Nullus omnino potest aliquid de Domini paßione humiliter legere, vel cogitare (licet modico forte affectu id faciat) quin eximium salutis fructum inde referat: quemadmodum fieri nequio, vt is qui farinam, vel opobalsamum etiam summis digitis contingit, non habeat ipsos digitos farina conspersos, aut opobalsami liquore atque odore perfusos. Etiãsi imago crucifixi Iesu pie inspiciatur tantũ, non erit inanis hæc inspectio.

Igitur

Igitur asceta præclaram crucifixæ humanitatis Christi imaginem in animæ suæ vires corporisq; sui sensus penitißime imprimat, & se totum in illam immergat. Hæc enim eum tandem in superessentialem ac formæ nesciam imaginem, in æternum (inquam) verbum ac sapientiam patris, in altißimam Christi diuinitatem mirabiliter sustollet. Nam humanitas dulcißimi Iesu tuta via ipsißimaq; ianua est perueniendi ad eius diuinitatem. Frustra plane asceta aspirat ad mysticam germanamq; contemplationem, si se exercere non vult in meditatione paßionis Dominicæ ac vera humilitate. Nam nisi illam pro fundamento habeat, quo per contemplationem altius ascendere pertentauerit, eo profundius corruet. Sane etiamsi lumine gratiæ copiose perfusus, nonnunquam extra suum naturale lumen rapiatur, atque in diuitias Dei abscorptus, sese in ipso lumine gratiæ feliciter perdat, dum tamen sibi restituitur, conuenientißime cordis intuitum ad Iesum

crucifixum reuocabit: huic amabili fundamento semper inhærens.

Expedit prorsus, vt nunc incomprehensibilem diuinitatem, nunc nobilissimam humanitatem Christi attendat: atque per istam ad illam ascendat, & ab illa ad istam redeat. Sic enim tanquam lignum plantatum secus decursus aquarum, flumine cœlestis gratiæ mirifice inundabitur. Sic feliciter ingredietur, & egredietur ac pascua gratissima tam in humanitate, quàm in diuinitate Domini Iesu inueniet. Nam summa omnium exercitiorum internorum hæc est, vt abstracti ab omnibus rebus, solum Deum in nudo indepictoq; animæ fundo amorose amplectamur, & nos totos in amabili humanitate Christi abscondamus, eiq; conformemur.

Diligentissime penset asceta quam ardenti amore, quamq; ineffabili gaudio ipse Dominus Iesus humanam carnem assumpserit, & nostram salutem operatus sit: quàm bene de nobis cogitauerit, habens quemlibet nostrum an-

te cordis sui oculos in omnibus quæ faciebat, & sustinebat. Qui post ingentes labores nostri causa triginta tribus annis toleratos, tandem etiam proprium sanguinem fundere, & crudelissimam ignominiosissimamq́ mortem subire voluit: vt peccata quæ commisimus quotidieq́ committimus expiaret. Istam tantam filij Dei pietatem atque charitatem asceta memoria repetens, exoptet vicem amoris ei reddere: vel etiam paratus sit pro illo non solum temporales huius vitæ afflictiones, sed & æterna inferni tormenta tolerare. Domino Deo suo pro se passo medullitus compatiatur. Quod si durus corde est, duritiam suam illi exponat, ac se humiliet. Plerunque Deo magis placet compassionis desiderium, quàm ipsa compassio.

Ceterum non faciat asceta quod plerique facere solent, qui cum magna quidem forinsecus deuotione dulcedineq́ ac lachrymis passionem Saluatoris nostri recolunt: verum vitia sua mortificare, & illum sequi recusant. Non ita

faciat:

faciat: sed ipsam Domini passionem vt verus Christianus meditetur: desiderans imitari sanctissima charitatis, obedientiæ, humilitatis, patientiæ, & resignationis eius exempla. Optet per omnia conformari sacratissimæ humanitati Christi: vt sicut spiritus Domini Iesu semper fuit subleuatus, ardens, liber, serenus, tranquillus, & lætus, ita sit, & spiritus suus: Christus enim etiam cum in cruce pendens grauissima tormenta sentiret patereturq́, fruebatur diuinitate secundum mentem, & superiores animæ vires, non minus quàm modo in cœlis fruitur. Rursus vti anima Christi fuit tristis, compatiens, modesta, mitis, mortificata, ac humilis: corpusq́ illius sobrium, castum, purum, honestum, laboriosum, & patiens: ita sit, & spiritus suus, anima sua, atque corpus suum. Grandi desiderio id sibi concedi à Christo postulet neque enim aliquid magis ei necessarium est, cum suprema vitæ perfectio in hac conformitate sita sit. O quàm beatus est qui ad istam conformitatem peruenit.

uenit. Huic enim reuera obtigit, quod beatus Paulus Apostolus cunctis fidelibus optat dicens: Deus pacis sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in aduentu Domini nostri Iesu Christi seruetur.

Merito autem ad exemplum animæ Christi, anima veri Christiani tristis esse debet, dum considerat, vt plurimi Deum non solum non pie colant, sed etiam impie contemnant, seq́ peccando fœdent ac perdant. Et quomodo is qui vere Christianus est non doleret, videns perire tam elegantes, & nobiles creaturas? Nam qualibet anima rationalis (cum sit imagine summæ Trinitatis insignita) cœlo terraq́ incomparabiliter præstantior est. Tantam habet cum Deo (à qua profluxit) similitudinem, vt eius excellentiam nulla creatura, ne ipsa quidem creaturarum omnium præcellentissima virgo Deipara Maria capere possit. Anima autem abiectissimi mendici secundum dignitatem creationis,

non est inferior anima honoratissimi principis.

De derelictione calamitateque interna: & quòd in consolationum affluentia non consistat vera perfectio.

CAPVT VII.

QVANDO *asceta consolatione siue influxu diuinæ gratiæ destituitur, & frigore interno, duritia cordis, obnubilatione sensuum, distractione mentis, aut alia consimili miseria affligitur: non ob id deserat pia exercitia sua, non sit impatiens, murmuret aduersus* Deum, *non ipsam molestiam effugere quærat, non introuersionis studium deponat, non oblectamenta sensuum sectetur, non recitandis vel audiendis vaniloquijs se tradat, neque tempus inutiliter expendat: sed fidelis* Deo *suo permanens, voluntatíq;, & ordinationi eius se totum committens ac resignans, tribulationem illam æquanimiter toleret, atque ad peragenda ea*

quæ fructuosa sunt, se compellat, vel etiam alicui externo operi conuenienter insistat. Oret tunc humiliter & Domino libenter suis impensis cum labore seruiat, atque ad eum, si non suauiter, saltem diligenter aspicet. Nam bona quæ durante huiusmodi calamitate facit, licet ipsi insipida sint, si tamen facit quod in se est, Deo optime sapiunt, & ei gratissima sunt. Dicat ergo Deo: Domine etiamsi omnibus diebus vitæ meæ, & vsque ad extremi iudicij diem absque aliqua consolatione (te ita ordinante) permanere deberem: paratissimus per gratiam tuam esse vellem, ad grauia quæque pro tui amore perferenda. Errant plurimum, qui tunc solum sua opera atque exercitia Deo placere putant, quando ipsi sensibiliter à Deo visitantur, exhilaranturq́.

Sanè vera perfectio non in perceptione magnæ dulcedinis, neque in consolationum affluentia consistit: sed in hoc sita est, vt quis se, & omnia pro Dei amore relinquat, se vere abneget atque

mortificet, & voluntate propria in voluntatem Dei integre transfusa, liber tranquillusq́; in omnibus quæ sibi eueniunt, permaneat, ac Deo adhæreat, vnus spiritus cum eo effectus. Ergo ad veram perfectionem integra resignatione atque mortificatione peruenitur: quam nemo sibi promittere debet, quandiu in eo vel vna sanguinis gutta superest, quæ necdum acri, vario diuturnoq́; contra vitia certamine prorsus deuicta, necdum diuini amoris igne plene decocta atque concremata sit. Nonnulli se perijsse putant, quando sensibili consolatione priuantur: & rursum se sanctos Deoq́; acceptissimos esse credunt, quando illam accipiunt: sed (sicut supradiximus) falluntur, & errant. Plerunque enim Deus ibi per gratiam suam maxime adest, vbi minime sentitur: & sæpe homini melior est ariditas cordis, quàm esset profusissima abundantia suauitatis. Nam in ariditate, & sterilitate homo clarius agnoscit se ex se nihil posse. Porrò suauitas illa nonnunquam

conceditur etiam his qui pessime viuunt, quiq́ à Deo alieni sunt. Ipsa itaque non est indubitatum sanctitatis indicium sed Deus per eam manifestat bonitatem suam. Certa sanctitas, & deuotio, est æqualis illa animi promptitudo, qua quis paratus est seruire Deo non minus in aduersis quàm in prosperis.

Possumus quidem consolationem, & gratiam sensibilem pie à Deo postulare, maxime in initijs melioris vitæ, vt scilicet dulcedine gratiæ Dei gustata, citius pleniusq́ omnibus vitijs emoriamur, & ipsi Deo (qui est summum bonum) tenacius adhæreamus: aliqua tamen imperfectio in huiusmodi petitione latet: quæ nonnihil germanæ abnegationi derogat. Dona atque effluxus Dei non sunt ipse Deus: vnde, & in illis quiescere fas non est. Qui in eis etiam paululum quiescunt, & qui sacramentum Eucharistiæ ad minimam sui oblectationem percipiunt, impediunt semetipsos, ne in suam originem, Deum pertingere possint. Omnino debemus permitte

re

re vt Deus in nobis operetur, ac nobis donet quidquid vult, quando vult, & ſicut vult: debemus permittere vt nos deducat per vmbram mortis, & tenebras inferni.

Igitur non angamur, ſi nobis deeſt ſenſibilis deuotio, ſenſibiliſq́; amor (qui plerunque impurus eſt) ſi item deſunt lachrymæ exteriores: ſed hoc vnuſquiſque curet, vt per rationalem ſiue intellectualem amorem, nempe per bonam voluntatem, Deo ſemper vnitus ſit, & beneplacitum Dei pro ſummo ſolatio habeat. Abſurdum valde foret, quotidie in oratione Dominica dicere Deo, fiat voluntas tua: & tamen perturbari vel indignari quando illa fit.

Farrago complurium præceptionum, quas aſceta ſpiritualis ignorare non debet.

CAPVT VIII.

ANTE *orationem, & in oratione aſceta expediat mentem ſuam (quantum poteſt) à curis imagini-*

busq́ rerum aliarum: atque ita placide, reuerenter, ſimpliciter, & amanter Deum præſentem attendens, ſeq́ Deo præſentem exhibens, precetur & adoret eum in ſpiritu & veritate. Vt autem diſcat eſſe attentus, tranquilla ſedulitate conſideret inter pſallendum, quæ verba ad Deum referantur, quæ itē à Deo dicantur: & illa religioſo gratoq́ animo proferat vel audiat. Si tamen nondum poteſt eſſe ſatis ſtabilis corde, non ob id perturbetur: ſed reſignatus ſit, atque opus perfectum, quod ſibi deeſt, vera humilitate & bona voluntate ſanctoq́ deſiderio ſuppleat. Vbi Deus in eo & ipſe in Deo per intimam vnionem radicatus firmatusq́ fuerit, vbi inquam ipſe à multiplicitate liber, ad ſimplicem nudumq́ animæ ſuæ fundum (in quo originalis fons diuinitatis inuenitur) pertigerit, tunc precationem fixam ac ſtabilem Deo offeret. Sanè Deus infirmitatis humanæ conſcius, non reijcit pias orationes etiam cum diſtractione mentis peractas, ſi is qui orat, ſtudioſe

diose oret, inuitusq́ distrahatur, & voluntatem suam à Deo non auertat. Precatio exterior quæ ore tantum funditur, veluti palea est: nam interna oratio quæ funditur mente, ipsum gratum est: illa qua & mente funditur & ore profertur, Deo multum grata est. Horæ canonicæ, & aliæ preces quas quis ex voto vel ex Sanctæ Ecclesiæ ordinis ue sui constitutione persoluere debet, omnino proferendæ sunt ore. Nulla præstantior oratio est, quàm vt quis petat gratissimam Dei voluntatem in se & in omnibus alijs fieri.

Si asceta inuocat aliquem sanctum iam in cælo glorificatum, non dubitet quin ille audiat orationem eius, etiamsi ipse nihil ore proferat. Aspiciat illum tanquam in Deo (cui vnitus est) præsentem. Gratæ quidem sunt Deiparæ virgini Mariæ ac ceteris sanctis qualibet orationes, & hymnodiæ, quas ad honorem eorum pie persoluimus. nullum tamen acceptius obsequium eis præstare, nullo maiori eos honore afficere possumus,

mus, quàm vt illos imitati, pauperes simus spiritu, & præsentiam Dei vbique attendamus, nosq; in fundum animæ assidue recipiamus. Vera autem spiritus paupertas, est vera cordis humilitas, qua quis se infra omnem creaturam deijcit, & ab omnibus rebus caducis liber est, internarumq; consolationum oblectationi renunciat, & afflictus, depressus, derelictus, irrisus, atque contemptus, patientiam pro Dei amore seruat, non quærens ipsa sua grauamina à se depellere.

Verbum Dei, & salutarem doctrinã prompto desiderantiq; animo asceta audiat, à quocunque etiam homine proferatur, & quantumcunque simpliciter depromatur. Sic enim perennem fructum referet ex his quæ audit, etiamsi è memoria eius illa elabantur. Quòd si minus alacriter ea quæ pia sunt suscepe rit, non loquentis aut docentis vitio, sed sua culpa id accidisse credat, ac se humiliet. Non magnopere curet vtrum defectibus aliquibus obnoxius sit is qui lo

quitur, modo veritatem loquatur. Attendat ipsam veritatem sicut ex origine sua fonteq; suo (nempe Deo) promanat, & non curiose discutiat qualis sit fistula per quam illa manat, Paratam voluntatem habeat adimplendi omnia vtilia præcepta quæ audit vel legit, quantum ad se pertinere possunt.

Dum sacræ lectioni incumbere vult, purè honorem, & gloriam Dei quærat, non autem impure sui oblectationem vel inanem aliquam curiositatem, multarum ue rerum cognitionem, spectet. Et non nimis multa vno eodemq; tempore legat: ne serenitatem tranquillitatemq; mentis amittat, & intus prægrauetur. Legat vero cum placida animi sedulitate internaq; esurie, non negligenter ac fastidiose. Ea quæ bona, & salutaria sunt, licet forte sæpius à se lecta vel audita fuerint, tanquam noua sine tædio semper excipiat. Profecto si humiliter, pie, simpliciter, studiose, & reuerenter talia legerit, eximiam vtilitatem ex eis referet, etiamsi illa minime

intell-

intelligat. Post lectionem agat gratias Domino: & ea quæ legit aut audiuit, offerat illi in laudem æternam, in vnione diuini amoris ipsius. Ruminet eadem apud se (si ocium suppetit) Deumq́ precetur, vt secundum illa vitam suam instituere, & ex eis in dilectione Dei proficere poßit. Nam oratio lectionem mire fructuosam reddit. Sanè ei qui ad intimam cum Deo vnionem pertingere, & in amabili vitæ libro supremas literas legere, atque in incorruptibili spe culo diuinitatis ineffabilia spectacula contemplari desiderat, magis necessariũ est passionem Domini recolere, orare, aspi rare ad Deum, & fundo suo familiarem esse, atque intra se habitare, quàm in lectione materialium librorum iugi ter occupari.

Venerabile sacramentum corporis Dominici asceta libenter sumat. Nam ex humili, crebra, deuotaq́ perceptione Eucharistiæ, magis in vitæ sanctitate, & diuina vnione proficiet, quàm ex quolibet alio exercitio. Eam si forte

non quotidie accipit ſacramentaliter, accipiat tamen per pium deſiderium veramq́ præparationem ſpiritualiter. Hoc modo non ſemel tantum, ſed ſæpius ſingulis diebus illam cum ineffabili fructu ſuſcipere poteſt. O digniſſimum ſuauiſſimumq́ ſacramentum in quo ſub ſpecie panis itemq́ ſub ſpecie vini accipimus totum Chriſtum, nempe corpus, ſanguinem, animam, & diuinitatem Chriſti: accipimus totam Trinitatem, patrem, filium, & Spiritumſanctum. Neque enim ab inuicem ſeparari poſſunt tres perſonæ vnius Deitatis atque eſſentiæ. Tota ergo Trinitas inhabitat ipſum corpus Chriſti: quia tota diuinitas in eo eſt. Quod corpus Dominicum qui cum debita deuotione percipit, emundatur ab omnibus delictis, & etiam ab illis mortalibus peccatis abſoluitur, quæ ſe neſcit vel non meminit admiſiſſe, modo ita ſit affectus, vt ſit illa ſe perpetraſſe ſciret, confiteri & pœnitentiam agere vellet: efficitur item particeps omnium bonorum illorum quæ Chriſtus in

vita, passione ac morte sua promeritus est, imò & illorum omnium bonorum, quæ ab Adæ temporibus vnquam facta fuerunt, atque ad vltimum vsque electum fient: vnitur denique & incorporatur Christo, vnde robur virtutemq; vitijs resistendi ac bonis operibus insistendi accipit: iamq; puriori, & excellentiori vita ornatus, transformatur atque transmutatur in Deum, & omni gratia gloriosissime Trinitatis impletur.

Asceta magis semper id amplexetur, & faciat, quod propriæ voluntati sensualitatiq; magis aduersatur. Quando quispiam petit ab eo aliquid quod non est illicitum, continuo abneget atque relinquat seipsum: paratusq; sit facere voluntatem alterius, vera discretione seruata.

Nihil vnquam sanctæ obedientiæ præferat. Malit folia, & quisquilias arborum per obedientiam colligere, quàm secundum propriam voluntatem magnis operibus sublimibusq; exercitijs insistere.

insistere. Prompte propter Deum obediat, etiamsi superior, cui obedire debet, multum imperfectus sit. Agnoscat illum Dei vicarium esse, & ei honorem atque amorem syncere impendat. Tanta virtus est obedientia, ut patres asserãt maius esse meritum eius, qui libenter quidem ad honorem Dei ieiunaret, sed ex præcepto superioris, siue ex sacræ religionis constitutione etiam carnes sobrie continenterq́ manducat, quàm sit meritum illius qui pane, & aqua contentus, ieiunat ex propria deuotione. Ad perfectionem peruenire non potest, qui proprium sensum deserere, & prompte obedire non vult.

Diuinas inspirationes diligenter intus obseruet asceta, audiens quid in se loquatur Dominus: quas quidem inspirationes, & internos Dei tractus manifeste percipiet, si non implicatam distractam, & inquietam mentem habeat. Exhibeat se semper Deo tanquam viuum instrumentum, paratissimusq́ sit ad exequendum illius beneplacitum: dicens

dicens cum Beato Paulo: Domine quid me vis facere? In nulla omnino re, in nullo exercitio, diuinæ voluntati aduersetur. Nullum modum, nullam consuetudinem quamlibet sanctam cum proprietate retineat. Nihil cum proprietate faciat. Eos modos & ea exercitia amplectatur, ad quæ amplectenda magis à Deo intus inuitatur ac trahitur, & quibus se ad diuinitatis amorem vehementius accendi, viciniusque Deo coniungi sentit. Essentialis ad Deum via est vniformis, sed exercitia sunt diuersa. Si dubitat vtrum propensio sua à Deo sit, attendat an voluntatem Dei omnino sequi vellet, si eam perspectam haberet. Nam si ita reuera affectus est, & Deum orat vt se illuminet doceatque, tum id ad quod crebrius intus trahitur, sciat esse à Deo, modo à sacris literis & Ecclesiæ dogmatibus non discordet. In rebus tamen grauioribus, præstat consulere expertos, atque eorum consilium humiliter sequi, ob dolos dæmonis se nonnunquam in Angelum

gelum lucis transfigurantis.

Quidquid aſceta decoris videt, quidquid ſentit ſuauitatis, quidquid perfectionis aduertit in rebus creatis, id totum referat ad laudem Dei, qui eſt fons & origo omnium. Hunc tranſcenſis fragilibus creaturis, ſyncero amore complectatur. Si eum habuerit, habebit omnia. Deus enim continet in ſe exuberantiſſime totum quod delectat aut placere poteſt. Omnis perfectio, quæ in creaturis eſt diuiſa, in eo vnita inuenitur: & ipſe cum ſit archetypum exemplar omnium, etiam eſt omnia: increatum eſſe omnium rerum eſt. Habuit ſiquidem in ſua æterna ſcientia diuinas rationes atque ideas eorum quæ fecit: & quidquid ab eo creatum eſt, ſemper ab eo cognitum fuit, ſemper in mente eius vixit viuetq́. Hinc Euangelium dicit, Quod factum eſt, in ipſo vita erat. Vnde & nos in Deo ſecundum ideam ab æterno fuimus: in eo inquam fuimus, & ſumus increati, in quo ſiue in cuius cognitione res omnes ſempiterne

viuunt

viuunt & vita sunt. In essentia ergo Dei rerum omnium exemplaria sunt: & ipsa eadem diuina essentia vnum omnium rerum exemplar & vna idea est. Nam omnis rerum multiplicitas in simplicissima superessentialiq; Dei essentia ad vnitatem redigitur: & omnia in Deo vnum sunt. Igitur in Deo sunt verissima, & perfectissima rerum exemplaria, quæ incorrupta in æternum permanent. In hoc autem sensibili mundo ea quæ videmus symbola quædam, & signa verorum sunt tantum, quæ cum tempore labuntur & prætereunt. Pulchritudo, elegantia, suauitas, opulentia, dignitas, & perfectio omnium creaturarum, comparata pulchritudini, elegantiæ, suauitati, opulentiæ, dignitati, & perfectioni creatoris, nihil est: quemadmodum aquæ guttula comparata toti Oceano vix aliquid est. Planè si cœlum, terra, et quæcunque Deus creauit, item quæcunque creare posset (posset enim si vellet creare plurimos mundos isto longe excellentiores) si inquam ea

cum

cum ipso Deo componantur, tam nulla vel modica sunt, quàm modica est acies vnius acus comparata cum vastissima cœli mole. Ipse autem summus conditor ac Deus noster, sicut sine principio, & sine fine sempiternus est: ita sine alteratione & sine variatione incommutabilis est, semper idem permanens.

Non inquirat asceta (si errare non vult quare Deus aliquos in errore cæcitateq́; deserat, alios non deserat: sed relinquens Deo iudicia sua (quæ sunt abyssus impenetrabilis) certo credat eum nihil agere nihilq́; permittere iniuste.

Non etiam temere inuestiget, neque curiose loquatur de mysterijs altissimæ atque incomprehensibilis Trinitatis: sed veram integramq́; de vno Deo in tribus personis, fidem simpliciter retineat: sciens tam impoßibile esse vt aliquis ipsam Trinitatem explicet, quàm impoßibile est vt quis in terra stans cœlum digito contingat. Quis enim intellectu capiat, vt pater se intuens clarißimaq́; cognitione abyssum perennis essentiæ suæ

per

perspiciens, præ delitiarum affluentia verbum suum æternum proferat, seu filium generet? nam illa sui cognitio, filij sui in æternitate generatio est. Quis intelligat vt Spiritußanctus procedat atque emanet à patre, & filio? Quis capiat vt Pater, Filius, & Spiritußanctus, vnum (quantum ad essentiam attinet) vere sint, cum tamen in ipsis personis magna sit distinctio, & vt quælibet persona duas alias intra se habeat? Præstat omnino aliquid hinc experiri quàm dicere. Qui excellenter à Deo illuminantur, & ad mysticum cum eo vnionē pertingunt, certius agnoscunt ea quæ ad fidem catholicā occultamq́; veritatē pertinēt, quàm nos cognoscamus ea quæ corā posita cernimus oculis corporis.

Ergo nec istud perscrutari tenet asceta, quomodo verum, viuum & immortale corpus Christi sit in sacramento Eucharistiæ: quin potius credens nihil Deo esse impoßibile, puram, inuiolatamq́; fidem seruet in his, quæ intellectu, & ratione comprehendere nequit.

Propter

Propter tentationes occurrentes ipſe aſceta non frangatur animo: nam vir-tutum perfectio ſtrenua decertatione comparatur. Viriliter in nobis Deus relinquit propenſiones vitioſas. Iccirco enim hoc facit, vt nos modo viriliter illis reſiſtentes legitimeq́; pugnantes, glorioſe aliquando in cœlis coronet. Non expedit vt omnes cito abſque tentationum impugnationibus ad perfectionem perueniant. Neque enim ſolet ſeges eximium fructum proferre, niſi prius aſperitatem hyemis perferat. Certum eſt eos qui ad vitia multum procliues ſunt, & ægre ab imaginibus rerum caducarum (quibus mens eorum depicta eſt) auelluntur, ſi diligenter ſeipſos mortificare denudareq́; ſtuduerint, multo præclariores futuros, quàm ſint illi qui non ita proni ſunt ad vitia, & facile ab imaginibus ſe expediunt. Nam principis figura magno diuturnoq́; labore lapidi inſculpta magis commendatur, quàm figura molli luto citra difficultatem impreſſa. Et quidem

ſi

si aliquis eorum qui strenue decertant migret imperfectus ex hac vita, atque in purgatorio aliquandiu detineatur, vbi ipse iam plenè purgatus fuerit, gradum in regno cœlorum longe altiorem obtinebit, quàm obtineat is qui non ita strenuus ac feruens fuit, licet forte sine aliqua purgatorij pœna ad Deum peruenerit. Nonnunquam etiam viri perfecti in inferioribus, & animalibus viribus sentiunt inordinatos vitiorum motus quibus tamen ratione, & voluntate contradicunt. Tunc nimirum tempestas in exteriori homine sæuit; at in interiori homine pax integra seruatur. Asceta igitur propter illa quæ in inferioribus animæ viribus inuitus sustinet, non putet se gratiam diuinam perdere. Deus salutem electorum suorum sæpe promouere solet ex his, quæ ipsi omnino contraria saluti suæ esse arbitrantur: Vnde & tentationes fœdas, horrendas atque infernales eis nonnunquam accidere permittit. In talibus asceta se totum resignet Domino, manēs intus

apud se. Non omittat propter illas percipere sacram Eucharistiam, aut alia bona opera facere. Nam quantumlibet eas sentiat, quandiu non consentit, nullum salutis suæ detrimentum patitur. Blasphemias, & alia absurda quæ suggerere diabolus consueuit non pluris faciat, quàm muscas circa se volitantes. Mox auertat se ab illis. Si vehementius importuniusq́ infestatur, signo crucis edito, inuocet Deum, & dicat. Domine conserua me immaculatum coram te: ego mallem mori millies, quàm huic iniquitati, huic pessimæ suggestioni consentire. Confugiat ad arborem crucis, seu ad Dominicam passionem. Et licet forte vsque adeo se derelictum esse sentiat, vt Deus ei dicere videatur. Recede à me, non noui te, non places mihi: nequaquam tamen ob id spem abijciat: sed fide plenus cum Beato Iob dicat. Etiam si occiderit me, in eum sperabo, & si in profundum inferni demersus fuero, inde me liberabit. Atq; ad Deum conuersus addat. Multum

D quidem

quidem me grauant ea quæ sustineo Domine, & mihi minus congrua atque vtilia esse videntur: sed tu qui sine causa nihil accidere permittis, scis quare eueniant. Vnde ego tuæ bonitati confidens, me totum tibi funditus resigno. Credat non posse se derelinqui à Deo, si non ipse Deum derelinquat. Deus conscius infirmitatis humanæ diligentissime moderatur tentationes electis suis occurrẽtes, ne magis ingrauescant quàm illi ferre poßint: quemadmodum amantissima aliqua mater nudans infantem suum ad ignem, inter ipsum infantem, & ignem manum sedulo continet, ne ille nimio calore lædatur.

Asceta memor passionis Dominicæ peccatorumq́ suorum, quamlibet tribulationem, & cordis angustiam libenter perferat: & eam (quomodocunque & vndecunque aduenerit) non aliunde quàm de manu Domini suscipiat, etiãsi vitio suo, & culpa illam sibi forte conciliauerit. Paratus sit vel ad extremũ vsque iudicij diem in doloribus ac pres-

ſuris viuere, ſi ita Deus vellet. Neque enim aliquid vtilius homini accidere poteſt quàm tribulatio, ſiue ſit externa, ſiue interna. Vt nullum certius ſignum diuinæ electionis habetur, quàm ſi quis tribulationem humiliter patienterq́ propter Dei amorem ſuſtineat. Illa enim eſt precioſus, & præclarus anulus, quo Deus animam ſibi deſponſat. Pati pro Deo, res tantæ dignitatis eſt, vt homo iure ſe reputare debeat indignum eo honore. Etiam exigua moleſtia propter Deum æquanimiter tolerata, incomparabiliter præſtantior eſt, quàm ſint multa & grandia bonorum operum exercitia. Quoduis grauamen imaginem aliquam excellentiſſimæ paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti refert, & in eo homo promereri poteſt perfectam eiuſdem paſſionis Dominicæ participationem. Per tribulationem dona Dei obtingunt homini: vel ſi ea ante tribulationem obueniant, per tribulationem conſeruantur. Quidquid modo patimur, hoc Deus ab æterno præuidit, ſci-

uitq́; nos illud ita, & non aliter esse passuros. Nunquam ipse sineret minimam aduersitatem intus foris ue exurgere, et nec minimum quidem ventum flare aduersus electos suos, nisi sciret hoc eis expedire ad salutem. Frigore, æstu, fame, siti, infirmitate, & quibuslibet alijs afflictionibus, non solum purgat, sed etiam mirifice exornat animas nostras: sicut peritus aliquis pictor imaginem perornare solet lineis atque coloribus superinductis, & sicut aliqua nobilis puella nuptura illustri principi, decoratur auro & gemmis, honestaturq́; cultu vario. Dicit quidem Deus his quos sublimiter elegit, sibiq́; singulariter segregauit: Qui vos tetigerit, tanget pupillam oculi mei: veruntamen potius quàm tales non purgarentur atque exornarentur per tribulationes, ipse permitteret vt & dæmones, & homines, & elementa, siue quælibet creaturæ illos premerent atque grauarent. Igitur omnis afflictio, & amaritudo patienter loco inferni atque purgatorij toleranda est.

est. Anima enim vere pura, & resignata, mox vt è corpore egreditur, ad regni cœlestis palatium euolat. Quidam amicorum Dei ait: Quando aliquis afflictionem, vel dolorem sentiens, Deo se humiliter perseueranterq́ resignat, huiusmodi resignatio est ante ipsum Dominum velut cithara dulcisona, in cuius chordis Spiritussanctus suauissime canens, cœlestis patris aures occulto quodam internoq́ modulamine mirifice demulcet. In hac cithara crassiores fides, id est, exterioris hominis vires (quæ vndique dolore occupantur) demissum lugubremq́ sonum reddunt: at fides exiliores, nempe, vires interioris hominis (quæ plena deuotione in spontanea patientiq́ resignatione persistunt) acutum iucundumq́ sonum edunt. Natura sensibilis excruciata gemit, sed natura superior ac rationalis permanet tranquilla. Et profecto anima efficitur sponsi æterni prædilecta sponsa, specialisq́ regina per ardentes & ignitas afflictiones ipsam ossium medullam de-

uastantes: quæ illam non aliter præparant, quàm ignis ceram, vt capere poßit eam formam quam artifex imprimere voluerit. Sanè si supremus ille artifex nobilissimam perpetuæ essentiæ suæ imaginem imprimere animæ debet, necesse est, vt anima deposita forma sua vetusta, supernaturaliter immutetur transformeturq́, (neque enim aliquid potest alterius rei formam induere, nisi prius propriam exuat & amittat.) Ad quã felicem immutationem, & transformationem Deus omnipotens animam præparat per intensißimas aduersitates. Nã quem donis potioribus exornare sublimiterq́ transformare decreuit: eum nõ blande, & molliter lauare, sed totum in mare amaritudinis immergere consueuit. Hæc ille.

Quando asceta peccat, sibi soli peccatum suum imputet: magisq́ doleat & deplangat, quòd Deum fidelissimum dulcissimumq́ patrem suum offenderit, quàm quod commeruerit, vt grauibus vel etiam æternis supplicijs puniatur.

Mole-

Molestiam acerbè illius reprehensionis qua tunc intus à Deo conteritur, non quærat effugere, sed humiliter illam tanquam salutiferum antidotum sustineat. Exaggeret quidem offensas suas, non tamen desperet. Si ex lapsu factus est humilior atque cautior, res iam non vsque adeo male habet. Ergo postquam lapsus est, non nimis scrupulose perquirat, vnde id acciderit, neque diutius quàm oportet defectum suum apud se (quasi fugiens à Deo) reuoluat: sed cito se in Deum recipiat, & contrito atque amanti corde ad Christum conuersus (etiamsi sensibilis contritio non adsit) dicat: Domine, ego ad te confugio, culpam agnosco: propitius esto mihi peccatori. Proijcio iniquitates, & negligentias meas in abyssum miserationum tuarum. Renuncio omnibus, quæ tibi displicent, & quidquid tu non es, relinquo. Propono per gratiam tuam corrigere me: ablue me precioso sanguine tuo. In te spero clementissime mi: & amabilem dextram tuam, quæ me

cadentem semper excipit, deosculor. Prastat omnino mox post peccatum admissum reuerti, & recta pergere in Deum, quàm diu in peccato discutiendo occupari detinerique. Neque enim contracta dissimilitudo melius alibi deponetur, quàm in D. O. Reuera Deus cum sit fons immensæ misericordiæ, non potest non succurrere, non potest non ignoscere ei qui ipsum humiliter, & confidenter inuocat: etiamsi is peccata totius mundi millies commisisset. Fasciculus lini in ingentem ignem coniectus, non tam repente incenditur, quàm paratus est Deus veniam dare homini pro peccatis suis vere dolenti. Inter bonitatem Dei, & peccatorem pœnitentem nullum prorsus medium est. Optima vero pœnitentia præclaraque contritio est, mentem humilem habere, & voluntatem ab omni peccato atque ab omnibus, quæ impedimentum amori diuino afferunt, auertere, eamque integre ad ipsum Deum conuertere. O quantum cordibus nostris dominus Deus noster dulcescere debet,

debet, qui magis diligit nos quàm ipsi diligamus: quiq; seipsum liberalissime nobis exhibet, impendit, & offert, cum tamen propter malitiam, & ingratitudinem nostram simus eo prorsus indigni. Ipse plerunque corda nostra consolatione gratiæ suæ lætificet, licet sciat nos post horulam peccaturos.

Asceta propter eos defectus, quos nulla ratione in se deuincere potest, non perturbetur: sed se Deo resignans, reputet illos veluti fimum esse, quo conspersus ager animæ suæ, vberiorem fructum proferet. Deus enim næuos aliquos spirituales, & modicum quid reprehensibile etiam in charissimis electis suis sæpe relinquit, (qui vt plurimum ad iram & vehementiam procliuiores sunt, vel primorum motuum molestia longo tempore fatigantur) vt sibi & alijs cogniti, magis humilientur: indeq; gratia quam à Domino acceperunt, velut ignis sub cinere, occultetur ac melius conseruetur. Sæpenumero accidit, vt hi qui adhuc sunt irresignati & grandes in

oculis suis, virilius primos in se motus compescant, & fortius aduersa quæque extrinsecus perferant, quàm humiles, & vere resignati amici Dei: Isti enim secundum interiorem quidem hominem tranquilli in aduersis permanent, sed secundum sensualitatem plerunque turbantur atque pœnas exhorrent. Igitur asceta roget Christum, vt omnem imperfectionem suam suppleat. Si longanimis fuerit, tandem ab ipso Christo istud intus audire merebitur, Gratias ago tibi fili, quòd defectus tuos ad finem vsque patienter tolerando, mecum crucem meam portaueris.

Nimium timorem, inordinatam pusillanimitatem ac tristitiam, superfluos conscientiæ scrupulos, irrequietasq́; curas & implexas solicitudines, tanquam grauia impedimenta asceta semper deuitet. Omnes causas, & negotia sua in Deum humili plenaq́; confidentia proijciat. Ita enim Deus illi melius intus ac foris prouidebit, quàm omnes creaturæ prouidere possent. Sanè illos qui se curis atq;

actibus externis nimium implicant, & Deo se credere vel nolunt vel non audent, ipse Dominus plerunque inopiam miseriamue experiri sinit, vt sic agnoscant quàm parum sua industria efficere poßint. Asceta ergo non nisi moderatas, & conuenientes curas in se admittat. Non anxie pertractet apud se, vtrum necesse erit, vt post hanc vitam peccata sua adhuc in purgatorio expientur: sed voluntati, prouidentiæ, ordinationiq; Dei se totum secure in omnibus committens atque resignans, gratum habeat quidquid ille ei facere voluerit in tempore, & æternitate. Speret quidem certa fiducia misericordisimum Dominum libenter sibi peccata condonaturum: non tamen petat neque optet vt ille ea non puniat. Sicut diligit diuinam misericordiam, ita diligat & diuinam iustitiam: adeo vt paratus sit ipsa quoque inferni tormenta pro peccatis suis sustinere, si decor diuinæ iustitiæ id exigeret, & Deus vellet. Hac enim ratione, plenisimam remisionem acci-

pere poterit, à culpa, & pœna absolutus.

Agnoscat quæuis opera, & quæuis grauamina sua minora esse, quàm vt per illa pro innumeris iniquitatibus suis digne satisfacere possit. Bona ergo quæ facit & aduersa quæ patitur ob id faciat atque patiatur, vt Deum quem offendit, placet, eiq; placeat, & eius amicus sit: Dei honorem, Dei amorem, Dei voluntatem in illis spectet. Ceterum in satisfactionem pro peccatis suis, offerat Deo merita, labores, opera, dolores, & vulnera Christi. Nam hæc indubitanter valent ad plenè satisfaciendum pro omnibus peccatis.

Non in sua bona voluntate suo ue proposito quantumuis etiam firmo, neque in consuetudine diu retenta, neque in sua industria, virtute, aut diligentia, neque in donis quæ à Deo accipit, incaute confidat: sed in ipso solo Deo, in sola eius misericordia, in solo gratiæ eius auxilio spem reponat. Nam sine illo neque bona inchoare, neque in bonis

perseuerare aliquo modo potest. Igitur diffidens de se, fidat illi qui omnia potest. Nihil prorsus de his, quæ bene agit, loquitur, aut cogitat, sibi ascribat, sed omnia illa Deo attribuat: se in nihilo suo semper continens, & etiam eos qui pessime viuere videntur, sibi præferens. Reuera enim si quid in se boni habet, id omnino Dei est, non suum. Nam ex se ad omne malum propensus est: & nisi gratia Dei seruaretur, ipse in innumera grauissimaq́ peccata corrueret. Merito itaque Dominus ait: Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Serui inutiles sumus.

Quantumcunque proficiat asceta, nunquam proficiendi desiderium deponat. Neque enim tempore huius exilij tam alte vel profunde in Deum pertinget, quin quolibet momento sublimius profundiusq́ in eundem ingredi poßit. Ipse sic se semper gerat, sic se humiliet ac paruipendat, quasi modo primum inciperet. Quandiu hic viuit, non deerit forte in eo aliquid, quod nundum satis

mortificatum sit. Esto sanè ut iam non amplius moueatur aspectu mortalium creaturarum: esto, ut si vel centum fœminæ omnium, quas totus orbis habet, elegantissimæ, ipsi exhiberentur, mox eas fastidiret (non quidem odium aliquod in illas concipiendo, sed vanam corruptibilemq; pulchritudinem nihili pendendo) adhuc tamen sedulo vigilare, ac seipsum ad mortem usque diligentissime obseruare debet. Licet in omnibus locis, & apud quoscunque homines Dei præsentiam attendere, atque cum Deo esse possit: par est nihilominus, ut si optio ei datur, secessum quietemq; ab omni multiplicitate semper eligat, & occasiones offendendi declinet.

Vespere, quando nocturnæ quieti se daturus est ut somnum capiat, eas occupationes quæ illi horæ minus congruũt, repellat. Recogitet quid eo die male egerit, in quibus deliquerit, quàm negligens atque ingratus fuerit: & ipsas offensas suas confiteatur coram Deo, proponens eas confiteri suo tempore etiam

coram sacerdote, proponens & vitam suam, Domino adiuuante, corrigere. Honeste pudiceq́ se collocet in lectulo: ac salutaria apud se pertractans, inter sanctas cogitationes piaq́ desideria obdormiat, vt cum sponsa dicere possit, Ego dormio, & cor meum vigilat.

Mane, vt è somno excitatus est, suam primam cogitationem, suam intentionem, sensusq́ suos ad Deum cum amore, & gaudio conuertere consuescat: vt diuinæ visitationis atque gratiæ capax efficiatur. Offerat se Deo in laudem æternam. Veruntamen si euigilans sentit se prægrauatum, ita vt nequeat libere se erigere in Deum, non nimium deijciatur animo: sed humiliter patienterq́ huiusmodi molestiam ferat Deus enim deuotionem eius non ex prima illa spiritus confusione atque inordinatione, sed ex bona voluntate ac sanctis operibus consequentibus metietur. Si quid etiam minus honestum inter dormiendum passus est, statim vbi somno abscedente compos rationis

sit, auersetur quidquid fœdum est, & confidat in Domino.

Somnijs, & visionibus non incaute fidem adhibeat. Nam diabolus facile decipit eos qui talibus innituntur, & ea expetunt magnifaciuntq́. Esto, vt vno decennio vera sint alicuius somnia, & veræ visiones: deinde tamen vel semel malignus spiritus in Angelum lucis transfiguratus sese illis admiscere poterit, vt hominem imprudentem subuertat. Ipsæ visiones ad sacram scripturam, & sanctorum scripta examinari debent: quæ si illis per omnia concordant, admitti possunt: sin minus, repellendæ sunt. Obseruare etiam oportet, vtrum is cui reuelationes fiunt, sit vere humilis. Nam reuelatio diuina hominem efficit pauperem spiritu, resignatum, & flexibilem: contra diabolica illusio hominem reddit superbum, & in proprio sensu pertinacem, atque obduratum. Sanè plerique speciales, & perfecti amici Dei, sæpenumero in ecstasim rapiuntur, præclarasq́ visiones vident.

Ali-

Aliquando per verba aut corporales imagines ipsis exhibitas, aliquando per spirituales similitudines, siue per intellectualem reuelationem menti eorum insinuatam, perdiscunt veritatem sibi vel alijs necessariam, atque futura nonnunquam cognoscunt. Et hæc quidem quæ verbis vtcunque explicantur, potissima non sunt: sed id quod ipsi perfecti sentiunt, quando reuera in Deum excedunt, eiq́ intime vniuntur, neque verbis exprimi neque intellectu comprehendi potest. Qui tamen perfecti viri in nullis omnino Dei donis quiescunt. At imperfecti (quorum nonnulli etiam stuporem quendam, & somnum, siue excessum spiritus interdum incurrunt, miraq́ in formis atque imaginibus vident) facile donis Dei vel ad inanem gloriam, vel ad sui oblectationem abutuntur.

Qua intentione asceta opera sua facere, & quomodo illa Domino commendare operibusque Christi vnire, qua item ratione imperfectiones suas meritis illius supplere debeat.

CAPVT IX.

CONSVESCAT *asceta omnia opera sua per sanctam intentionem ad Dei honorem referre: consuescat tam illa quæ agit quàm ea quæ patitur coniungere atque vnire operibus, & doloribus Christi per orationem siue desiderium. Sic enim ipsa opera, & grauamina eius, quæ ex se vilia, obscura, atque imperfecta sunt nobilissima, clarissima, Deoq́ gratissima erunt. Ineffabilem nanque dignitatem ex meritis Christi quibus vnientur, accipient: sicut aquæ gutta in vas aliquod vino plenum immissa, tota à vino absorbetur, & eximium vini saporem coloremq́ recipit. Bona opera illius qui istud pie obseruat, excellunt incomparabiliter bona opera eius qui non obseruat.*

obseruat. Igitur asceta ante actus suos, si non est contentus interna illa intentione, qua sine verbis honorem Dei pure spectat, & desiderat, poterit dicere Deo patri: Pater sancte, ego in vnione amoris prædilecti filij tui, me, & omnes actiones meas tibi commendo: precorq́; vt quidquid facio, tu digneris suscipere ad æternam laudem nominis tui, & ad omnium hominum salutem. Vel Christo dicet ita: O Domine Iesu Christe, qui secundum diuinitatem es intra me, digneris istud facere per me, sicut tibi placitum est, ad salutem omnium hominum. Ante refectionem, & ante somnum conuenienter dicet: Domine Iesu, da vt ad honorem, & gloriam nominis tui continenter summam refectionem, (vel) pudice capiam somnum, in vnione illius suauissimæ pietatis, qua tu Deus meus pro me factus homo, refectionem (aut) somnum corporalem cepisti in terris. Sunt qui dum cibum mandunt, ruminare solent hæc verba: Virtus diuini amoris tui dilecte mi Iesu, me tibi in

corpo-

corporet, & intime vniat: dum vero bibunt, ista: Dulcedo diuinæ charitatis tuæ amantissime Iesu, influat in intima mea, & penetret totam substantiam meam, ad æternam laudem tuam. Qui viuunt in monastica vel religiosa aliqua congregatione, vbi lectio sacra sub refectione recitatur, debent his quæ leguntur intendere, si ea intelligant.

Asceta ipsa opera, & exercitia sua pio mellifluoq; cordi Domini Iesu (quod diuinitatis cordi inseparabiliter vnitum est, & vnde omne bonum promanat) emendanda atque perficienda commendabit: eaq; offeret in laudem Dei æternam isto vel consimili modo: Bone Iesu, ego hoc opus quod feci, hæc exercitia mea, commendo diuino cordi tuo emendanda, & perficienda tibiq; ea offero in laudem æternam, & ad totius Ecclesiæ tuæ salutem, in vnione dulcissimi illius amoris, quo tu Deus noster pro nobis homo fieri & mori voluisti. (vel ita) in vnione perfectissimorum operum, & exercitiorum tuorum. Similiter

ter offeret preces suas (si volet) in vnio-
ne orationum Domini: ieiunia sua in
vnione ieiuniorum eius: refectionem
suam, & somnum suum in vnione il-
lius inæstimabilis charitatis, qua ipse
Christus pro nobis factus homo, refectio-
nem, & somnum corporalem accepit in
terris. Offerre poterit etiam verba sua
in vnione sacratissimorum verborum
Christi: itidem, & lachrymas quas vn-
quam fudit, poterit offerre in vnione pu-
rissimarum lachrymarum illius, &c. Si
oblationem suam dirigit ad patrem, of-
feret opera, exercitia, & verba sua in
vnione operum, exercitiorum, verbo-
rumq́ filij, sicut prædictum est. Vel dicet
ita. Pater sancte, ego offero tibi hæc o-
pera, hæc exercitia, hæc verba mea, per
vnicum filium tuum, in virtute Spiri-
tussancti, ad æternam laudem nominis
tui omniumq́ hominum salutem.

Grauamina vero sua (siue parua siue
magna, siue externa, siue interna sint)
offeret in hunc ferè modum: Dulcissi-
me Domine Iesu Christe, ego hoc graua-

men, hanc tribulationem, hoc impedimentum, hunc mærorem, hanc tentationem, hos dolores, has calamitates, & quidquid vnquam afflictionis passus sum, offero tibi in vnione venerandæ passionis tuæ. (vel) in vnione omnium quæ pertulisti pro me: offero ea ad æternam laudem nominis tui, & ad totius Ecclesiæ tuæ salutem. Aut ad patrem ita dicet: Pater sancte, ego omnia, quæ me grauant, offero tibi in vnione sacratissimæ passionis prædilecti filij tui, ad laudem nominis tui, &c.

In plenam emendationem, expiationem, atque satisfactionem pro peccatis negligentijsq́; suis, & pro peccatis ac salute aliorum tam viuorum quàm defunctorum, offeret Deo patri merita Christi: offeret incarnationem, natiuitatem, conuersationem, passionem, mortem, resurrectionem, & ascensionem eius. Aut specialiter pro superbia sua humilitatem illius, pro impatientia patientiam, pro incontinentia continentiam, pro malitia sua innocentiam eius offe-

ret.

ret. Vel dicet Christo: Eia domine mi responde pro me, & satisfac pro peccatis meis, offerens patri merita sanctissimæ humanitatis tuæ. Poterit, & hostiam corporis Dominici (vbi ea à sacerdote consecrata fuerit) offerre pro suis aliorumq́ peccatis. Hic obiter dicimus eandem sanctam hostiam posse offerri in augmentum gaudij ac gloriæ cuiuslibet sancti iam in cælo glorificati. Sic etiam dulcissimum cor Iesu (quod totius beatitudinis gazophylacium est) in augmentum gloriæ sanctorum offerri potest ipsis sanctis.

Si asceta peccatorum veniam aut quælibet alia salutaria postulauerit in nomine filij, facilime impetrabit ea quæ petet. Veluti si dicat patri: Pater clementissime miserere mei, propitius esto mihi peccatori, ignosce delictis, & negligentijs meis, per vnicum filium tuum. Nam quando per filium aliquid pie petitur aut offertur fieri non potest quin ipsa petitio aut oblatio sit Deo patri, acceptissima: quemadmodum necessario apparet

aureum vel purpureum, quidquid per lucidam gemmam siue per vitrum aurei purpurei ue coloris conspicitur. Neque enim vel in cœlo vel in terra pater quicquam charius habet ipso vnigenito filio suo. Vnde, & mater Ecclesia suas petitiones ita concludere solet, Per Christum Dominum nostrum.

Hac etiam aut simili ratione asceta rogare Christum poterit, vt imperfectiones suas suppleat: Iesu bone, ego nimis imperfecte seruio tibi, nimis imperfecte laudo te, nimis imperfecte desidero, & diligo te, nimis longe adhuc absum à vera mei abnegatione atque mortificatione, à vera humilitate, mansuetudine, patientia, charitate, continentia: rogo ergo vt quod minus est in me, tu digneris supplere pro me, offerens patri cor tuum diuinum. Aut ita dicet: Ego laudum tuarum pensum quod persolui, ac tepidum distractumq́; seruitium meum, commendo diuino cordi tuo emendandum, & perficiendum: ipsumq́; tibi offero ad gloriam nominis tui, & totius Ecclesiæ

tuæ salutem, in vnione illius amoris, quo tu patrem orasti, & laudasti in terris: rogo te vt teipsum perfectissime laudes in me. Quando enim talia humiliter dicuntur, Christus Iesus indubitanter supplet quod homini deest. Credamus hoc & proculdubio ita fiet. Necesse enim est, vt obtineamus à Deo vtilia quæque, si humili, & certa fiducia speramus nos ea obtenturos. Is qui rogat Christum vt pro se satisfaciat, pro se suppleat, seq; suis meritis exornet, si dubius nimiumq; meticulosus permanet, similis est ei, qui vilibus sordidisq; vestimentis exutus, & repente indutus regijs, non nouit decenter atque composite pro exigentia ipsorum regalium vestimentorum incedere: sed pro morum rusticitate cui assuetus est, inepte, & inciuiliter graditur.

Ista omnia Dominus familiarissimis amicis suis reuelare dignatus est: vt nos hac ratione opera nostra reddamus nobilissima: hac ratione nostram inopiam ex inexhausto meritorum Christi

thesauro subleuemus, & animas nostras eisdem Christi meritis exornemus: hac denique ratione pro peccatis nostris facilime satisfaciamus.

Declaratio pij admodum exercitij quotidie seruandi.

CAPVT X.

QVAMVIS tyro spiritualis debeat semper (quantum fragilitas humana admittit) introuersus esse: quotidie tamen (si non impeditur) sese cœlesti sponso per speciale exercitium præsentem exhibere, atque vnire studebit, siue sentiat deuotionem siue non sentiat, electa ad id hora congrua. Et quidem huic negocio non parum conferre poterit exercitium quod supra posuimus, vbi formulas adspirationum conscripsimus: sed alterum hic declarabimus, quod sancti patres vtilissimum esse asserunt. Ipsum non paruipendet spiritualis tyro.

Imprimis igitur omnibus viribus, &

& sensibus suis recollectis, prouoluet se in spiritu ad pedes Domini Iesu, atque peccata sua humiliter dulciterq; deplanget, & illa in abyssum miserationum Dei proijciet, vt ibi absorpta consumantur atque ad nihilum redigantur. Desiderabit, & ex animo optabit se nunquam offendisse Deum: vt hac via illi ita placere mereatur, quasi eum nunquam offendisset. Proponet deinceps vitare per gratiam eius omnia quæ illi displicent. Petet sibi ignosci per merita humanitatis Christi, & per merita beatæ Mariæ omniumq; electorum Dei. Petet ablui precioso sanguine ipsius domini Iesu, perfecteq; sanari ac sanctificari: atque ita confidet se iam plenam remissionem, & veniam peccatorum accepisse.

Deinde exurgens, vitam & passionem Christi breuiter commemorabit, ipsi redemptori gratias aget.

Postea omni creaturæ se substernet, omnes homines sibi præponet, omnes charitate complectetur: omnibus, quæ

infra Deum sunt, renunciabit: se integre in diuinum beneplacitum resignabit, & paratum offeret ad qualibet ad uersa perferenda. Hæc quidem absque aliqua fictione facere adnitetur: si tamen integro corde plenaq; voluntate ta lia necdum Deo dicere potest, saltem di cat illa sicut potest, & Domino gratus erit.

His peractis, postulabit ab ipso Domino ea quæ sibi necessaria sunt, vt ad intimam cum illo vnionem pertingat.

Post hæc gloriosissimam Dei genitri cem Virginem Mariam, ceterosq; beatos cœli ciues inuocabit: vt gratiam optatam impetret per illos.

Orabit etiam pro omnibus, pro quibus Dominus Iesus seipsum hostiam viuentem patri immolare dignatus est. Preces offeret tam pro Christianis quàm pro infidelibus toto terrarum orbe diffusis: compassionem ex intimis visceribus impendens omnibus, qui peccando pulcherrimam Dei imaginem sibi impressam deturpant, & se ab æterna beatitu dine

dine regnoq́ cœlesti alienos reddunt. Plurimum item compatietur fidelium defunctorum animabus, quas purgatorij pœnæ adhuc detinent. In hunc modum pro tota Domini sui familia erit solicitus, & omnium salutem toto corde exoptabit. Sic enim citissime inclinabit ad se diuinam clementiam.

Istis finitis, diriget orationem suam ad Sanctam Trinitatem, eamq́ laudibus prosequetur. Habebit desiderium laudandi Deum perfectius, quàm laudat & laudare poßit. Nam quantum hominis desiderium bene agendi est, tantum Deus hominem bene egisse reputat: suscipiens eius bonam voluntatem pro opere quod præstare atque exequi nequit. Et quàm magna vellemus esse nostra desideria, tam magna sunt coram Deo.

Postremo asceta amorose aspirabit ad Deum, & per ignita desideria beatam cum eo vnionem expetet.

Illud ipsum quotidianum exercitium in formulam orationis redactum, quo asceta multum in vnione diuina proficere poterit.

CAPVT XI.

LIBET mihi hic subijcere formulam orandi, iuxta præscriptum exercitium: vt tyroni spirituali gratificer.

O domine Deus meus Iesu Christe, quid dicam? Flecto genua cordis mei, & peccata mea agnosco. Peccaui enim & malum coram te feci. Peccaui in te benignissimum conditorem: peccaui in te dulcissimum redemptorem: peccaui in te amabilissimum benefactorem. Eheu nimis ingratus, atque infidelis tibi semper fui. Vilissimus sum: puluis & cinis sum: nihil sum. Miserere, miserere, miserere mei. Ego omnes iniquitates, negligentias, & inordinationes meas (quæ innumeræ grauissimæq; sunt) in charissima vulnera tua depono, in immensum amoris tui ignem proij

cio, in infinitam miserationum tuarum abyssum demergo. Vtinam te nunquam offendissem, nunquam gratiam tuam in me impediuissem. Vtinam tibi semper placuissem, & tuis inspirationibus tuæq; voluntati in omnibus obediuissem. Propono per gratiam tuam deinceps vitare quidquid tibi displicet: paratus potius mori quàm velle te offendere. Eia pie Iesu, propitius mihi esto per merita sanctissimæ humanitatis tuæ, & per merita Beatissimæ Genitricis tuæ omniumq; electorum tuorum. Ablue me pretioso sanguine tuo, & plenè emunda, perfecteq; sana, ac sanctifica.

Adoro, laudo, & glorifico te: benedico, & gratias ago, tibi Domine Iesu, pro vniuersis miserationibus, & beneficijs tuis. Gratias tibi ago, ò fili Dei viui, Deus altissime, qui propter nimiã charitatem, qua dilexisti me, dignatus es homo fieri. Voluisti pro me in stabulo nasci, infans panniculis inuolui, fasciolis stringi, in præsepio reclinari, modico lacte virginis Matris ali, paupertatem

& egestatem, tolerare, multiplicibus laboribus, & ærumnis triginta tribus annis fatigari. Voluisti sudore sanguineo præ angustijs suffundi, ignominiose comprehendi, indigne ligari, iniuste damnari, sputis fœdari, colaphis, & alapis cædi, veste alba ridiculaq́; velut amens indui, & illudi. Voluisti flagris crudelissime conscindi, spinis dire coronari, clauis atrociter cruci affigi, felle & aceto inhumaniter potari. Tu præclarus vestitor siderum, nudus, contemptus, vulneratus, & immensis doloribus afflictus, pro me pependisti in cruce: pro me fudisti purissimum sanguinem tuum: pro me mortuus es. Eia dulcis Iesu, vnica salus mea, præsta vt feruentissimo amore te diligam, ac medullitus tibi compatiar. Amplector brachijs animæ meæ venerandam crucem tuam, & eam pro tui honore atque amore osculor. Saluto rosea ac suauiflua vulnera tua, quæ suscepisti pro me, & in quibus descripsisti me. Saluete, saluete, saluete vernantes, & salutiferæ

feræ plagæ Domini mei, atque amatoris mei.

Ecce colendæ saluator, ego abominandus peccator, in infimum locum infra omnem creaturam me recipio: quia indignus sum quem terra sustineat. Omnes homines mihi præpono. Omnibus me subijcio, & omnium seruum constituo. Omnes ac maxime eos, qui me grauant aut persequuntur, syncera charitate, sicut possum complector. Omni iniquitati, & vanitati, omni delectationi, & inordinationi, omni propriæ voluntati, & immortificationi pro tui amore renuncio. Omnia quæ infra te sunt relinquo, & respuo: teq; præ omnibus eligo. Resigno me tibi integre. Opto precorq; vt gratissima voluntas tua in me, & de me fiat in tempore atque æternitate. Offero me tibi paratum, ad tolerandum per gratiam tuam, pro gloria nominis tui quamlibet ignominiam atque iniuriã, quemlibet mei contemptum, quodlibet opprobrium, quamlibet tribulationem,

& quemlibet dolorem. Paratus sum carere quauis consolatione sensibili. Non recuso viuere (si ita velis) in eadem paupertate atque afflixione, in qua tu vixisti.

Eia suauissime Iesu, mortifica in me quidquid tibi displicet. Exorna me meritis ac virtutibus tuis. Da mihi veram humilitatem, obedientiam, mansuetudinem, patientiam, & charitatē: da linguæ atque omnium membrorum omniumq́ sensuum perfectam continentiam: da puritatem, nuditatem, libertatemq́ internam, & introuersionem essentialem. Conforma spiritum meum humano ac beato spiritui tuo, animam meam sanctæ animæ tuæ, & corpus meum incontaminato corpori tuo. Luce diuinitatis tuæ serena atque illustra intima mea. Credo te esse in me secundum ipsam diuinitatem tuam: digneris igitur per oculos meos aspicere, per aures meas audire, per linguam meam loqui, & per cetera membra mea operari quod tibi placitum est. Absolue

me ab omnibus, quæ me præpediunt, quò minus tibi perfecte vniri poßim. Per dignissima vulnera tua introduce me in nudum animæ meæ fundum, & transfer in te Deum meum, originem meam: vt venam aquarum viuentium in me sentiam, te clare cognoscam, te ardenter diligam, tibi sine medio vniar, & in te per tranquillam fruitionem quiescam, ad laudem nominis tui. Exaudi me Domine mi, non pro mea voluntate, sed pro tuo beneplacito: exaudi me sicut tuo honori meæq; saluti congruere nosti.

O Maria mater Dei dulcissima, ò virgina cœli gloriosißima, miserere mei. Intercede pro me, ò candidum lilium fulgidæ semperq; tranquillæ Trinitatis: vt per te perfecto amore filium tuum Iesum Christum constringam, & sim homo secundum cor eius. O vos omnes sancti sanctæq; Dei, & Beati Spiritus Angelici, subuenite mihi. Orate pro me, ò immarceßibiles flores patriæ cœlestis: vt per vos summo regi placeam,

de cuius aperta mellifluaq́ contemplatione semper iucundamini.

Eia misericordissime Iesu, miserere Ecclesiæ tuæ, miserere omnium pro quibus sacrosanctum sanguinem tuum fudisti. Conuerte miseros peccatores. Reuoca hæreticos atque scismaticos. Illumina infideles te ignorantes. Adesto omnibus, qui in necessitate, & tribulatione aliqua constituti sunt. Adesto his, qui se precibus meis commendauerunt, vel commendati esse cupiunt. Adesto parentibus, propinquis, & benefactoribus meis. Redde omnes tibi placentes. Da viuis veniam, & gratiam, da fidelibus defunctis requiem lucemq́ sempiternam. Ego pro omnibus offero tibi preciosum sanguinem tuum: offero quidquid pro nostra salute facere, & pati voluisti: offero merita totius humanitatis tuæ.

O altissima, clementissima, & benignissima Trinitas, Pater, & Filius, & Spiritussanctus, vnus Deus, doce, dirige, & adiuua me sperantem in te. Eia

Pater, per infinitam potentiam tuam, stabili memoriam meam in te, & eam sanctis diuinisq́; cogitationibus reple. Eia Fili, per æternam sapientiam tuam, clarifica intellectum meum, & eum agnitione summæ veritatis meæq́; vilitatis perorna. Eia Sancte spiritus, qui es Patris, & Filij amor, per incomprehensibilem bonitatem tuam, transfer in te voluntatem meam, & eam inextinguibili charitatis ardore succende. Vtinam, ò adoranda Trinitas, vtinam tam perfecte diligere, & laudare te possem, quàm perfecte diligunt, laudantq́; te omnes Sancti atque Angeli tui. Ecce Domine sicut possum magnifico sapientem & benignam omnipotentiam tuam: Benedico omnipotenti, & benignæ sapientiæ tuæ: glorifico sapientem, & omnipotentem benignitatem tuam. Sed quia te digne laudare non sufficio, tu teipsum digneris perfectissime laudare in me. Si haberem amorem omnium creaturarum, libenter illum in te solum conuerterem.

O domi

O domine Deus. O charum principium meum. O essentia summe simplex, summe tranquilla, & summe amabilis. O abyssus summe dulcis, summe delitiosa, & summe desiderabilis. O amœna lux mea, & suauis iucunditas animæ meæ. O torrens inæstimabilium voluptatum. O pelagus ineffabilium gaudiorum. O incircunscripta plenitudo omnis boni. O Deus meus, & omnia. O summa sufficientia mea. Quid volo præter te? Tu es vnicum, & incommutabile bonum meum. Te solum quærere debeo: te solum quæro, & concupisco. Eia trahe me post te. Concrema me igne flagrantissimi amoris tui. Attende desolatam egestatem, ignorantiam, & cæcitatem meam. Aperi mihi pulsanti: aperi orphano te inclamanti. Immerge me in abyssum diuinitatis tuæ, totumq; absorbe, & vnum spiritum tecum effice: vt delitias tuas in me habere possis, &c.

Si quis exercitium istud nimis prolixum esse iudicat, potest illud partiri in plures

plures horas, vel etiam summatim paucis verbis, aut sine verbis complecti.

Quid ascetæ in prædictis perseueranti sperandum sit: item qui perficiatur vnio mystica: nonnulla quoque monita eo spectātia: & de apice mentis seu fundo animę.

CAPVT XII.

SI Tyro spiritualis sese quotidie hoc modo exercuerit, Deoq́; vnierit: si per interna colloquia, & amorosa desideria incessanter illi se adiungere studuerit: si constanter in abnegatione mortificationeq́; sui perseuerauerit, & neque propter crebros lapsus suos, neque propter innumeras distractiones mentis suæ sanctum propositum deseruerit: omnino perueniet ad perfectionem mysticamq́; vnionem, si non in vita sua saltem sub mortem. Quòd si nec tunc peruenerit, perueniet certissime post mortem carnis. Nam in æternitate fruetur ipsa perfe-

ctione, tanto plus aut minus, quanto maiori vel minori desiderio hic eam prosecutus fuerit. Deus enim pro sanctis desiderijs æternam mercedem nobis redditurus est, etiamsi in hac peregrinatione nunquam consequamur quod desideramus. Ergo viriliter agat asceta: perseueranter petat, quærat, pulset, longanimiterq́ expectet: memor fidelis promissionis Domini Iesu dicentis, Omnis qui petit accipit, & qui quærit inuenit, & pulsanti aperietur, congruo scilicet tempore. Credat nec minimam quidem precationem, nec minimum suspirium pie ad Deum emissum, posse sine fructu esse. Optatam perfectionem quam nondum habet, amet in alijs singularibus Dei amicis. Propter dona quæ Dominus illis confert, gaudeat, & ipsi Deo gratias agat: sic enim ab omni inuidia alienus, bona aliorum per charitatem synceramq́ gratulationem, sua faciet.

Poterit magno cum fructu frequenter hæc verba versare animo: O Domine Deus, tu mihi semper præsens ades, tu

in fundo animæ meæ habitas. O simplicissimum atque iucundissimum bonum, quando te inueniam, & tibi tenacissime adhærebo? O desiderabile principium meum, quando in te reuertar, & deposita veteri forma, supernaturaliter transformabor? Eia Domine miserere mei pauperrimi exulis, miserere mei vilissimi peccatoris. Emunda, & sanctifica cor meum: subleua, & illumina mentem meam. Effice me intus purum, simplicem, nudum, ac liberum: effice me hominem secundum cor tuum. Accende, & penitus concrema me igne amoris tui: vt anima mea tota liquefacta, effluat in te, tibiq́ sine medio vniatur, ad laudem nominis tui. O fili Dei viui Iesu Christe, conforma me sacræ humanitati tuæ.

Felix illa anima, quæ puritati cordis sanctæq́ introuersioni iugiter studet, & priuato amori, seu propriæ voluntati propriæq́ quæsitioni prorsus renunciat. Hæc enim magis ac magis Deo appropinquare meretur. Tandem vero superio

ribus eius viribus diuina gratia subleuatis, clarificatis & exornatis, vnitatem nuditatemq́; spiritus obtinet, & purum atque indepictum amorem simplicemq́; cogitationem (quæ cogitationum expers est) adipiscitur. Iam itaque cum excellentis indicibilisq́; gratiæ Dei sit capax, ad viuum illum fontem qui ab æterno manat, ac sanctorum mentes satis superq́; reficit, perducitur. Iam vires eius ad instar stellarum lucent, & ipsa fit idonea ad contemplandum diuinitatis abyssum, sereno, simplici, & iucundo intuitu, absque imaginatione, & sine aliqua intellectus admixtione. Vnde quando sese ad Deum cum amore integre conuertit, incomprehensibili luce in fundum eius effulgente, rationis & intellectus oculus reuerberatus, caligat: simplex vero ipsius animæ oculus (nempe pura, nuda, vniformis, & supra intellectum eleuata cogitatio) manet apertus. Porrò naturali lumine intellectus à tanta claritate obfuscato, anima nihil in tempore adspicit, sed supra tempus, &

locum erecta, quandam æternitatis proprietatem assumit. Nam imagines, & distinctionem considerationemq́ rerum amittens, iam experimento discit Deum longe transcendere omnes corporales spirituales atque diuinas imagines, & quidquid intellectu apprehendi, quidquid de Deo dici scribi ue, & quidquid nominis ei imponi potest. Clare perspicit talia omnia à Veritate diuinæ essentiæ in infinitum distare: ob idq́ eandem essentiam innominabilem esse. Ignorat tamen quid sit Deus quem sentit. Hinc præ cognitione, facta sine cognitione, in solo amabili, nudo, simplici, & ignoto Deo quiescit. Lux quippe diuina propter nimiam sui claritatem inaccessibilis est: Vnde, & caligo appellatur. Suscipit hic anima Verbum absconditum quod Deus in interno silentio, & secreto mentis recessu loquitur. Hoc suscipit: atque Vnionis mysticæ complexum feliciter experitur. Vbi enim intellectum omnesq́ imagines per amorem excessit, & supra semetipsam euecta est (quod solus Deus

ei præstare potest) iam à se defluens profluit in Deum: tuncq; Deus pax, & fruitio eius est. Illa ergo in tali mentis excessu posita, iure cantat, In pace in idipsum dormiam, & requiescam. Defluit (inquam) amans anima deficitq; à seipsa: & velut ad nihilum redacta, in abyssum æterni amoris collabitur: vbi sibi mortua viuit in Deo, nihil sciens, nihil sentiens propter amorem quem gustat. Perdit enim se in vastissima diuinitatis solitudine atque caligine: sed sic se perdere, potius se inuenire est. Ibi sane quid quid est humanum exuens, & quod est diuinum induens, transformatur transmutaturq; in Deum: sicut ferrum in igne positum formam ignis accipit, & transmutatur in ignem. Manet tamen essentia animæ sic Deificatæ, quemadmodum ferrum ignitum non desinit esse ferrum. Igitur ipsa anima quæ prius erat frigida, iam ardet: quæ prius erat tenebrosa, iam lucet: quæ prius erat dura, iam mollis est. Plane tota Deicolor est: quia essentia eius essentia Dei perfu-

sa est. Tota diuini amoris igne concremata, totaq́; liquefacta, transijt in Deum, & ei sine medio vnita, vnusq́; spiritus cum eo effecta est: sicut aurum, & æs in vnam metalli massam conflantur. Ceterum illorum, qui in Deum ita excedunt, & rapiuntur, diuersi gradus sunt: nam eo quisque profundius atque sublimius in ipsum Deum pertingit, quo efficacius ardentiusq́; seu amorosius se ad eum conuertit, & quo perfectius in ipsa conuersione omnem propriam quæsitionem repellit.

Dionysius Areopagita in libello quē de Theologia mystica ad Timothæum scripsit, ita ipsum Timothæum ad prædictam vnionem exhortatur: Tu, inquit, Timothæe charissime, per intensissimam ad contuenda mystica spectacula exercitationem, relinque, & sensus, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ sunt, & quæ non sunt, omnia: intendeq́; teipsum pro viribus per quandam ignorantiam, vt illi iungaris qui super omnem substantiam

tiam scientiamq́ est. Sane, vbi libere, absolute, & pure à teipso atque ab omnibus excesseris tum sublatis omnibus, ipse expeditus ab omnibus euolabis ad supersubstantialem diuinæ caliginis radium. Et paucis interiectis, ait: Contemplator visibilia, & intellectualia deserens, ingreditur mysticam ignorationis caliginem: in qua omnia scientiæ, & cognitionis præsidia terminans, totus fit in eo qui tactum penitus visumq́ refugit ac transcendit omnia. Et paulo post, Ad hanc, inquit, perlucidam liquidissimamq́ caliginem admitti, & per visus scientiæq́ priuationem videre ac scire eum qui aspectum omnem scientiamq́ transcendit, oramus hic enim non videre, & non scire, vere videre atque scire est. Idem Dionysius scribens Dorotheo diacono de ista caligine loquitur in hunc modum: Diuina caligo est lux inaccessibilis, in qua Deus habitare dicitur. Hac propter eximiam & quæ substantiæ supereminet claritatem, inuisibilis est: atque eadem propter immensam

super

ſuperſubſtantialis luminis ex ſe manantis copiam inacceßibilis. Ad hanc pertingit eaq́ abſorbetur, quisquis Deum noſſe ac videre meruit: nam eo ipſo quod neque videt neque cognoſcit, familiarius iungitur illi qui viſionem omnem cognitionemq́ tranſcendit: ſciens eum eſſe ſuper omnia quæ in ſenſum atque intelligentiam cadunt, & cum propheta pronuncians ac dicens: Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me, confortata eſt, & non potero ad eam: quemadmodum ſanctus admirandusq́ Paulus Deum cognouiſſe memoratur, qui illum ſupra omnem ſcientiam atque intelligentiam eſſe cognouit. Quocirca, & vias eius in inueſtigabiles eſſe dixit, & inſcutabilia iudicia illius atque inenarrabiles gratias, pacemq́ eius omnem ſenſum exuperare teſtatus eſt. Inuenerat enim eum qui eſt ſuper omnia, ipſumq́ ſupra modum humanæ intelligentiæ nouerat: quoniam cuncta tranſcendit qui author omnium eſt. Hæc Dionyſius Pauli Apoſtoli diſcipulus.

O ſanctam illam animam, quæ à Deo ſingulariter viſitata, & ſupra omnia creata ſupraq́ propriam operationem eleuata, in vi memoratiua nudatur omnibus imaginibus, & meram puritatem atque ſimplicitatem ſentit: in vi intellectiua percipit præfulgidas illuminationes ſolis iuſtitiæ, & diuinam veritatem agnoſcit: porrò in vi amatiua, ſentit æſtum quendam quieti amoris, ſiue contactum ſpiritusſancti tanquam fontem viuum, manantem riuulis æternæ ſuauitatis: atque ita ad excellentem cū Deo vnionem inuitatur, introduciturq́. O felicem illam horam. Tunc nimirum anima ſupernaturali iucundiſſimaq́ ſolennitate, & gaudio vernantiſſimo intus perfruitur, ac futuram beatitudinem aliquo modo prægustat. O quàm beatus eſt cui flagrantiſſimum illud ver, & æſtas illa amœniſſima exoritur: cuiq́ diuinam copulam, vel ad momentum experiri conceſſum eſt. Is enim ad id perducitur, quod nec ratio, nec intellectus capere, neque lingua exprimere poteſt.

test. Per sapientem ignorantiam, & per intimum amoris contactum, melius Deum cognoscit, quàm exteriores eius oculi visibilem solem cognoscant. Vsqueadeo stabilitur in Deo, vt Deum sibi viciniorem esse sentiat, quàm ipse sit sibi. Vnde, & Deiformem superessentialemq́; vitam iam ducit: factus Christo secundum spiritum animam, & corpus conformis. Siue comedat, siue bibat, siue vigilet, siue dormiat, semper in eo Deus operatur, qui superessentialiter viuit in illo. Talem ipse Deus docet de omnibus, & spirituales mysticosq́; sensus ei aperit. Creberrime vel etiam indesinenter eum visitat, adstringit, osculatur, illustrat, accendit, penetrat, & implet. Nam cum anima eius sit iam speculum clarum sine macula, diuino soli conuenienter obiectum substratumq́;, ipse sol iustitiæ non potest non aßidue stillicidia gratiæ, radios sapientiæ, & charitatis scintillas in eam diffundere. Valde quidem sublimiter atque mirabiliter Deus se nonnunquam animæ perfectæ reuelat

atque manifestat: nondum tamen se ostendit sicuti est in sua ineffabili gloria, sed sicut in hac vita videri potest.

Porrò fieri nequit, vt anima ad intimam istam cum Deo vnionem pertingat, nisi tota munda, & simplex effecta, similitudinem Dei habeat. Vt igitur ipsa Deo vniri mereatur, sese ab omni peccato atque ab omni delectatione liberam (quantum fieri potest) seruet, & affectum intellectumq́ suum ab omni creatura expediat. Oret Deum vt se tam puram nudamq́ faciat, quàm pura ac nuda erat, quando in fonte sacri Baptismatis renata est: sic enim libere refluet in illum. Per profundam humilitatem se semper vilissimam atq; indignissimam esse agnoscat, se diuinæ voluntati penitus subijciat, & mentem in Deum subleuatam habeat. Grauia peccata grandisq́ propriæ voluntatis immortificatio, nos reddunt Deo multum dissimiles, & sunt velut muri densissimi, quibus à Deo disiungimur. Etiam modicus amor tenuisq́ affectus, quos

quis mortali creaturæ adhæret, & verbulum otiosum, aut buccella cibi aliter quàm oportuit sumpta, atque aliæ huiusmodi minutiores offensæ, & inordinationes, non permittunt vt Deus (qui est summa puritas) intime vniatur animæ, nisi prius expientur. Denique quælibet imago, vel cogitatio de rebus caducis, sed & cogitatio de Angelis, item cogitatio de passione Domini, & quæuis cogitatio intellectualis, hominem in hac mortali vita impedit, quando ad mysticam cum supersubstantiali superintellectualiq; Deo vnionem consurgere vult. Ea ergo hora huiusmodi sanctæ cogitationes, atque imagines (quæ alias vtilissime, & suscipiuntur, & retinentur) declinandæ relinquendæq; sunt: quia medium aliquod constituunt inter animam, & Deum. Quare asceta ad ipsam vnionem pertingere cupiens, mox vt sentit se amore Dei vehementer inflammari ac sursum trahi, rescindat quaslibet imagines, properetq; ad sancta sanctorum, & ad internum

illud silentium, in quo non humana, sed diuina duntaxat operatio est: ibi quippe Deus est agens, homo vero patiens. Dum enim vires amantis animæ silent, & à propria actione quiescunt, atque ab omni imagine liberæ sunt: Deus loquitur, ipsasq́ vires sicut vult afficit, ac nobilissimum opus in anima peragit. Vbi iam asceta præclarissimam Dei actionem amplius in se non sentit, tum suam propriam actionem suaq́ exercitia resumat.

Præterea ipse asceta in sua introuersione atque ad Deum conuersione, non nimis extendat intellectum suum: ne si altius quàm oportet volare pertentauerit, extra simplicitatem aberrans, internis tenebris inuoluatur, ex quibus intolerabiles miseriæ, & anxietates oriri solent. Introuerat se simpliciter, oculum intellectus diligenter & placide deprimens atque excæcans. Violentum etiam impulsum ac nisum prudenter vitet: ne prægrauet naturam, & se nimium debilitet. Si tamen non potuerit

tuerit semper effugere sui afflictionem, nequaquam ob id perturbetur, neque despondeat animum: sed humiliter patienterq; huiusmodi calamitatem toleret: suscipiens eam de manu Domini, & eidem illam in laudem æternam offerens. Quod quidem si fecerit, & exercitium sanctæ introuersionis constanter retinuerit, cœlesti manna tandem abunde reficietur, atque aliquando satiabitur. Nonnulli in feruidis ad Deum aspirationibus se exercentes, grandem sæpe cruciatum sentiunt, donec dono Dei, & perseueranti consuetudine, eo tandem pertingant, vt sese simpliciter ac facile exercere norint. Plerique etiam modicam compunctionem sensibilem, sine sui læsione non ferunt. Asceta solenter declinare studeat quidquid serenitatem & tranquillitatem internam dissipare potest: ea vero impedimenta quæ vitare nequit, offerat Deo (sicut dictum est) in laudem æternam. Quando consolationem aliquam à Deo accipit, & quando singulariter ab eo visitatus, lumi-

neq́ gratiæ perfusus, extra naturale lumen suum rapitur, non plus æquo admiretur id quod sentit, nec insolitis gestibus se tradat. Non scrutetur quid sit, aut quomodo sit Deus. Lucem intus coruscantem radiantemq́, & saporem se afficientem non discutiat: sed sinens illa esse quod sunt, absque aliqua inuestigatione in solo ignoto, & innominabili Deo quiescat. Ne vero quid suspectum habeat, dum luce consolationeq́ interna abundantius lætificatur, scire debet, lumen illud quod in fundo animæ lucet, & per quod quis bonitatem Dei propriamq́ vilitatem agnoscens, in vera humilitate proficit, infundi à Deo, non à maligno spiritu. Ipse quidem Angelus tenebrarum potest vanos superbosq́ homines decipere, confictum lumen ingerendo, & falsam dulcedinem in sanguine, vel corde excitando: ceterum mentem essentiamq́ animæ solus Deus ingredi potest. Asceta in donis ipsius Dei non proprium commodum, sed illius laudem quærat. Non abutatur eis ad

sui

sui oblectationem (nimis enim indignũ foret stercus propriæ voluptatis cum precioso diuinæ gratiæ balsamo commi scere) quin potius omnibus donis emortuus, hoc tantum desideret, vt in se Deus delectationem, gaudium & pacem inuenire, atque effectu gratissimæ voluntatis suæ potiri poßit. Semper paratus sit carere consolationibus quibus à Deo recreatur. Veruntamen ipsa dona Dei non repellat, neque impediat: sed humili gratoq́; animo illa suscipiẽs, admiretur diuinam bonitatem, quæ tã indigno talia confert. Est quidem res excellentissima atque iucundissima cum Deo intus in vnitate spiritus requiescere, non tamen propter hoc alia bona opera relinquenda sunt. Nam apis quandiu in floribus requiescit, neque mel neque cæram conficit. Et quid iuuat per consolationem diuinæ visitationis concipere, nisi etiam partus sequatur? Sanè perseuerans resignatio in languore, sterilitate, obscuritate, & paupertate spiritus, Deo gratissima, & homini vtilissima

 est.

est. Porrò aliqui commodius vacant Deo, & melius contemplationi insistũt sedendo, quàm stando vel flectendo genua. Si asceta interim dum se intus exercet, euocetur, aut per obedientiam abire cogatur, non hoc indigne ferat: sed prõpte hilariterq́ obediẽs, sic externa quæque peragat, vt interna non deserat. Nam semper se abnegare, semper resignatus manere debet: paratus pro Dei voluntate, & pro iusta hominum petitione ac necessitate, relinquere consueta sua exercitia. Debet item cauere, ne im moderatæ corporis macerationi castigationiq́ pro capitis sui iudicio incumbens, gratiæ & operationi Dei in se impedimentum præstat.

De ipsa vnione diuina, quæ fit in apice mentis, nonnulli patres in hunc fere modum loquuntur. Quando, inquiunt, vertex voluntatis, siue supremus affectus amore Dei accenditur, etiam vertex intellectus, siue simplex intelligentia desuper illustratur: iamq́ Beata Trinitas seipsam manifestat: Pater

quidem

quidem in memoria, per simplicem cogitationis lucem: Filius vero in intellectu, per claram cognitionem: & Spiritusanctus in voluntate, per ardentem amorem. Hinc anima (quæ lucidam illam caliginem caliginosamq́ue lucem contemplatur) à seipsa deficiens, atque in Deum profluens, vnus cum eo spiritus in intimo fundo suo efficitur: & cum æterno Dei verbo (quod ibi pater cœlestis profert) generata, nobiliter renouatur, aptaq́ue ad omne bonum opus, seu exercitium redditur. Vnde & ipse Deus Pater de illa iam dicit, Hæc est filia mea dilecta in qua mihi complacui. Recte itaque quidam amicorum Dei animam rationalem sic exhortatur: O anima generosa, serua te puram ac liberam: libertas enim preciosus thesaurus est. Noli ad multiplicitatem sensuum foras excurrere, sed cohibitis ipsis sensibus, intus habita. Recipe inquam te in fundũ tuum: & ad Deum amorose ardenterq́ue conuersa, vel millies per diem in ipsam diuinitatis abyssum immergere. Ibi

enim increatæ beatitudinis notitiam haud dubie adipisceris. Ibi gaudium accipies quod quidem erit maximum, sed nondum erit perfectum: nam perfectum gaudium, quod nunquam interrumpetur, in sola illa cælesti patria tibi dabitur, vbi Deum indesinenter videbis sicuti est, Hæc ille. Reuera anima in Deum immersa atque absorpta, vltro citroq́; in diuinitate natat, & abundat ineffabili gaudio, quod etiam copiose redundat in corpus: iamq́; ipsa anima in hoc exilio vitam æternam inchoat. Nam cogitationes suas in Deo fixas firmatasq́; habet, & semper in suam originem prospicit, manens iugiter coram Deo. Poßidet supernaturalem quandam spiritus vnitatem, in qua velut in proprio habitaculo commoratur: inclinatq́; se in diuinam essentiam vsque ad supremam illam vnitatem, vbi Pater, & Filius, & Spiritußanctus in ipsius diuinæ essentiæ simplicitate, vnum sunt. Conuersatur ergo talis anima in cælis, nempe in vnius diuini-

tatis tribus personis. Et quando Deo excellenter vnitur, iam nihil ei præteritum, nihil futurum est: sed ipsa æternum. Nunc tenet, atque in illa incommutabili æternitate (quæ Deus est) habet omnia, & supremum ordinem distinctionemque imaginum, seu formarum expertem cognoscit. Sic sic anima intellectu transcenso, reuolat in ideam suam, & principium suum Deum: ibique efficitur lumen in lumine. Tunc sanè restinguntur, & offuscantur lumina omnia naturalia atque infusa, quæ infra hoc lumen vnquam emicuerunt: non aliter quàm ad splendorem fulgentis solis, omne stellarum lumen obtenebratur ac deficit. Nam quando lux increata exoritur, lux creata euanescit. Ergo lux animæ creata, in æternitatis lucem commutatur.

Qui huiusmodi sunt, nimirum naturam sensualitatemque suam Dei gratia præclare vicerunt ac mortificarunt, eis anima iam in spiritum transijt atque transformata est: Vnde ipsi nec prospe-

ris nec aduersis vitiosè mouentur, sed essentiali quadam pace gaudent. Nam neque spes, neque timor, neque gaudium, neque mœror, neque odium, neque amor sensualis, & inordinatus, nec aliud quidquam turbulentum in eis durare potest. Licet vero isti amabiles homines diuino lumine copiose illustrentur, in quo clare cognoscunt quid agere, & quid dimittere debeant: libenter tamen propter Deum alijs sese submittunt, libenter omnibus secundum Deum obtemperant, libenter infimum locum tenent. Propter dona, & multa, & excellentia, quæ accipiunt, non extolluntur: cum in nihilum suum se profundissime demerserint. Nihil omnino de se sentiunt: scientes Deum operari omnia bona, quæ faciunt. In vera humilitate filialiq; timore iugiter permanent, & se seruos inutiles esse agnoscunt. Non solnm grauiora, sed & minima peccata studiosißimè (quantum in ipsis est) vitãt. Culpas vero, & negligentias, quas ex fragilitate humana admittunt, sangui

ne

ne Christi, & Passione, seu meritis eius semper diluunt atque expiant. Eis propria instituta, & consuetudines, quas aliquando assumpserant, decidunt: quia nesciunt aliquod exercitium cum proprietate retinere, cum non sint sui sed sint Christi. Ceterum mundo incogniti latent: nec eorum simplicem vereq; Christianam, & ad cœlestia erectam conuersationem facile, quis aduertit, aut perspectam habet, nisi eandem cum ipsis gratiam accipiat: illi enim singulares, & inusitatos modos foris ostendere non solent. Se suaues, & benignos in conuictu, omnibusq; communes ac sociales exhibent: ita tamen vt ad peccatum non declinent. Non sunt multum seueri: sed sunt clementes, & omnibus miserationis affectum impendunt. Vnde verisimile est eos nunquam posse à Deo separari: nisi forte humilitatem (quod absit) desererent. Qui occulti filij Dei, cum verba humilia proferant, & ita se gerant, quasi nullius momenti essent: plerunque vilipenduntur etiam ab his,

qui exterius aliquid ſanctitatis habere videntur. Sed & ab illis, qui vitam multum rigidam ducunt, quiq́ in auſteritate externa ſecundum propriam voluntatem aſſumpta potiſſimum confidunt, nonnunquam deſpiciuntur: propterea quòd ipſi corpuſculis ſuis quietem atque alia neceſſaria ad honorem Dei rationabiliter concedunt, vt ſcilicet corpus ſpiritui melius ſeruire poſsit. Deus autem plus delectationis in quolibet eorum inuenit, quàm in multis alijs hominibus, qui ſibi intime vniti non ſunt.

Pauci ſupra vires ſuas naturales aſſurgunt (& certe nullus propria induſtria per ſeipſum illas tranſcendere poteſt, ſed ſolus Deus hominem perſeueranter humiliterq́ orantem, & facientem quod in ſe eſt, ſupra eas euehit) pauci ſupremum affectum, & ſimplicẽ intelligentiam, apicemq́ ſpiritus, atque occultum animæ fundum norunt. Imò vero pleriſque vix perſuaderi poſſet, hunc fundum in nobis eſſe. Ipſe enim longe interior ſublimiorq́ eſt, quàm ſint

tres

tres vires superiores: nam virium illarum est origo. Omnino simplex, essentialis, atque uniformis est. Itaque in eo non est multiplicitas, sed unitas: & ipse tres vires superiores unum sunt. Hic summa est tranquillitas summumq́ silentium: quia nunquam aliqua imago huc pertingere potest. Nos secundum hunc fundum (in quo diuina latet imago) Deiformes sumus. Idem fundus, qui tendit in quandam abyssum, cœlum spiritus dicitur: nam in eo regnum Dei est, dicente Domino, Regnum Dei intra vos est. Regnum vero Dei, est ipse Deus cum vniuersis diuitijs suis. Iste ergo nudus, atque indepictus fundus supra omnia creata, & supra sensus viresq́ omnes eleuatus est, locumq́ ac tempus excedit, manens perpetua quadam adhæsione in Deo principio suo: est tamē essentialiter intra nos, quia abyssus animæ, & intima eius essentia est. Hic fundus quem lux increata iugiter irradiat, dum homini aperitur, eiq́ illucessere incipit, valde eum afficit, & allicit. O nobilem

bilem fundum diuinumq́ templum, à quo Deus nunquam recedit. O fundum præclarissimum, in quo Sancta Trinitas habitat, & in quo ipsa æternitas gustatur. Vel vna perfecta in hunc fundum ac Deum ipsum conuersio, multis alijs exercitijs atque operibus præstantior est, & vel decem pluriumue annorum amissa tempora reuocare potest. Nimirum fons aquæ salientis in vitam æternam in hoc fundo scaturit: quæ quidem aqua tantæ efficaciæ atque suauitatis est, vt omnem vitiorum amaritudinem facile depellat, facile omnem naturæ rebellionem euincat ac superet. Mox enim vt bibita est, per totam animæ, & corporis regionem diffluit, & miram puritatem miramq́ fœcunditatem vtrique præstat. Non debemus cessare ab oratione, donec ex eo fonte bibere mereamur. Nam vbi vel vnicam eius guttulam perceperimus, iam res vanas labentesq́ creaturas sitire non poterimus: sed solum Deum, solum Dei amorem sitiemus. In quo amore quanto amplius cre

uerimus, tanto magis in vnione diuina proficiemus: & quo perfectius Deo vniti profundiusq́ in eum immersi fuerimus, hoc clarius eum in ipso, & per ipsum cognoscemus: rursum quanto lucidius eum cognouerimus, tanto ardentius diligemus. Aliqui serius, aliqui citius ad venam illam aquæ viuæ peruenientes, supernaturali lumine excellenter illustrantur. Sed & nonnullos Deus celerrime ad perfectionem perducit: quos etiam repẽte plerunque præueniens tam valide in se rapit, vt resistere nequeant. Beatus est, qui vel post plurimos annos in continuo labore atque conatu fodiendi transactos, tandem ipsam aquarum viuentium venam in fundo animæ suæ inuenire meretur. Non est mirum, si oporteat hominem ante cubiculum regis æterni diu excubare diuq́ pulsare, & expectare, priusquam intro admittatur. Deus increata abyssus spiritum nostrum abyssum creatam in se vocare secumq́ vnum facere dignetur: vt ipse spiritus noster profundissimo diuinitatis mari immer

immersus, feliciter in spiritu Dei se per dat. Hic enim omnium exercitiorum omniumq; scripturarum, & præceptionum scopus ac finis attingitur atque obtinetur.

Absoluto hoc libello, nos ea quæ scripsimus, Sanctæ Matris Ecclesiæ patrumque orthodoxorum iudicio submittimus: in cuius Ecclesiæ fide, & viuere, & mori desideramus, ad gloriam Dei, qui est Benedictus in æterna secula. Amen.

FINIS.

APPENDIX DESVMPTA EX libris D. Ioannis Thauleri, atque aliorum patrem.

De internæ vitæ iucundo initio, & tentationibus afflictionibusque ſubſequentibus, ac poſtrema perfectione admirabiliq́; vnione.

CAPVT I.

INSIGNIS *ſublimiterq́; illuminatus Theologus D. Ioannes Thaulerus diuerſis locis loquens de eo homine qui internam vitam ſectatur, ita ferè ait: Qui internæ vitæ deſiderio accenſus ſeipſum diligenter inſpicit, & abradit atque amputat quidquid in conuerſatione ſua, in amore, in intentione in verbis, in operibus, veſtimentis, ornatu, amicis, commoditatibus, oblectamentis, moribus, totaq́;*

totaq; vita sua inuenit, quod impedimentum præstat, quò minus Deus in ipso viuat atque operetur, & cuius vera causa Deus non est, is postquam omnia illa obstacula resecuit, conuenienterq; reiecit, miram intus dulcedinem sensibilem, miramq; voluptatem experiri solet: quæ iucunda, & delitiosa satietas interna q; consolatio, omne mundi gaudium superat & excedit. Nonnulli eorum, qui ita sese ab impedimentis elongauerunt, dum dulcissima amoris signa à Deo nobis in cœlo, & in terra mirabiliter exhibita, innumeraq; bona creaturis omnibus ab eodem præstita studiose attendunt: dum considerant vt omnia vireant, floreant, & Deo plena sint, vtq; incomprehensibilis benignitas Dei creaturas omnes maximis donis perfundāt: dum considerant vt Deus ipsos diu tolerarit, quæsierit, inuitarit, commonuerit, expectarit: dum considerant vt ille propter nos homo factus multa pertulerit, & vitam animamq; suam sacratissimam, ac seipsum totum pro nobis obtulerit:

rit: dum considerant ad quam ineffabilem Deus suipsius vicinitatem coniunctionemque ipsos vocarit, & ut Beatissima Trinitas cupiat illos sui fruitione perenniter gaudere, quæ etiam ob id tandiu eos præstolata est: dum inquam hæc mira stupendaque Dei opera, & ineffabilium donorum eius exhibitionem, atque occultæ bonitatis effluxus, amorosa contemplatione, veraque dilectione percurrunt, tantam plerunque mentis iubilationem concipiunt, & tanta exultatione intus replentur, ut eam corpus fragile continere non posit. Unde fit, ut illa in verba vel singulares aliquos gestus erumpat: quod nisi fieret, sanguis fortasse (sicut frequenter accidisse constat) ex ore exultantium ebulliret, aut certe ipsi grande periculum, seu grauem læsionem incurrerent. In hunc videlicet modum, illi copiosa dulcedine à Deo intus perfunduntur, & ei per internum amplexum sensibili vnione copulantur, osculaque præsuauia ab eo accipiunt. Maxime vero interdictum omnibus esse debet,

bet, ne istiusmodi hominibus in hac parte impedimentum præstent. Piè tolerandi sunt, & etiam Eucharistia eis in loco à turbis remoto porrigenda est, si commode fieri potest: ne quis ignarus insolitos eorum gestus videns, offendatur. Ceterum hos ipsos, qui eximijs donis Dei præuenti exultationem suam verbis ac gestibus prodere coguntur, oportet ad potiora aspirare, & quàm citissime poterunt illos gestus in se reprimere. Tales nonnunquam etiam quendam stuporem, seu excessum mentis propter nimiam gratiæ opulentiam quam sentiunt patiuntur: sed & mira in formis atque imaginibus vident. Quamuis autem hoc possit esse bonum, non tamen est optimum. Nam & vnio illa sensibilis quæ foris in natura cum aliquo medio fit, ex se quidem bona est: sed hac incomparabiliter præstantior est verissima illa vnio, quam perfecti intus in spiritu absque medio experiuntur.

Postquam autem homo ab omnibus abstractus, iam puer esse desijt, & abun

de

de refocillatione diuinæ dulcedinis robo ratus est, tum Deus panem cibarium ei porrigit, vtpote iam viro, & virilis ætatis annos in spirituali vita aßecuto. Expedit prorsus, vt is duro solidoq́ cibo pascatur, nec decet eum deinceps lacte foueri. Necesse est vt ipse iam puerilibus lutis relictis, negociari, & victum suo labore conquirere, cœliq́ sæuitiam ac tempestates perferre discat. Deus igitur vastam, tenebrosam, desolatamq́ viam illi proponit: per quam eum deducens, aufert siue occultat ab eo omnia dona, quæ illi vnquam largitus fuerat. Hic iam homo totus sibiipsi relinquitur, ita vt nullam Dei notitiam in se remansisse putet. Omnia exercitia sua, & quæcunque facit aut dimittit, sibi prorsus insipida sunt: vnde & anima eius præ tædio in illis dormitat. Vix ad momentum in pia, & sancta aliqua cogitatione persistere potest: adeo instabilis est mens eius. Si ad Deum se reuocat vt illi intendat, mox inde veluti depellitur excutiturq́. Totum tempus

suum

suum se perdere, & in his quæ agit (quantumuis ea bona sint) cœlestem sponsum se offendere arbitratur, pro quibus etiam graues pœnas post hanc vitam se luiturum formidat. In initijs conuersionis eius, volens Deus eum ad se allicere sicut auceps auem esca obiecta allicit, crebro eum suis illustrationibus visitabat, suauissimoq́ amoris sui igne inflammabat, & dulcedinem suam gustare faciebat: muneribus gratiæ suæ voluntatem eius ita trahens, vt quidquid ipse vellet, etiam ille vellet. At nunc alia via ei gradiendum est. Iam enim Deus austeritatem rigoremq́ prætendit, & dura atque aspera exhibet. Vnde ille sibi derelictus, grauissimam in se rebellionem sentit, & talem ac tantam pressuram plerunque incurrit, vt vtrum Deum vnquam bene habuerit vel etiamnum habeat, penitus ignoret. Tam acerbo dolore coartatur, vt amplissima mundi spatia illi nimis angusta esse videantur. Deum non sentit, Deum non cognoscit: & tamen

cetera

cetera omnia nihil eum delectant, nihil ei sapiunt. Ipse itaque pendet velut inter duos parietes, in quorum neutro requiem capere potest. Non est quò se vertat, non est quod agat, nisi hoc tantum vt se sessum recipiat, & dicat: Salue amaritudo amarissima omnis gratiæ plena. Certe si infernus in hac vita haberi posset, grauius inferno sibi videretur esse, impense amare Deum, & tamen eodem dilecto penitus carere. Iam vero etiam fœdæ acerbæq; cogitationes, & vitia quæ iam pridem se vicisse credebat, vires in eo resumunt, grauissimeq; illum impugnant, & forte molestius quàm olim, cum eisdem vitijs male subiectus viueret. Sed & plerunque quo sacratiora sunt tempora eminentioresq; solennitates, eo magis affligitur obruiturq; impedimentis: ita vt nec vnam orationem Dominicam, vel salutationem Angelicam libere explere poßit. Insuper permittit Deus, vt omnis vita, & conuersatio eius tanquam vana à plurimis irrideatur, vtq;

ipse etiam ab his, qui boni esse, & exteriori sanctitate praecellere videntur, vilis habeatur contemnaturque. Tu quisquis haec experiris, non declines ad vana solatia, sed esto fidelis caelesti sponso: viriliter age, probe te gere: nam certissime Deus tuus tibi proximus adest. Tantum viuae fidei stipiti fortiter innitere: indubitanter melius habebis, omnia prospere cedent. Sed quid dicimus? cum huiusmodi desolato ac misero homini (quandiu in hac gemebunda afflictione positus est) persuaderi nequeat, intolerabilem hanc obscuritatem & internas tenebras posse vnquam in lucem mutari. Omnino tamen si vera vult pace gaudere, debet in huiusmodi derelictione pressura, & spiritus paupertate, resignatus esse, atque ab omnibus internis delitijs animum liberum expeditumque habere. Deprimat igitur sese in gratissimam Dei voluntatem: paratus hanc calamitatem sustinere, quandiu illi visum fuerit. Profecto multo verius vtiliusque in tanta spiritualis hye-

mis asperitate Deum præsentem habet, quàm vnquam in omnibus iucundæ consolationis æstatibus habuit. Vnde ipsis diuinæ gratiæ blandimentis quibus interdum refouetur, hoc tribulationis exercitium præferre debet. Porrò, interim dum tantis afflictionibus à Domino exercetur, satis edat & bibat, vt par sit illis ferendis. Huiusmodi autem pressuræ nonnunquam ex naturali hominis indispositione, nonnunquam ex aëris inæqualitate, nonnunquam ex maligni spiritus operatione oboriri solent: sed vndecunque accidant, de manu Domini suscipiendæ sunt, cuius permissu eueniunt. Irresignatus quisque dum in hunc modum duris scopis à Domino atteritur, omnia se perdidisse arbitratur: vnde & in grauem tristitiam horribilemq́ desperationem prolapsus dicit. Iam de me actum est, Perij, lumen omne perdidi. Omnis gratia à me recessit. Ceterum qui essentiali veritate intra se frui cupit, ad hoc eniti debet, vt resignato liberoq́ animo & Deo,

& seipso, & creaturis omnibus carere poßit, veram pacem intus interim retinens. Felix igitur ille est, qui angustijs & pœnis afflictus, non aliquid inquirit quo illis euadat, sed ad finem & vltimum vsque punctum eas sustinet: nolens de cruce descendere, nisi Deus illum soluat ac deponat. Felix plane qui se in abyssum diuini beneplaciti ita demergit, & terribilibus occultisq; Dei iudicijs ita resignat, vt in huiusmodi doloribus ac pressuris non tantum vna hebdomada, aut vno mense, sed vsque ad extremi iudicij diem, vel etiam perenniter persistere paratus sit: non recusans ipsius quoque inferni tormenta (si Deus ita vellet) subire. Quæ quidem resignatio, omnem aliam resignationem longe vincit. Vel mille mundos relinquere, in huius resignationis comparatione, nihil est. Hoc ipsum quod Sancti martyres animas pro Deo fuderunt, huic resignationi collatum, parum est. Illi enim diuina consolatione affluentes, pœnas omnes pro ludo habebant, hilariterq́;

mortem

mortem excipiebant. Sed intus carere Deo, pœnas omnes incomparabiliter excedit.

Vbi Deus hominem per cruces varias satis superq́; ad excellentem gratiã percipiendam præparauit (magis enim hæ illum præparant, quàm præparare possent quæuis alia exercitia) videns eum probe se gerere, & tantas afflictiones tantamq́; derelictionem patienter sustinere, tandem aduenit, ac seipsum in mentem illius (quam nihil nisi ipse idem Deus satiare potest) effundit, eamq́; sibi sine aliquo medio vniens, superessentiali bono quod ipsemet est, copiose adimplet: vnde & illa vndique supereffluit. Hic inquam Deus spiritui humano seipsum abundantissime largitur, quod longe lateq́; excedit quidquid homo vnquam desiderauit. Hic iam ipse homo colliquescens defluit in suam originem Deũ. Rapitur enim in amabilem, & infinitã diuinitatis abyssum, siue in diuinæ solitudinis caliginem, omnem intellectum omnemq́; rationem superantem: & su-

pra imagines transformatus, formaq́; suipsius destitutus, ad statum quendam imaginum expertem pertingit: atque intantum Deificatur, vt quidquid ipse est & agit, hoc Deus in ipso sit atque operetur. Tam sublimiter supra naturæ suæ modum effertur, vt quod Deus est essentialiter per naturam, hoc ipse fiat per gratiam. Licet enim creatura esse non desinat, totus tamen diuinus ac Deiformis efficitur. Igne amoris totus concrematus emoritur: sed ei sic emortuo atque ad nihilum redacto. Pater manifestus est, vnaq́; Verbum, & Spiritus sanctus. Hic seipsum homo se perdidisse percipit, nec vsquam vel agnoscit, vel inuenit, vel sentit seipsum: nihil nanque nisi vnam simplicissimam essentiam (quæ Deus est) nouit. Hic enim spiritus creatus liquefit & immergitur in spiritum increatum, totusq́; absorbetur ab eo. Iam itaque nihil ibi est, nisi pura diuinitas, & essentialis vnitas. Hic sanè Deus hominem afflictum ex omnibus angustijs atque calami

calamitatibus eripit, mirabiliterq; illuminat, decußis ab interioribus oculis eius veluti squamis quibusdam. Hic datur homini clarissima proprij nihili sui cognitio. Hic omnia eius debita, siue peccata remittuntur. Hic præstatur ei vera pax, verum gaudium, & vera orationis stabilitas. Plane in eo homine qui vnus spiritus cum Deo effectus est, ipse Deus sine cessatione operatur. Vnde & illius hominis opera operibus omnium aliorum, qui non ita Deo vniuntur, potiora sunt, cum Deus qui omnibus melior est, ea operetur. Igitur vbi Deus cernit animam desolata calamitate obrutam, facit quod rex Assuerus fecisse legitur. Is enim cum beatam Hester reginam pene examinatam esse, ob idq; colore in pallorem mutato lassum caput super ancillam reclinare vidisset, prætendit illi sceptrum: & cũ festinatione ac metu exiliens de solio suo, atque eam vlnis suis sustentans, osculatus est illam: promisitq; se ei daturum quidquid illa peteret, etiamsi

dimidiam partem regni sui postulare vellet. Aßuerus typum gerit Patris cœlestis, qui vbi cernit dilectam animam coram se vultu pallido (vtpote omni creaturarum solatio destitutam) assistere, spirituq́ deficere & inclinari, illico extendit versus eam virgam auream, siue sceptrum: surgensq́ (vt ita loquamur de solio suo, in diuinos eam suscipit amplexus, & supra omnem infirmitatem subleuat: vbi iam tanta, & tam admiranda spiritui humano contingunt, vt nullus ea explicare poßit. In ipsa sceptri extensione, Deus pater vnicum Filium suum animæ præbet: in osculo autem supremam superessentialemq́ Spiritußancti dulcedinem infundit. Regnum item suum cum ea partitur: quia plenissimam illi super cœlum, & terram, imò & super seipsum tribuit potestatem, ita vt omnium illorum domina sit, quorum ipse Dominus est. Sed in his illa non requiescit, suam oblectationem spectando: quia adeo mortificata est, vt nusquam proprium commo

commodum, nuſquam propriam vtilitatem requirat. Quærit autem in omnibus Dei beneplacitum, laudem, & honorem. Vnde licet plenitudinem donorum Dei percipiat, æque parata eſt illis carere, ſicut ea habere. Sanè Deus nonnunquam ab his, quos ad perfectionem perduxit. & ſibi ſine medio vniuit, dona ſua excellentia (ſicut ſupra dictum eſt) aufert, eosq́ in tanta paupertate relinquit, vt putares illos nihil vnquam de Deo percepiſſe. Nimirum eos inter terram, & cœlum, ſiue inter tempus, & æternitatem ſuſpendit: dum ipſi terram deſpiciunt, & tamen cœlum attingere non poſſunt. Quinetiam vehementiſſimis tentationibus eos affligi, atque à plurimis ſperni perſecutionibusq́ fatigari permittit Deus. In quibus omnibus illi humiles, & reſignati perſeuerant: omni contumelia atque oppreßione ſe dignos reputantes.

Deus cuidam amico ſuo reuelabat per internam illuminationem omnes ſcripturæ ſacræ ſenſus: edecebatq́ quo-

modo viuerent eo tempore homines, & vt aliquorum opera coram hominibus grandia apparent, quæ coram Deo nulla erant, aliquorum vero qui pro nihilo ducebantur opera, magna apud Deum essent. Sed & alia mira Deus omnipotens interdum illi aperiebat. Ceterum is rogabat Dominum dicens: O benignissime Deus ego nec hæc nec illa volo: aufer obsecro ista à me, quia multum me cruciant. Subtraxit itaque Deus præfata omnia ab illo, & per quinquennium absque consolatione eum in magnis tentationibus, angustijs, atque calamitatibus dereliquit. Contigit autem aliquando vt vehementer fleret: & cum duo Angeli eum consolari vellent, dixit ad Dominum: O domine Deus meus, ego nullam consolationem peto: sed abunde hoc sufficit mihi, vt locum illum, vbi tuipse habitas, in anima mea custodire poßim, ne quid aliud in eum ingrediatur aut in eo appareat. Post qua verba, subito ipsum lux ineffabilis circumfulsit: & Dominus di-

cens illi, Ego ostendam tibi omne bonum, feliciter eum in diuinitatis suæ abyssum immersit.

Sancta quædam virgo cum aliquando tam ineffabili pressura tantaque afflictione correpta fuisset, vt sibi cruciatus infernales sentire videretur, toto corde ad Deum conuersa, dixit: O dulcissime Domine Deus meus, memor esto quæso benigneque considera, me tuam pauperem creaturam esse, te vero sempiternum Deum, esse Dominum, & creatorem meum. Ecce ego me in æquissimum iudicium tuum humiliter proijcio, & gratissimæ voluntati tuæ integro resigno in tempore atque æternitate: parataque sum hunc infernalem cruciatum, quem sentio, perenniter sustinere, si tibi ita placet. Quidquid tu Pater meus cœlestis in me, & de me facere volueris, facito: nam ad omnia nunc, & in æternum qua possum humilitate, me totam offero ac trado. Hac resignatione facta, mox virgo illa supra omnia media translata, & in amabilem diuinitatis

abyssum immersa absorptaque fuit. O quàm felix absorptio. Ex eo tempore ipsa quotidie in eãdem diuinitatis abyssum rapiebatur.

Altera quoque virgo, quæ & ipsa eximiæ sanctitatis erat, cum interrogaretur quibus exercitijs ad perfectionem peruenisset, humiliter respondit: Nunquam ita doloribus, & pressuris obruta fui, quin maiores pro Dei amore perferre expeterem, indignam me illis ipsis tam eximijs Dei donis iudicans. Commorata sum inter Angelos, & Sanctos: qui æque mihi noti sunt, vt alicui honesto viro sua familia nota est. Iam ergo quoties me intro recipio, in meipsa summæ Trinitatis imaginem reperio, in qua & me, & creaturas omnes vnũ cum Deo inuenio.

Rursum alia etiam vitæ sanctioris virgo cuidam à se illud ipsum percunctanti, ait: Omnem aduersitatem æquanimiter de manu Domini suscepi. Et quisquis me aliqua iniuria molestiave affecit, huic ego speciale beneficium rependere

pendere curaui, quod minime contulissem, nisi ab eo læsa fuissem. Nulli nisi soli Deo grauamina mea questa sum. Vnde, & euestigio consolationem corroborationemq́ ab ipso Domino accepi. Iam illi gratias ago, qui me indignam supra omnia creata misericorditer euehere, atque ad tranquillam sui fruitionem, ineffabilemq́ vnionem admittere dignatus est.

Item quidam perfectæ vitæ mendicus, interrogatus à quodam Theologo, quomodo perfectionem consecutus fuisset, in hunc ferè modum respondit: Soli diuinæ voluntati inhærere statui: in quam adeo integre voluntatem meam transfudi, vt quidquid Deus vult, velim & ipse. Quando fame premor, quando frigus patior, Deum laudo. Siue serena, siue pluuiosa turbulentaq́ aura sit: Deum itidem laudo. Quidquid ille mihi dat aut euenire permittit (siue prosperum, siue aduersum, siue dulce, siue amarum sit) lætus id tanquam optimum ab eo suscipio: me totum illi

illi cum humilitate resignans. In nulla re quæ Deo minor est, quiescere potui: & iam Deum meum inueni, in quo requiem pacemq́ sempiternam habeo.

De Deipara virgine Maria, quæ totius sanctitatis speculum, & exemplar fuit.

CAPVT II.

IPSE *Thaulerus multa multumq́ insignia scribit de Deipara Virgine Maria, ex quibus pauca hic proponemus. Beatissima (inquit) Dei genitrix Virgo Maria, omnis gratiæ omniumq́ virtutum plena, speculum, & exemplar totius sanctitatis fuit. Quandiu enim in hac vita permansit, tam perfecto (quo Deum diligebat) amore sese in intimum animæ suæ templum recepit atque introuertit, vt extra Deum nullam penitus amaret creaturam. Nec vlla vnquam imago cordi eius illapsa est, quæ puræ ipsius erga Deum dilectioni, aliquid impedimenti adferret. Nam integro,*

gro, & indissecto Deum prosequebatur amore, & in Deo creata omnia diligebat. Recipiebat igitur se cum vniuersis viribus suis in interiorem fundum, in quo diuina latet imago, atque ibi in templo animæ suæ commorabatur: trahens minansq́ in illud ipsas vires suas omnes, & adorans illic vnicum Deum suum in spiritu, & veritate. Cognoscebat autem, & fatebatur digne se Deum laudare non posse: vnde poscebat vt intra se ille laudaret atque magnificaret semetipsum. Fundus & omnia interiora eius prorsus Deiformia erant: ita vt si quis cor illius fuisset intuitus, vidisset illic Deum in omni claritate sua vidisset processionem Filij, & Spiritussancti essentialiter. Nec enim vnquam cor eius vel breuissimo temporis momento extra Deum se vertit. Ipsa spiritu pauper, sese totam in gratissimam Dei voluntatem cum amore tanquam aptissimum instrumentum resignarat, & continue se Deo cum profunda humilitate ac suijpsius nihilipensione offerebat, effecta omnis pro

prij desiderij, voluntatis, atque actionis expers, haud secus quàm cum necdum creata esset: quod ipsum, liberum pandebat Deo accessum in eam.

Hinc quando sese ad æternitatem extendebat, anima eius ad diuinam contemplationem supra omnem intellectum transferebatur, quæ in mente ipsius per omnes vires declarabatur. Nam memoria illius in simplicem lucem erecta, & supra omnes sensuales incidentias in vnitate spiritus stabilita erat. Intellectus eius splendidissima quadam claritate perfundebatur, in qua facile omnes virtutes, omnes exercitiorum modos, & abdita scripturarum distincte didicit, agnouit, intellexit. Voluntas ipsius deuotissimo quieti amoris æstu flagrabat, quem supra creata omnia rapiebatur. In hac autem mentis eleuatione supra imagines, & distinctionem rerum posita, diuinum susurrium sine alloquium diuinasq; inspirationes in silentio percipiebat: eiusq; spiritus supra omnem propriæ actionis virtutem, super-

essent

essentiali fonte perfundebatur. Quiescebat hic supra omnia in Deo, & semetipsam per immensi complexum amoris, in vastissima diuinitatis solitudine atque caligine amittebat, Deoq́ sine medio vniebatur, vnus spiritus cum illo effecta: quæ quidem vnio, omnia alia creata dona, charismata, ac lumina excedebat. Hic in simplici quadam luce (quæ sine cessatione in intimo eius fundo, & suprema spiritus nobilitate renouabatur) claritatem illam quæ Deus est, & creata omnia sine distinctione, vniformi intuitu aspiciebat. Videbat lumen in lumine, facta vnum cum ipso lumine: & futuram beatitudinem experiebatur, Deumq́ æterno atque inseparabili amore diligebat. Sub isto contemplationis modo, omnia creata dona, virtutes, & exercitia, infra subsistere oportebat: nam ipsa transformabatur claritate diuina supra omnem rationem atque intellectum. Et quis explicet quantas secretorum cælestium reuelationes præclara virgo tam sublimiter supra locum,

cum, & tempus eleuata, à Deo acceperit? Conspiciebat cum ineffabili exultatione ac voluptate perennem illam lucidissimamq́; claritatem, & rerum omnium ideas, vti in æternitate conspiciuntur. Reuera si omnia mundi gaudia, omnis pax, omnes voluptates, omniaq́; oblectamenta in vnum conflata, compararetur cum minimo gaudio, quod ibi beata virgo Maria percipiebat, non nisi merissima amaritudo essent.

Præterea, hoc ornatu ipsa dignissima virgo supra mortales omnes prædita fuit, vt quantumcunque alte in Deum raperetur, non minus tamen cetera quæque adspicere, & æque exteriorem hominem suum in sanctis moribus atque gestibus sine interioris hominis impedimento continere ac moderari posset. Nam supremæ vires eius in suam sese vertebant originem, eidemq́; vniebantur, infimæ vero supremis obtemperabant: sicut in Adam, cum adhuc iustitiam innocentiamq́; originalem retineret. Qui quidem ornatus hinc illi accessit,

sit, quòd originalis culpæ expers fuerit, à qua eam præseruarat filius ipsius. Neque enim vel ad temporis momentum filia iræ, aut vas immundum diabolico dominio subiectum fuit, sicut nos omnes fuimus. Nam hoc Sapientia æterna præuenit, nolens electissimum templum suum aliqua labe adspergi. Vnde etiam in intima diuinitatis contemplatione siue in raptu posita, æque diuinas laudes, & ea quæ ad cultum Dei spectabant, extrinsecus cum magno studio ingentiq́ deuotione, ac profunda cordis humilitate, auscultabat. Et hæc non modo nullam molestiam nullumq́ tædium ei ingerebant: sed optatissima præ omnibus, quæ vita ista habet, illi erant.

Verbum Dei quamlibet simplicibus depromeretur verbis, licet ipsa melius perfectiusq́ ipsum caperet, summa tamen cum deuotione audiebat: imprimens illud virgineo cordi suo, summumq́ desiderium habens perficiendi tam minima quàm maxima quæque.

Cum cogitaret vt Dei suusq́ Filius

Iesus Christus semper contemptui, semper passionibus fuisset expositus, omnem vitam suam ad afflictiones, & sui depreßionem præparabat ordinabatq́: quibus adeo se totam offerebat, vt nunquam illas vel abbreuiari vel minui peteret. Nam eas ad nouissimum vsque punctum tam voluntaria subiectione semper pertulit, vt parata esset etiam æternaliter in tribulationibus doloribusq́ permanere, si id diuinæ voluntati placitum fuisset. Attendens enim vt illi filius suus acerbissimam passionem plenissima cum patientia, absque vllo murmure, ex ingenti atque ardentissimo erga nos amore, cum gaudio spiritus pertulisset, ipsa quidquid patiendum occurrebat, flagranti desiderio, & æstuanti dilectione cum lætitia tolerabat.

In precibus suis sese, & omnia sua Deo offerebat, atque in pias illius manus commendabat: orant vt in se ipse gratissimam suam perficeret voluntatem. Nulli vnquam dono Dei cum delectatione inhæsit, nec ad spiritus sui volu-

ptatem

ptatem diuinis charismatibus vtebatur, sed ad Dei laudem. Nullam sapientiam, nullam scientiam vnquam inordinate appetiuit. In virtutibus, in cibo, & potu, non aliquam saporis suauitatem quæsiuit. Tam pura erat vt nunquam alicui creaturæ aliter quàm oportebat afficeretur, nunquam ad vitia moueretur: vnde, & splendidis atque micantibus angelis similis fuit. Quæ etiam tametsi pulcherrima omnium fœminarum esset, nunquam tamen ab aliquo hominum libidinoso affectu potuit inspici, ob angelicam puritatem in ipsa relucentem. Singula quæque opera sua quālibet etiam minuta; singulari deuotione ad honorem Dei omnipotentis faciebat. Initium finisq́; omnium actionum atque dimissionum eius, Deus erat: quid quid inquam agebat aut dimittebat, id totum pura diuinaq́; poßidebat intentio. Antequam loqueretur, seipsam intrans perpendebat, vtrum verba sua necessaria essent, & vtrum sine scandalo proferri possent, vtrum item ad gloriam

Dei

Dei pertinerent. Quibus ſimul penſatis: humiliter, benigne, & breuiter dicebat quod dicendum erat.

Quando ſe nocturnæ quieti dabat, angelorum turmæ ſacratiſſimum eius cubile cingebant, vt nulli maligno ſpiritui ad eam pateret acceſſus. Itaque nullum vnquam vanum phantaſmata aut ſomnium paſſa fuit, nec vlla ei incidit imago, niſi quam ex diuina irradiatione ſuſcepiſſet. Semper enim beatiſſima Trinitas eam vndique protegebat. Nec vnquam quietem virgo puriſſima capiebat, quin prius ſomnum ſuum ſummo cum deſiderio ad honorem Dei referret.

De præparatione ad ſalutarem mortem, quam æterna beatitudo conſequitur.

CAPVT III.

MERITO *vnumquenque diſcere oportet, quomodo mori, & defectus proprios enecando iterum atque iterum emori debeat.*

beat. Omnino necesse est insistere mortificationi propriæ voluntatis, propriarumq́ concupiscentiarum. Talis mors, vitalis mors est. Qui sic moritur, securus ad carnis mortem venit, & eam vt vitæ introitum lætus excipit. Nullum sanè exercitium in extremis vtilius esse potest, quàm vt quis seipsum ex integro diuinæ voluntati resignet: nihilq́ suum, sed solum Dei beneplacitum in tempore atque æternitate requirat. Fieri enim nequit, quin is qui in huiusmodi vera perfectaq́ resignatione ex hac luce exit, confestim ad regna cœlestia euolet. Nam sicut nihil omnino pœnæ, nihil ignis purgatorij in Deum cadere potest, ita nec in hominem, qui eo modo per voluntatis conformitatem amoremq́ Deo vnitus est.

Moriturus quisque, sedulo ac deuote ad benignissimam misericordiæ Matrem, gloriosissimamq́ cœli Reginam Virginem Mariam sese conuertet, eamq́ & omnem cœli exercitum inuocabit: fidei sanctæ Catholicæq́ Ecclesiæ

firmiter

firmiter & simpliciter adhærebit: atque meritis Saluatoris nostri Iesu Christi magis quàm suis innitetur. Cuius amarissimam passionem mortemq; sibi proponens, & ineffabilem illam charitatem, quæ eum tam indigna sustinere coëgit, memoria repetens: Spiritus, animam, & corpus suum, spiritui, animæ, & corpori ipsius Domini Iesu vnire curabit. In patentia vulnera, & in profundissimum pelagus immensæ misericordiæ eius sese cum vniuersis peccatis atque negligentijs suis demittet immergetq;. Ad summam Dei gloriam seipsum velut hostiam viuam offeret ipsi Domino, ad perferendum pro acceptissima eius voluntate patienter ex vero amore omnem languoris acerbitatem, ipsam etiam mortis amaritudinem, omnem deniq; pœnam, quam sibi Dominus in tempore, & æternitate immittere voluerit. Hoc si reuera facere potuerit: si inquam, sese ex pura dilectione cum perfecta sui resignatione, ad omnem pœnam pro honore diuinæ iustitiæ

tolerandam animo tranquillo sponta-neoq; obtulerit: ipse neque infernum, neq; purgatorium subibit, etiamsi solus omnia totius mundi peccata commisisset. Hoc animo iustus ille latro moriebatur in cruce, qui non salutem corporis à Domino postulauit, nec orauit vt à pœnis inferni vel purgatorij seruaretur, nec cælorum regnum petijt: sed libenter pro peccatis suis proq; Dei gloria moriens, se totum in diuinam resignauit voluntatem, se totum Christo obtulit, vt ille secum ageret quidquid vellet. Nihil nisi misericordiam, et gratiam precatus est, dicens: Memento mei Domine, cum veneris in regnum tuum.

Hæc verba morientium auribus ingesta multum prosunt: Domine Deus, ego sum miser ille, quem tu pro paterna bonitate tua creasti, & per ignominiosissimam mortem vnigeniti tui de potestate inimici redemisti. Tu solus imperiũ & dominium in me habes, meq; saluare potes secũdum immensam misericordiã tuam. Ipse Deus amicis suis reuelare di-

gnatus est, prædicta verba fidelibus morientibus recitata, vel ab ipsis piè prolata cogitataue, miræ virtutis esse: adeo vt quilibet fidei catholicæ cultor perire nequeat, si in extremis constitutus, vero integroq́ corde illa humiliter proferre, aut apud se reuoluere potuerit.

Quidam Dei amicus interrogatus quid facere vellet, si multo tempore in grauibus peccatis vixisset, respondit: Si omnia quæ discretus, & sapiēs confessor mihi iniunxisset, compleuissem, & peccata (sicut oportet) diuisissem: nunquam deinceps inde cogitare, neque cor meum eis contaminare vellem: sed ita piè iam conarer viuere, vt Deus omnium peccatorum meorum obliuisceretur. Quando enim peccatum, nec volumus, nec perpetramus, sed prorsus ab eo auertimur: Deus ipsum obliuioni tradit. Quòd si etiam xl. annis in peccatis vixissem, & tempore resolutionis meæ instante, peccata mea pure confessus, cum perfecto amore ex fundo cordis mei saltē spacio vnius Angelicæ salutationis sic meipsum in

Deum

Deum recipere possem, vt reuera totus ad ipsum conuersus, & ab omni peccato auersus, inuenirer: tunc nimirũ sicut purus atque innocens ex hac luce migrarẽ. Si vero nõ nisi vnum peccatum admisissem, & contritus, dolens, mœrensq; hinc exirẽ tunc vtiq; sicut pœnitens morerer.

Ceterum pleriq; verum Dei timorem non habentes, seipsos misere fallunt, dũ sibi nimium de immensa Dei misericordia blandiuntur, & prauã vitam suam non corrigunt. Hi venales, & quotidianas offensas paruifaciunt: sed & grauiora peccata non magnopere põderant. Dicunt enim: Mox vbi pro iniquitatibus nostris suspirauerimus atque ingenuerimus, inexhausta Dei clementia illas omnes delebit, & nos felici morte hinc migrabimus. Atqui Deus sicut est summe misericors, ita est & summe iustus. Non est misericors absque iustitia, neq; iustus sine misericordia. Dicit enim Psalmista, Misericordiam, & iudicium diligit Dominus. Ac rursum Misericordiã & iudicium cantabo tibi Domine. Quare qui

vult saluus esse, debet vtrunque pedem Domini amplecti atque osculari: nempe pedem misericordiæ, & pedem iustitiæ: debet ita confidere in infinita Dei misericordia, vt tamen in peccatis non perseueret, sed ad Deum ex animo conuersus iuste, & piè viuere studeat. Sic demum sanctam mortem sortietur.

Nimis stolidi sunt, qui modo male securi in vitijs, & negligentijs suis sponte persistunt. Nam postea grauia tormenta etiam pro leuibus peccatis hic non expiatis sustinebunt. Deus enim exactissimā rationem exiget temporis inutiliter expensi, omniumq́; leuitatum, vanitatum, oblectationum, & affectuum indomitorum. Vnde ipse in Euangelio dicit, De omni verbo otioso quod locuti fuerint homines, reddent rationem. Non relinquet, nec minimam quidem culpā impunitam, quæ in hac vita expurgata non fuerit, hinc soror sanctorum Cosmæ, & Damiani scribitur quindecim diebus in Purgatorio cruciatus sustinuisse, propter ea quòd cum voluptate semel spectasset

quoſdam in platea tripudiantes. Et altera quædam Deo deuota virgo, quæ in infirmitate vltima, cibũ ſolatiaq́ externa cũ aliqua terrenæ delectationis adhæſione perceperat, debuit poſt mortẽ diutius purgari priusquam regnum cælorum ingredi poſſet. Beatus quoq; Seuerinus legitur ipſas Purgatorij pœnas defunctus ſenſiſſe, eo quòd diuerſis negocijs in aula principis præpeditus, preces horarias negligentius ſæpenumero perſoluiſſet. Merito itaque occulta Dei iudicia pertimeſcere, & corã ipſo Domino nos profundiſſime humiliare debemus: reſolutionẽ corporis noſtri, & horã mortis expectãtes.

Tutiſſimum eſt, vt quidquid boni in extremo deceſſu nos feciſſe vellemus, id modo ſani incipiamus: nam ad mortem vſque illud protrahere, & periculoſum nimis, & ſtultum eſt. Vitam ſanctam ſancta mors, & ſanctam mortẽ æterna beatitudo conſequitur. Quam vbi obtinuerimus, videbimus Deum facie ad faciem, videbimus eũ ſicuti eſt. Cognoſcemus ineffabile illud glorioſæ Trinitatis

mysterium. Contemplabimur cū inenarrabili lætitia glorificatam Iesu Christi humanitatem. Deo perfecte vniemur, & diuinæ pacis dulcedinem feliciter perenniterq́ gustabimus. Ab ipsius Domini Dei nostri aspectu, dilectione, & complexu nunquam separari poterimus. Absque labore, et fatigatione eum semper laudabimus. Cum speciosissima, benignissima, suauissima, amabilissimaq́ Dei genitrice Maria, & cum sanctis Angelis ceterisq́ cæli ciuibus, perpetuū habebimus consortium, eosq́ plenissime cognoscemus. Vere beata cælestis patria, & sola patria, vbi iugis est solennitas atque exultatio: vbi vna, & sempiterna dies refulget, melior vtique super millia dierum huius seculi. Illam patriam pure desiderare debemus: magis laudem Dei quàm nostrum proprium commodum quærendo. Ad eam nos perducere dignetur Pater, & Filius, & Spiritussanctus: cui laus, honor, & gloria, in secula seculorum. Amen.

COROLLARIVM SVMMAM EXERCITIORVM

in Institutione positorum breuiter complectens.

QVONIAM *plerique infirma capita habentes, vel alioqui diuersis occupationibus implicati, exercitia verbis prolixa minus expetere solent, nos hic Corollarium addemus, quo breuiter complectemur ea quæ de aspirationibus, & quotidiano internoq́ sanctarum petitionum exercitio supra in Institutione diffusius scripsimus: vt tyro spiritualis, cui forte graue fuerit illa singulis diebus complere, saltem in his paucis sese libenter exerceat.*

O bone Iesu, bone Iesu, bone Iesu. O spes mea, refugium meum, & salus mea. Miserere, miserere, miserere mei.

Pauper sum & egenus: nihil sum: nihil possum. Eheu nimis sum ingratus: peccator sum vilissimus. Peccaui enim, peccaui, peccaui, & malum coram te feci: ignosce mihi. Ego omnes iniquitates, & negligentias meas proiicio in abyssum misericordiæ tuæ meritorumque tuorum. O vtinam, vtinam nunquam te offendissem: vtinam nunquam gratiam tuam in me impediuissem. Propono (te adiuuante) corrigere me. Eia propitius mihi esto: dele omnia peccata mea. Ablue me precioso sanguine tuo. Sana me sacris vulneribus tuis. Sanctifica me amara passione, & morte tua. Eia emunda, emunda, emunda me perfecte. Restitue mihi innocentiam quam in baptismo contulisti: vt tibi vere placeam.

Ecce Domine, ecce constituo me in infimo loco infra omnem creaturam: quia indignus sum quem terra sustineat. Substerno, & subiicio me omnibus hominibus. Complector, complector, complector omnes sicut possum syncero amore. Relin

quo propter te omnia caduca. Respuo quidquid tu non es. Renuncio omni delectationi sensuali: renuncio omni vanitati, & impuritati: renuncio omni propriæ quæsitioni. Resigno, resigno, resigno me tibi integre. Omnem voluntatem meam in tuam transfundo. Fiat Domine, fiat voluntas tua in me, & de me: fiat voluntas tua in tempore atque æternitate. Offero me paratum ad perferendum cum auxilio gratiæ tuæ quidquid tibi placuerit.

Eia suauissime Iesu, mortifica, mortifica, mortifica quidquid male viuit in me, quidquid vitiosum, & inordinatum est, quidquid tibi displicet: mortifica in me omnem proprietatem. Da mihi veram humilitatem, veram patientiam, & veram charitatem: da perfectam linguæ, sensuum, & membrorum omnium continentiam. Exorna me meritis ac virtutibus tuis. Eia præpara, præpara, præpara tibi gratam, & amœnam habitationem in me. Renoua spiritum, animam, & corpus meum excellenti

gratia tua. Conforma me sacræ humanitati tuæ. Reforma vires animæ meæ per vires sanctissimæ animæ tuæ. Effice me hominem secundum cor tuum. Eia expedi, & denuda mentem meam, eamq; simplicem redde, & illumina. Concede mihi liberam ad te introuersionem. Eia accende me, concrema me, transforma me: vt nihil præter te viuat in me.

O dilecte, dilecte, dilecte. O charorum omnium charissime. O amor meus vnice. O sponse florido. sponse melliflue. O dulcedo, dulcedo dulcedo cordis mei, & vita animæ meæ. O serena lux intimorum meorum. O Domine Deus. O superlucida, & delitiosa Trinitas vnus Deus, pasce, pasce, pasce me tuis influxibus. Adoro laudo, & glorifico te: quia te decet laus, & honor in æterna secula. O Deus meus, & omnia. O abyssus summe suauis, & summe amabilis. O simplicissimum, atque iucundissimum bonum, verum, & incommutabilem bonum meũ, imple me teipso. Eia dilectissime mi, introduc me in nudum animæ meæ fundum,

dum,& transfer in te originem meam: vt delitias tuas in me habeas.

O quando, quando, quando te feliciter inueniam? Quando ardentissime diligam te? Quando tibi tenacissime agglutinabor? O quando, quando, quando me totum in te rapies? Quando me totum absorbebis? Quando me tibi sine medio vnies. Eia remoue misericorditer omnia impedimenta, & me tecum vnum spiritum effice, ad gloriam nominis tui. Exaudi Domine, exaudi, exaudi me non pro mea voluntate, sed pro tuo beneplacito. Eia doce, illumina, dirige, & adiuua me in omnibus: vt nihil agam, nihil loquar, nihil cogitem, nihil velim, nisi quod tibi sit acceptum.

O Maria, Maria, Maria, virgo dulcissima. O mater Dei, regina cœli, lilium Trinitatis, miserere mei pauperrimi exulis. Saluto, saluto, saluto, & veneror te. Eia impetra mihi perfectam mei mortificationem, & abnegationem: impetra puritatem, simplicitatem, nuditatem, libertatemq́ internam: impetra introuer

sionem essentialem, vt sim homo secundum cor filij tui. O sancti sanctæq́ Dei omnes, & Beati Spiritus Angelici orate pro me. Saluto, saluto, saluto, & veneror vos: Eia impetrate mihi plenam omnium peccatorum meorum remissionem: impetrate gratiam vnionemq́ diuinam.

O clementissime, & misericordissime Iesu, miserere ecclesiæ tuæ: miserere omnium pro quibus sacro sanctum sanguinem tuum fudisti. Eia conuerte, conuerte, conuerte, & reuoca miseros peccatores. Da viuis veniam, & gratiam: da fidelibus defunctis requiem lucemq́ sempiternam. Amen.

Si quis eorum, qui secundum seculum sapientes sunt, ista legerit, deridebit fortassis, & vilipendet, adspernabiturq́: sed nos ea paruulis, atque humilibus scripsimus. Quòd pleræq́ dictiones hic sæpius iterantur, ideo fit vt, & affectus magis excitetur, & attentio commodius seruetur. Licebit alias quoque dictiones itidem repetere. Quidam nouel-

lus

lus Dei seruus proficere desiderans, solebat creberrime voluere animo hæc paucula verba: O bone Iesu, bone Iesu, bone Iesu. O dilecte, dilecte, dilecte. O amor meus vnice. O Iesu dulcissime. Miserere, miserere, miserere mei. Redde me placentem tibi, & tecum vnum spiritum effice. Aut ista: O domine Deus. O charum principium meum. O amabilis abyssus. O simplicissimum, atque iucundissimum bonum, dona te mihi, & in me influe. Expedi quæso, expedi, expedi me ab omnibus, & transfer in te totumq; absorbe. Tyro spiritualis ediscat huiusmodi amorosas aspirationes, & eas assidue apud se ruminet: sancta improbitate ostium diuinæ clementiæ pulsans. Ita enim vitæ perfectionem aliquando assequetur. Sed caueat ne immoderato impulsu, aut acriori verborum prolatione naturam prægrauet, caputq; lædat. Discat etiam sine verbis externis Dei præsentiam amanter attendere Deoq; vacare: exercendo se in sanctis desiderijs, atque affectibus. Vitam, & passionem

Domini Iesu recolere poterit iuxta rationem vndecimo Institutionis capite descriptam, vel iuxta aliquam aliam rationem sibi magis arridentem, ad gloriam Dei qui est Benedictus in secula sempiterna. Amen.

FINIS.

EXERCITIVM PIARVM PRECATIONVM.

Ad sanctam Trinitatem, ENDOLOGIA I.

ADORO te ò gloriosa, fulgida, & semper tranquilla Trinitas, Pater, & Filius, & Spiritussanctus, Vnus Deus, spes mea, lumen meum, requies mea, gaudium meum, vita mea, & omne bonum meum.

Gratias ago tibi Domine, qui me ad imaginem tuam creasti, & peccantem hactenus misericorditer sustinuisti, eripuistiq́ue multis periculis, ac fouisti innumeris beneficijs.

Pie Pater, ego in plenam emendationem, expiationem, atque satisfactionem pro omnibus peccatis ac negligentijs meis, & pro peccatis omnium homi-

num, offero tibi sanctissimam incarnationem, natiuitatem, conuersationem, passionem, mortem, resurrectionem, & ascensionem prædilecti filij tui Iesu Christi. Offero labores, ærumnas, depreßiones, ludibria, tunsiones, plagas, dolores, & angustias quibus attritus fuit. Offero preciosißimum sanguinem quem fudit. Offero humilitatem, patientiam, charitatem, & innocentiam illius.

O Pater, ò Fili, ò Sancte spiritus, Deus meus, qui es in me, da vt nihil aliud cogitare, nihil aliud velle, nihil aliud loqui, aut agere poßim, quàm quod tibi gratum est. Concede, vt ego, & omnes homines semper faciamus voluntatem tuam. Nos tibi redde placentes, & vnum fac tecum: vt in nobis omnibus delitias tuas habere poßis.

Ego debeo, & desidero laudare te Domine: sed quia hoc digne facere non possum, peto vt tu teipsum perfectissime laudes in me: peto vt omnes respirationes meas, siue vigilem, siue dormiam

tibi

tibi ſanctifices: eaſq́ pro gratiſſima tui laude ſuſcipias.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui-ſancto, ſicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

AD IESVM,
Endologia II.

ADoro, laudo, & glorifico te Domine Ieſu Chriſte, benedico, & gratias ago tibi fili Dei viui: qui ex voluntate Patris cooperante Spirituſſancto, in caſtiſſimo vtero Beatæ Mariæ Virginis concipi, & homo paſſibilis pro me fieri voluiſti. O bone Ieſu, quàm inæſtimabili atque incomprehenſibili charitate dilexiſti me, qui cum ſis Dominus ſummæ maieſtatis, teipſum exinaniuiſti, formam ſerui accipiẽs. Tu Deus meus, factus es frater meus. Quid pro iſta pietate, & miſericordia tibi retribuam? Ecce ego animam meam,

&

& corpus meum tibi offero in laudem æternam.

Gratias ago, pro sacratissima natiuitate tua, qua tu in stabulo, sæuiente hyemis asperitate, ex Maria virgine in mundum tenellus infantulus editus fuisti. Salue dulcissime pusio, salue Rex gloriæ, lux gentium, saluator desiderabilis, qui pro me panniculis inuolui, fasciolis stringi, in præsepio super fœnum reclinari, atque vberibus virgineis lactari non dedignatus es.

Gratias ago, pro tui circuncisione dolorosa, pro apparitione qua gentibus stella duce reuelatus fuisti, pro tui præsentatione in templo, pro fuga in Aegyptum, & pro vniuersis necessitatibus ac pœnis quas in sanctissima infantia, pueritia, atque adolescentia tua pertulisti.

Gratias ago, pro venerando baptismo, quem tu creator cœli, & terræ à Ioanne seruo tuo humiliter suscepisti, & pro ieiunio quadraginta dierum atque quadraginta noctium quo attritus in deserto fuisti, proq; tentationibus qui-

bus

bus à diabolo impeti non recusasti.

Gratias ago, pro salutari doctrina tua, pro miraculis, & beneficijs mundo exhibitis, pro itineribus, laboribus, ærumnis, fame, siti, frigore, æstu, atque multiplicibus persecutionibus, quibus pro mea salute triginta tribus annis fatigari voluisti.

Gratias ago, pro admiranda illa tui submissione, qua tu humilis magister pedes discipulorum tuorum fixis terræ genibus benigne abluisti, & linteo tersisti.

Gratias ago, pro institutione venerabilis sacramenti Eucharistiæ: in quo stupenda liberalitate inenarrabiliq; charitate teipsum nobis dedisti atque reliquisti.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui-sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD

AD IESVM, Endologia III.

ADoro, laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago, tibi Fili Dei viui, pro pauore, & tristitia, pro sanguineo sudore atque angustiis, quibus pro me in horto afflictus fuisti.

Gratias ago, pro perfectissima abnegatione, qua te patri plenissime resignasti, quando positis genibus procidens in faciem, & orans, inter angores, quibus grauissime premebaris, dixisti: Pater, fiat voluntas tua:

Gratias ago, pro summo illo patiendi desiderio quo flagrabas, quando teipsum inimicis tuis mei amore capiendum ligandumq; obtulisti.

Gratias ago, pro impulsionibus, tunsionibus, diuulsionibus, improperiis, conuitiis, & blasphemiis, quibus vexatus fuisti, quando vinctus tanquam latro abducebaris ad domum Annæ,

indeq; ad domum Cayphæ.

Gratias ago, pro atrocissima alapa, quæ à seruo pontificis tibi Regi regum, & Domino dominantium iniquissime fuit impacta.

Gratias ago, pro mitissima illa patientia tua, qua iniustam tui condemnationem, fœdissimaq; sputa in regiam faciem tuam proiecta, & ludibriosam eiusdem imperialis faciei tuæ velationem dyros, quoque colaphos, & dyras alapas, ac multas alias iniurias, subsannationes, atque afflictiones, per totam noctem tolerasti.

Gratias ago, pro summa ignominia quam sustinuisti, quando sicut maleficus vinctus manè ducebaris ad Pilatum, deinde à Pilato ad Hærodem, rursumq; ab Hærode ad Pilatum. Interea tu dulcis Saluator, inhumanam inimicorum tuorum sæuitiam benignissimo corde tulisti.

Gratias ago, pro illo tuo sancto silentio, quo humiliter coram Pilato, & coram Hærode tacuisti ad falsas tui accu-

sationes,

ſationes, & ad innumeras contumelias in te dictas. In eis enim ſicut agnus manſuetus non aperuiſti os tuum.

Gloria Patri, & Filio, & Spirituiſancto, ſicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

AD IESVM, Endologia IIII.

ADoro, laudo, & glorifico te Domine Ieſu Chriſte, benedico, & gratias ago, tibi Fili Dei viui, pro contemptu tui, & pro probro, quo ab Hærode affectus fuiſti, quando veſte alba ridiculaq; indutus, tanquam delyrus, & amens remittebaris ad Pilatum.

Gratias ago, pro acerbiſſimo, & ineffabili illo dolore, quem perpeſſus es, quando in prætorio nudatus, atque ad columnam ligatus, dire flagellabaris: vnde virginea delicataq; caro tua tota miſerabiliter fuit conſciſſa.

Gratias

Gratias ago, pro ipsorum flagrorum sulcis atque liuoribus, & pro purpurei sanguinis riuulis, qui è sanctissimo corpore tuo vndique decurrebant.

Gratias ago, pro abyssali illa patientia, quam exhibuisti, quando chlamide coccinea in maius ludibrium indutus, spinis coronabaris vulnerabarisque, nugatorie salutabaris, impie conspuebaris, alapisque & arundine cædebaris. In his enim, & alijs iniurijs atque tormentis tibi illatis, nusquam vel minimum indignationis, aut impatientiæ signum ostendisti: sed mansuetissime omnia pro me sustinuisti.

Gratias ago, pro ignominia illa ac pœna quam pertulisti, quando capite spinis obsito compunctoque, & facie cruore tincta, gestans purpureum vestimentum ante tribunal in conspectu populi statuebaris, iniusteque morti adiudicabaris.

Gratias ago, pro ingenti pressura, & fatigatione quam sensisti, quando voluntati Iudæorum à Pilato traditus, probro

probrose, & festinanter ad Caluariæ locum protrahebaris, crucem propriam attritis ac laceris humeris baiulans.

Gratias ago, pro potu vini myrrhati cum felle misti, quod tibi anhelo, et præ lassitudine pene deficienti fuit porrectum: cuius amaritudinem gustasti, ac mitissimo corde pro me tolerasti.

Gloria Patri, & Filio, & Spirituisancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD IESVM,
Endologia V.

ADoro, laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago tibi Fili Dei viui, pro acerbissimis illis doloribus, quos passus es, quando vulnera tua vestimentorum detractione innouabantur, & quando delicatæ manus tuæ atque incontaminati pedes tui cruci affigebantur, membrorumq;

Hinc contigit eam aliquando in die Epiphaniæ tam vigorose in Deum rapi, vt totis triginta diebus in ecstasi permaneret: nullam interea rerum humanarum memoriam habens, nec cibum sumens, neque quicquam corpore suo sentiens. Postea ad se reuersa, vix poterat cor suum deorsum deducere, vt de rebus temporalibus suæ curæ commissis, cogitaret.

Quòd Thaulerus non solum non implicatus sit erroribus Begardorum (quod ei impingat Ecquius) sed etiam acerrime aduersus eos scribat.

CAPVT III.

MVLTVM *fallitur Ecquius, dicens Thaulerum implicatum esse erroribus Begardorum, qui nescio cui inani, & falsæ contemplationi dediti, asserebant hominem ad tantam perfectionem in hac vita pertingere posse, vt iam nec peccare nec in gratia proficere amplius queat, ob idq;*

tum omnino liber sit, nullis Ecclesiæ præceptis subiectus. (Qui errores in concilio Viennensi damnati fuerunt.) Immerito inquam Ecquius hanc notam sancto viro inurit. Nam Thaulerus secundo sermone primæ Dominicæ Quadragesimæ, vehementissime inuehitur in eos, qui huiusmodi erroribus sunt obnoxij, vbi inter cetera dicit: Ex falso otio, & fornicatione spirituali pessimus error nascitur, quo qui subuersi sunt, contemplatores se vocant. Ipsi vacuitatem quandã, & pacem quietemq; naturalem sectantur, quam, & Gentiles, & Iudæi, & pessimi quique homines sentire atque adipisci possunt, si se ab omnibus phantasijs, & actionibus expedire sciant, & absque discussione suæ conscientiæ intra se viuant. Ista naturæ quies hoc pacto fouetur, si quis in aliquo loco quietus ac vndique otiosus sedeat, & nec intus nec foris aliquid exercitij habeat: vt hanc eãdem quietem & consequi possit & adeptam nemo perturbet præpediat ue. Hoc autem malum esse quis non videat?

cum id nihil aliud efficiat quàm cæcitatem quandam ac ignorantiam, & descensum in seipsum, absque vlla actione. Boni in Deo non in seipsis requiem quærunt. Sancta probataq́ requies quæ possidetur in Deo, est amorosa omnium ab animo exclusio, cum simplici intuitu siue inspectione in incomprehensibilem claritatem Dei, quæ à veris Dei amicis & semper deuotis desiderijs quæritur, & per fruitionem inuenitur, perenniterq́ possidetur in ardentissimo amore: possessa vero nihilominus quæritur. Plane quando aliquis quietem in otio absque deuotis intimisq́ ad Deum adspirationibus atque desiderijs sectatur, omni tentationi, & errori expositus est, atque ad mala quæque sibi præstat occasionem: propterea quòd à Deo auersus, atque ad seipsum dilectione affectuq́ naturali conuersus, sui oblectationem propriumq́ commodum venetur, & inquirat. Isti infelices homines inusitata quædam, & singularia plerunque à Deo petunt: quibus etiam inter-

dum (Deo permittente) contingunt ea quæ postulant, illusione diabolica: at ipsi persuasum omnino habent illa à Deo sibi obtigisse pro salute sua, & (quod grauius est) se talibus dignos esse indicant. Quod quidem quid aliud indicat, quàm eos spirituali superbia infectos esse, nihilq́; intrinsecus diuinæ gratiæ habere? Hi se à peccatis immunes, & Deo sine vllo medio vnitos, ob idq́; tam diuinis quàm humanis legibus solutos, atque ad nulla iam bona opera facienda obligatos esse arbitrantur: isto errore seducti, quòd putent otium illud cui vacant, pro sui nobilitate atque excellentia nullo modo esse interturbandum aut impediendum. Hinc nihil operantur: sed sicut instrumentum præstolatur artificem, ita illi diuinam expectant operationem, nihil ipsi penitus agentes. Aiunt enim sua operatione opus Dei fore præpediendum. Itaque vanissimo otio dediti, in virtutibus se non exercent. Vis scire quale sectentur otium? Breuibus expediam. Non gratias agere, non

Deum laudare, non orare, nihil cogno-
scere, nihil amare, nihil desiderare vo-
lunt. Hæc omnia tanquam noxia postpo
nunt. Quidquid enim orando petere pos
sent, habere se existimant. Iam quod ad
Ecclesiæ leges attinet, ea omnia se non
modo consecutos esse, sed, & transcendis
se credunt, ob quæ cuncta sanctæ Eccle-
siæ præcepta, ritus, consuetudines, & cæ
remoniæ rationabiliter instituta sunt.
Persuasum habent neminem, nec ipsum
Deum quicquam sibi, vel dare, vel au-
ferre posse: eo quòd exercitia omnia cun
ctasq; virtutes superarint, vt ipsis vide
tur, atque ad mæram puramq; nudita-
tem ac præclarum otium pertigerint.
Hinc tantam sibi libertatem vsurpant,
vt nemini prorsus obedire velint, neque
summo Pontifici, neque Episcopis, neque
pastoribus suis. Ab omnibus sanctæ Ec
clesiæ consuetudinibus legibusq; immu-
nes, & exempti esse volunt: palam as-
serentes hominem tandiu imperfectum
esse, quandiu virtutibus consequendis
dat operam. Credunt se omnia tam An

 gelorum,

gelorum, quàm hominum merita vicisse, & nullum deinceps virtutis augmentum capere, nullum peccatum admittere posse, hac de causa, quòd absque voluntate viuant vt ipsi arbitrantur, spiritumq́ suum quieti atque ocio tradiderint, & in seipsis ad nihilum redacti, vnumq́ cum Deo effecti sint. Nulla eis neque de ieiunijs, neque de festorum obseruatione, neque de aliquo alio Ecclesiæ præcepto cura est, nisi quatenus in hac parte adspectum hominum verentur, aut hominibus placere cupiunt. Equidem constanter asseuerare non dubitem, latrones quosque, & eos qui in manifestis sceleribus vitam agunt, eiusmodi hominibus meliores esse. Et tamen se Deipatientes nuncupant: dicentes se Deum pati, quod ab omni operatione expediti, & otiosi sint. Putant se dei instrumenta esse, in quibus ille quidquid velit, operetur. Aiunt autem ea opera quæ Deus per ipsos perficit, multo excellentiora esse, quàm sint cuiuslibet hominis opera, quæ per seipsum etiam in gra-

tia Dei agit. Quidquid faciant, nihil se peccare existimant, cum Deus hoc quod agunt, per ipsos efficiat (vt ipsi dicunt) & quidquid velit Deus, id per eos fiat, nec prorsus aliud quidquam. Humilitatem quandam in conuersatione sua atque actibus suis præ se ferunt, facileq́ aduersa omnia tolerant, propterea quòd se Dei instrumenta esse arbitrentur, per quæ ille pro gratissima voluntate sua operetur. Sunt igitur isti veris Dei amicis admodum similes in multis. Ceterum nimium aberrant, quòd ea omnia ad quæ intus mouentur, siue bona, siue mala sint, à Spiritusancto procedere & fieri putant. Certe Spiritussanctus neque otiosa, neque inutilia, neque vitæ Christi, vel sacris literis repugnantia, in aliquo homine operatur. Difficulter sane seducti isti agnosci queũt, propterea quòd vitæ suæ modum optime tueri, & glossis quibusdam ornare sciant est tamẽ in quo agnosci poterunt, ipsorum videlicet propria voluntas, quam abnegare, & deserere nesciunt. En dilectissimi,

omnes isti, & quotquot huius farinæ homines inueniuntur, ipsissimi prænuncij sunt Antichristi, viamq́ illi præparant deducentem ad infidelitatem damnationemq́ perpetuam. Certa ergo fide tenendum est, neminem à mandatorum Dei, & sanctæ Ecclesiæ obseruatione atque à virtutum exercitio absolutum aut exemptum esse. Nemo vniri Deo potest in otio, nisi, & amet, & desideret Deum. Nemo sine bonis operibus aut est, aut esse potest sanctus. Sed quisque cum multa gratitudine omnipotenti Deo cooperari debet, ne ipsius Dei operationem præpediat: quisque illum laudare, eiq́ gratias agere astrictus est. Hæc omnia Thaulerus in eo sermone quem designauimus, dicit.

Quòd Ecquius falso dicat Thaulerum doctrina sua demoliri regularem religionis obseruantiam.

CAPVT IIII.

ECQVIVS *etiam affirmat Thaulerum doctrina sua regularem religionis obseruantiam præclarissimamq́; virtutum gēmam obedientiam demoliri. Quod quàm falsum sit, manifeste liquet ex innumeris lucubrationum Thauleri locis. Nos aliquot tantum loca citabimus. In sermone vndecimæ post Trinitatem Dominicæ, ipse Thaulerus viros, & fæminas in ordine sacræ religionis Deo seruientes ita alloquitur. Dignissimam vocationem vestram quæso frequenter attendite, & ita viuere curate, vt & vobisipsis, & ceteris innotescat, quem ex sacri huius ordinis susceptione fructum referatis. Cuius quidem ordinis statuta, leges, &*

consuetudines omnes diligentissime obseruare debetis. Non tamen exigitur, vt frater, vel soror senio prægrauati, ieiunijs, vigilijs, aut externis operibus supra vires insistant: sed silentium vestrum locis, & temporibus quibuscunque pro sacri ordinis institutione omnes seruabitis sedulo quod quidem quem fructum, & quam vtilitatem afferat, nemo capere, nullus intelligere satis potest. Deinde verba vestra suauia, benignaq́ erunt. Si quod forte asperum durumq́ verbum exciderit vobis, mox culpam vestram humiliter fatebimini: & tam Deo quàm hominibus vos subijcietis. Ceterum si quis verbis duris vos aggressus fuerit, nihil prorsus contra illi respondebitis, nisi forte vnum aut alterum verbum, idq́ placido ac benigno vultu. Fundum vestrum studiose obseruabitis, cauebitisq́, ne quamcunque rem, siue libros, siue indumenta, siue ornamenta, siue societatem humanam cum delectatione poßideatis. Quæcunque autem ordinate atque se-

cundum rationem necessaria sunt vobis, eis quatenus ipsa necessaria sunt, & Deus atque ordo libenter admittunt suppeditantq́, vtemini. Fraterna vos inuicem dilectione prosequimini: & alter alteri humilem subiectionem, amorem, pietatemq́, non autem graues ac toruos vultus prætendetis. Non exhibebitis vos inuicem alienos, quæcunque etiam occasio vel res inter vos eueniens pacem mutuam infregerit. In bonis operibus, maximeq́ in charitatis officijs vos exercebitis: ita videlicet vt vos mutuo offeratis ad ipsa charitatis obsequia inuicem impendenda, & alter alteri onus ac laborem hilariter præripiat, vel etiam è manibus tollat. Iam si pro aliquo pietatis exercitio cõtingat vos ab alijs irrideri, contemni, & male tractari: nequaquam vosipsos defendetis, nec ad aliquem querimonias deferetis. In choro, vbi corpus Dominicum in veritate præsens adest, multa cum reuerentia, oculis in terram demissis, animoq́ attento, & ad Deum conuer

so, coram rege æterno consistetis. Si enim virgo pudica in conspectu regis astaret, certumque haberet, illum in se oculos defigere, si quidem compos animi prudensque esset, haud dubie mores præ se ferret honestissimos & modestissime se gereret. Quàm ergo æquum est hominem coram Deo ac Domino suo, electissimoque animæ suæ sponso, iugiter se foris, & intus contemplante, collectis viribus reuerentissime astare? Preces horarias cum ingenti deuotione, & cum quanta animi attentione potestis, decantabitis legetisque. Pro conscientiæ tamen securitate, noueritis sufficere (quantum ad Ecclesiæ præceptum attinet) si verba integra dicantur: nec opus esse aliquid repetere, modo sponte non cogitentur ea quæ verbis lectis contraria sunt. Præterea ab omnibus quorum Deus vera causa non est, abstracti eritis. Temporis quantulamcunque perditionem, vt virus pestiferum fugietis. Solicitudini libenter vacabitis: in qua libere & expedite vos Deo vnietis:

tis: primo quidem, ad floridam dignissimæ passionis Christi arborem, & ad gloriosa vulnera eius, deinde etiam ad præclarissimæ diuinitatis illius celsitudinem vosipsos conuertentes: nam ita ingredientes, & egredientes, plena pascua inuenietis. Si talem vitam egeritis, si huiusmodi fructus protuleritis, dignissimum Eucharistiæ sacramentum non sine grandi vtilitate ac profectus vestri incremento percipietis. Non quidem inficias eo, bonum esse ad tempus ex profunda humilitate abstinere: sed multo melius fuerit ex amore accedere.

Quisquis libenter pro gratissima Dei voluntate suam vitam institueret si posset, & non stupida cæcaq; temeritate, vel propria reputatione accedit, sed dolet se vnquam offendisse Deum: quisquis inquam se talem vere sentit, securus accedere potest, imò vero quo crebrius accesserit, eo melius vtiliusq; faciet. Quòd si forte fratribus vel sororibus, qui ipsam Eucharistiam perceperunt, tempore matutino non licet immensos

mensos fructus innumeraq; bona, quæ
hoc dignissimum sacramentum in ho-
mine operatur, obseruare, propterea
quòd secum manere non sinantur, dum
aut legere, aut cantare, aut in alijs iux-
ta consuetudinem statutaq; ordinis oc-
cupari debent: obseruent illa post pran
dium, aut post vesperas, vel etiam post
completorium. Aeque Dominus tunc
operari potest sicut tempore matutino:
& hoc venerabile sacramentum ope-
ratur vbicunque ei locus præbetur. Iam
vero quod ad veniales quotidianasq;
culpas attinet (à quibus dum hic viui-
mus omnino liberi esse non valemus)
monendi estis charissimi, ne multum so-
liciti sitis, ne ue perturbemini, si non om
nes in confeßione expresseritis. Illas hu-
militer ac serio Deo cõfitebimini, &
contrito deuotoq; corde vos reos coram
eo accusabitis. Sic enim his, qui con-
feßionibus audiendis adhibentur, nimis
multum temporis non auferetur. Sanè
tales culpas generaliter exposuisse satis
est: cum mortalia duntaxat peccata,

&

& ea de quibus dubium est utrum mortalia sint, ex præcepto, & necessitate confiteri obligemur. Venalia enim peccata, multis modis delentur: puta contritione, Dominicæ orationis prolatione, genuflexione; aquæ benedictæ aspersione, &c. Si alicui dolor siue contritio deest, saltem doleat se non dolere: nam hoc quoque dolor est. Itidem si quis desiderium, & amorem non sentit, desideret habere desiderium, atque amorem. Hæc & his similia scribens Thaulerus, non demolitur, sed plurimum adiuuat stabilitq; regularem religionis obseruantiam.

Quàm exacte Thaulerus doceat, quisnam scopus, & quænam essentia sit ordinis monastici.

CAPVT V.

RVRSVM *secundo sermone quartæ Dominicæ Quadragesimæ, idem Thaulerus religiosis loquens, ita ferè ait: Debemus*

mus Deũ ſemper quærere, illiusq́; præſentiam ſuſpirare, & eum in cunctis actibus noſtris pure ſpectare: debemus nos crebro introuertere, & noſipſos atque omnia quæ extra Deum ſunt tranſcendere. Quod ſi fecerimus, ipſum haud dubie tandem inueniemus. Huc faciunt omnes ritus, cuncta opera atque exercitia, & quæque pia inſtituta, omnesq́; ordinationes tam noſtri ordinis quàm aliarum religionum. Illa enim ob hoc fiunt, & obſeruantur à nobis, vt Deo intendere eumq́; ſolum pure quærere diſcamus, & fundum habeamus ab omnibus, quæ operationem Dei præpediunt, expeditum, nihilq́; continentem niſi Deum: quo ipſe Deus intra nos feſtum agat diem. Si ad hunc finem, omnes religionis ritus non referimus, ſed illis contenti ſumus, ſi inquam externa exercitia ad interiorem fundum veramq́; cordis puritatem non referuntur, ea parum aut nihil profutura ſunt. Sane dilectiſſimi quando primum ſeculo abrenunciauimus, & monaſticen profeſſi ſumus, omnes Deo

omni

omnipotenti vouimus, nos ipsum amore atque intentione prosecuturos, eidemq; perseuerantem famulatum ad mortem vsque exhibituros: à quo voto nec pontifices nec sacerdotes omnes nos absoluere possunt. Si fides sanctis doctoribus habenda est, plus illud votum obligat, quàm quoduis iuramentum in iudicio præstitum. Vnde constat, nos multo magis crimen periurij incurrere, quando sponte animoq; deliberato cor, & intentionem (quæ Deo semel consecrauimus) alicui tradimus creaturæ extra Deum, quàm si iuramentum violaremus. Itaque sacræ religionis essentia, & fundus est, vt Deum ex toto corde amemus, & cũ fratres nostros diligamus vt nosipsos, mentes nostras humiliantes subdentesq; Deo, & charitatem exhibentes inuicem: vtq; quarumlibet rerum creatarum ac nostrijpsorum, siue voluntatis nostræ proprietatem omnem abdicemus, atque ab omnibus, quæ Deum à nobis excludere, vel præpedire possunt, expediti nudiq; simus: quo Deus omni

omnipotens præclarissimum fundum nostrum (cui suam ipse imaginem impressit) libere possidere valeat, quæ sunt delitiæ atque voluptas eius, sicut ipse ait, Delitiæ meæ esse cum filijs hominum. Hic plane dilectissimi, scopus est ordinis nostri, & hæc intentio. In hunc finem omnes religiosæ congregationes, omnia monasteria, omnia statuta, omnes ritus, & cæremoniæ, cunctaq; honeste viuendi genera, sunt instituta, approbata, atque recepta. Si illud obseruamus, nimirum ipsam ordinis nostri substantiam fundumq; tenemus: sin vero illud negligimus, periuri sumus, & fidem Deo præstitam violamus. Prædictum religiosæ regularisq; vitæ fundum, legifer, & patriarcha noster S. Dominicus, ac alij venerabiles ordinum patres S. Benedictus, S. Augustinus, S. Bernardus, S. Franciscus, tenuerunt, coluerunt, atque spectauerunt: cui omnes externi ritus, constitutiones, & cæremoniæ famulantur. Hanc ordinis nostri substantiam, quæso vt sectemini: sic enim certo certius

Deus omnipotens grandem in animabus vestris peraget solennitatem. Multæ patrum sanctiones nobis obseruandæ sunt, visitandus est chorus, legendum atque psallendum est nobis: quare ergo non id iucundo animo facimus potius quàm arida plumbeaq́; mente, ne ab æterna solennitate excludamur? Quamuis enim verissimum sit, eum qui nullius sibi mortalis criminis conscius est, & nulla ratione vult Deum offendere, saluum in sancta catholicaq́; fide fieri, ac beatitudinem consequi: quisquis tamen iucundam illam solennitatem. qua felicissime sentitur atque degustatur Dei præsentia, intra se experiri appetit, oportet vt purum, liberum, & expeditum fundum Deo exhibeat. Et profecto ipse Deus sua inæstimabili pietate nos ad hunc sacrum vocauit, traxit atque perduxit ordinem, vt illi soli per amorem intentionemq́; hæreamus: cuius vocationi nos morem gerere debemus. Gratuita bonitate sua amoreq́; purissimo sine vllis meritis nostris, ad hanc sanctam

veræ pœnitentiæ vitam perduxit. At quærat fortasse aliquis, quæ sit vitæ pœnitentialis essentia ac veritas. Nihil sane aliud, quàm vera ab omnibus extra Deum auersio, & integra ad purissimum certissimumq; bonum illud quod Deus ipse est, conuersio. Quod qui studiosius perfectiusq; facit, ille plus quoque agit pœnitentiæ. Merito ex ipsis animi visceribus deuotissimas semper conditori nostro gratiarum actiones referre debemus quotquot religiosi sumus, quòd ipse nos ad istam vitam inuitare dignatus sit. Et quod euidentius signum esse queat diuinæ apud nos præsentiæ, quàm quòd plerique nostrum in ipso iuuentutis flore constituti (quæ ætas admodum solet esse indomita atque omnis regiminis impatiens, ac seculo dedita) alterius se voluntati subiecerunt, præceptis, & exhortationibus obtemperant, domari regiq; se patiuntur, atque creaturis omnibus valedicentes, Dominum Deum suum sequuntur? Qui licet magna aliqua de Deo necdum experiantur, patien

tiam

tiam tamen seruant, & sustinent Domi
num. Agite dilectissimi, in hoc neruos
conatusq́ omnes intendamus, vt iucun
dissimam intra nos experiamur solenni
tatem, aliqua vitæ æternæ prælibatione
donati. Ea inquam cura sit nobis, vt quo
ties nos intro recipimus in orationibus,
exercitijs, & operibus quæ nobis ex ordi
nis nostri instituto facienda incumbunt,
diuinam intra nos præsentiam, verumq́
gaudium sentiamus: Deo sese in inti
mis nostris vere manifestum exhiben-
te. Quo bono illi perfruuntur, qui se
Deo proprios fecerunt ac dediderunt, et
ei soli obligati sunt. An non felicis-
sima prorsus vita censenda est, quando
& nos sumus in Deo, & ipse in nobis
hic in tempore ac postmodum in æterni-
tate? Hæc ibi. Item secundo sermo
ne quartæ Dominicæ Aduentus, dicit
Thaulerus: Schola præamabilis, vita
est religiosa, siue monastica, in qua qui
degunt, à mundo & à diuersis miserijs
abstracti disiunctiq́ sunt, quo omnipo-
tenti Deo in veritate seruientes purissi

me viuant, Deum & seipsos iugiter obseruent, naturæ & sensibus atque ipsi mundo perfecte moriantur. Aequum profecto foret, religiosum quenque adeo diuini amoris igne succensum, adeo intus & foris Deiformem esse, vt quisquis ad eum accederet, nihil vnquam in eo nisi Deum, siue animum feruentissimum in Deum erectum, atque ad omnem Dei voluntatem paratissimum, inueniret. Ceterum de his, qui in sancta religione non religiose viuunt, Thaulerus secundo sermone tertiæ post Trinitatem Dominicæ loquitur in hunc modum: Nullo erga Deum, atque diuina studio, nulla diligentia, nulla strenuitate feruent. Licet codices multos legendo, atque psallendo percurrant, ac folia terant, ea tamen quæ legunt non eis sapiunt, nec ipsi inde gratiam aliquã referunt. Satis vero creaturæ eis placent & sapiunt: his videlicet delectantur, has amore prosequuntur, his consuetudine, & amicitia se iungunt, in his sponte delectationem (quantum possunt) quærunt:

quærunt: & ad huiusmodi tam seipsos, quàm alios prouocant modis omnibus quibus possunt, nempe verbis, operibus, vestitu, gestibus, internuncijs, munusculis, literis: atque ita sese totos foras effundunt, moribus incompositi, sensibus incustoditi, in loquendo garruli, stolidiq́: interim tamen, si superis placet, aiunt, se ægre mortale aliquod peccatum velle admittere. Enimuero preciosum Christi sanguinem acerbissimamq́ eius passionem, sine fructu debere abire putant: sed errant miseri atque falluntur. Dicunt autem: En in sacra religione positi sumus, in sancta congregatione viuimus, & multum oramus ac legimus. Quibus ego, hæc inquam, omnia sine amore, sine attentione, tam cæce & tepide agitis, vt id absq; admiratione, nec cogitari quidem possit. Sed frequenter confitentur, & corpus Dominicum accipiunt. Confitentur quidem verbis, verum integram sese corrigendi voluntatem non habent. Vnde quòd sacram Eucharistiam percipiũt,
faciunt

faciunt nimirum non aliter, quàm si quis regem ad domum suam inuitet, & venientem in sordidissimam putentissimamq́ haram inter porcos sessum ducat. Præstaret sanè tales nunquam tremendum illud sacramentum percipere. Dicunt ægre se mali quippiam facere. An vero benefacere credendi sunt, dum frigida quadam vocalium orationum lectionumq́ murmura, tanquam paleas Deo offerunt: amorem autem, cor, intentionem, fauoremq́, per liberam voluntatem creaturis tribuunt? Iam si forte accedat aliquis, qui præmoneat ostendatq́ quantis ipsi in periculis degant, & quàm horrēdam mortem habituri sint: irrident hominem, dicuntq́, Beghardorum ista sunt verba, En nouum hic habemus spiritum. Hæc dicunt. Qui si in hac impœnitentia, & vitiorum suorum periculosa ignorantia permanserint, nunquam Dei faciem sunt conspecturi. Audiant & in animos suos demittant in ista Thauleri verba religiosi negligenter viuentes.

Quàm præclare Thaulerus disserat de obedientia, quam præstare maxime debent ij qui in sacra religione viuunt.

CAPVT VI.

POSTEAQVAM abūde demonstrauimus Thaulerum sua doctrina non destruere, sed erigere confirmareq́ sacram religionem: res exposcit, vt nonnulla etiam proferamus, quæ ille scribit de sancta obedientia: nam Ecquius affirmat (sicut diximus) eum hanc disperdere. Igitur ipse Thaulerus in suis Institutionibus, capite decimo tertio hæc inter alia dicit: Obedientia, humilitatis prima filia est. Hæc hominem Dei voluntati subditum facit, & sensus viresq́ sensitiuas superiori rationi subijcit. Hæc hominem subdit Ecclesiæ, eiusq́ sacramentis, pastoribus, superioribus, dogmatibus, præceptis, institutionibus, consilijs, consuetudinibusq́ vniuersis. Hæc hominem prom

ptum flexibilemq́ reddit alijs quibuslibet, in consilijs dandis, in auxilijs obsequijsq́ tam corporalibus, quàm spiritualibus impendendis secundum discretionem, & iuxta cuiusque necessitatem. Verus obediens velle, & nolle suum prorsus abnegat, & in exequendo ea quæ præcipiuntur moras non nectit: sed mox vbi ei aliquid iniungitur, paratus est, imò vero præceptum non expectat. O quàm pauci vere, & perfecte obedientes nunc inueniuntur, qui omni propria voluntate abdicata, non cupiant vt sibi Deus, & creaturæ obtemperent, sed magis ipsi alterius voluntatem facere velint. Obedientia, tanta virtus est, vt vel minimum aliquod opus ex ea factum, qualecunque illud fuerit, multo melius Deoq́ acceptius sit quolibet alio opere quamlibet etiam magno, quod sine obedientia peragitur, siue sit Missæ auditio, siue lectio, siue oratio, siue contemplatio, seu quodlibet bonum opus, quod excogitari possit. Dum humilis obediens

recogitat,

recogitat, quomodo Sancti Dei magno desiderio ad hoc peruenire contenderint, vt vere obedientes essent, propriumq́ sensum prorsus extinguerent: dum considerat, vt illi mox vbi aliquam forte propriam quæsitionem in se deprehendebant, seipsos abnegarint: maxime vero dum fidelissimi amatoris sui Iesu Christi perpendit obedientiam, attendens vt ille cum esset Rex regum, & Dominus dominantium, vsque ad mortem crucis obediens ac resignatus fuerit: inde nimirum æstuanti obedientiæ desiderio succensus, ad omnia bona alacer paratusq́ redditur, ac se subijcit non tantum Deo, & superioribus, verumetiam omnibus hominibus: & quanto homines sunt inferiores, tanto ei subiectio amplius sapit, tanto ipse libentius obedit: maiorem enim hic sui mortificationem inuenit, quàm dum sub maioribus inclinatur. Quo nos magis abnegamus, hoc similiores efficimur ei, qui propter nos non solum cœlesti Patri suo

 obediuit,

obediuit, ſed etiam in manus peccatorum ſemetipſum tradidit, ſine querela permittens eos libere facere in ſe, quidquid vellent. Ergo licet magnum ſit obedire ſuperioribus: maius tamen eſt obtemperare æqualibus, maximum autem obedire inferioribus, propter Deum. Nullus adeo aridus, & diuina gratia deſtitutus eſt, quin ſi ſuaui obedientiæ iugo colla ſubmittere velit, virere ac florere, copioſumq; fructum producere poßit. Obedientia enim ad quamlibet gratiam ſuſcipiendam aptisſimus capacisſimusq; locus eſt. Item vndecimo capite Inſtitutionum ſuarum Thaulerus ait: Ea reſignatio qua cor bonæ voluntatis adeo ſe ad obediendum inclinat, vt ex ſeipſo viuere nolit, viuit autem, & cuncta opera ſua facit ex ſalubri ſanctoq; alicuius ſpiritualis atque illuminati confeſſoris conſilio: plane via ad cœlum tutisſima eſt, per quam facillime retia diaboli euaduntur. In huiuſmodi reſignatione, omnia hominis opera abundant

abundant gratia: sed ea opera quæ bonus homo ex propriofacit iudicio, difficile est discernere, vtrum ex natura an ex gratia fiant. Ei, qui voluntatem propriam abdicauit, iter inferni præclusum est. Vnde S. Bernardus ait: In inferno nihil nisi propria voluntas ardebit: tolle hanc, & infernus non erit. Vbi enim seipsum homo deserit & exit, ibi Deus ingreditur. O quàm multi religiosi sunt martyres infructuosi, dum propria voluntate pleni, sibiypsis per propriam quæsitionem propriumq́; iudicium duces sunt, ob idq́; paruam, aut nullam magnis suis exercitijs beatitudinem merentur. Qui si omnia opera sua in obedienti resignatione perficerent, insignes nimirum sancti apud Deum efficerentur. Primo, etiam sermone tertiæ post Trinitatem Dominicæ, Thaulerus ita loquitur: Nullum in hac vita charius dignius q́; sacrificium Deo omnipotenti offerri potest, quàm cor humile, atque obediens. Vnde posset aliquis sub vno momento

tam humiliter ac pure propter Deum obedire, propriamq́ exire, & abnegare voluntatem, ut amplius veriusq́ in Deum sine medio duceretur, quàm si toto decennio in proprijs conceptibus, atque institutis magna cum deuotione vixisset. Libet hic similitudinem quandam proponere. Si quis Dei munere ad tam altum sanctitatis gradum peruenisset, ut Deum reipsa semper visibiliter præsentem secumq́ habitantem haberet, is si ad aliquod opus obedientiæ euocaretur, humiliter Domino dicere deberet: Eia suauissime Deus, permitte me, obsecro, hanc obedientiam tui amore perficere. Credite mihi, humilis ista propriæ voluntatis abnegatio, in illo homine multo gratior iucundiorq́ Deo esset, quàm si ille idem tunc cum omnibus beatis spiritibus cœlum penetraret. Exemplum huius rei subijcio: Virgo quædam in monasterio degens, & diuino amore flagrans, cum aliquando immenso dilectissimi sponsi sui Iesu Christi desiderio teneretur,

tur, ſic illum ex toto corde ſuo allocuta eſt: O Vnice Fili Dei, amabilis redemptor animæ meæ, Vtinam Vel ad momentum te in hac Vita cernere poſſem. Ad quæ Verba mox aſtitit illi ipſe Dominus noſter Ieſus Christus in forma cuiuſdam pueruli. Contigit Vero Vt Vna ex ſororibus congregationis, ianuam cellæ illius deuotæ Virginis pulſaret, eamq́ cum feſtinatione ad commune aliquod opus ex obedientia faciendum accerſiret. Audiens Virgo ſancta iuſsionem obedientiæ, puerulo Ieſu ait: En dulciſsime Domine mi Ieſu Chriſte, pro explenda obedientia abeo: tu interim me hic expecta obſecro, ſi tibi placet, donec ad te redire liceat. His dictis, è cella exijt: & quod facere iuſſa erat, animo Voluntario hilariq́ Vultu peregit. Deinde magna cum celeritate ad cellam reuerſa eſt: quam eum aperiret, mira quædam, & radiantiſsima lux oculis eius in ſe ingeſsit, adeo Vt Vix eam ſuſtinere poſſet. Vidit igitur amantiſsimum Dominum

ſuum in perfecta ætate, tanquam elegantisſimum iuuenem viginti, & quatuor annorum adſtantem. Vnde ipſa maximo gaudio repleta, ita eum affatur: O dilecte mi Ieſu, quomodo tam grandis tantillo tempore factus es, qui tam puſillus apparebas, cum à te recederem? Dic obſecro, dic vnica ſpes mea, qui id factum ſit. Cui pius, ac dulcis Ieſus reſpondit: O filia chariſsima, profunda velocis, atque impigræ obedientiæ tuæ humilitas, me tam breui tempore, tam grandem effecit. Semper ergo mei amore libenter obedi, ſi mihi continue, ſine medio optas vniri. Poſt quæ verba Dominus diſparuit. Iſta nimirum inſtitutio ac viſio, ſanctæq́ virginis prompta obedientia, manifeſte arguunt religioſos omnes, qui ſeipſos non abnegant, quiq́ propriam voluntatem retinentes, non obediunt prompte, & alacriter ſuis ſuperioribus, ſicut promiſerunt obedire. Enimuero quoſdam in monaſterijs religioſisq́ congregationibus inuenire eſt, qui certas ora-

tiones legere, aut alia bona opera facere proponunt, diuersos modos priuatos, diuersaq́ exercitia assumentes: à quibus si ad obedientiam euocentur, statim innotescit, quàm nullam pacem in se habeant. Quare vero tam ægre obedientiam priuatis illis exercitijs præponunt, nisi quia cum proprietate eis inhærent, & illa velut pro Deo sibi statuunt. Sed fallunt semetipsos. Nam quicunque sub obedientia viuunt, semper prompte alacriterq́ obedire, & omnia alia (siue sint meditationes, siue orationes, siue quodcunque aliud) interim postponere debent. Sic enim fiet, vt ad humilem suipsorum tam in spiritu, quàm in natura abnegationem resignationemq́ cito pertingant: sic fiet, vt Deus pure in eis viuat atque nascatur, & ipsi in illum sine medio ducantur: quibus bonis frustrantur misere, hi qui suæ proprietati inhærent, qui prompte obedire recusant, qui glossas quantas possunt comminiscuntur, vt à præclarissima obedientiæ virtute

se excutiant atque proprios modos, & conceptus propriaq́ instituta pro suo capite prosequi sinantur. Quod quidem ingens medium inter Deum, & ipsos constituit. Neque enim aliquid de Deo diuinaq́ dulcedine vtiliter experiri possunt, quandiu irresignato fundo præditi, propriam voluntatem exire non student. Hæc ibi. Ista Thauleri verba consona sunt verbis scripturæ sacræ dicentis, Melior est obedientia, quàm victimæ: quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare, & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.

Dicta quædam Thauleri, calamitatem horum temporum nostrorum designantia.

CAPVT VII.

IAM *plene refutatis his, quæ Ecquius inconsiderratius cõtra Thaulerum scripsit, addemus pro coronide Apologiæ paucula quædam eiusdem Thauleri dicta:*

quibus

quibus aperte satis calamitas horum temporum nostrorum designata est. Ipse enim Thaulerus, qui ante annos du centos vixit, primo sermone decimæ octauæ post Trinitatem Dominicæ, inter alia, ita ferè loquitur: *His qui humiles, & parui non fuerint, pseudodoctores persuadere nitentur, ea omnia, quæ à veritatis magistris vnquam tradita fuerunt, non esse vera. Vnde & multi ex eis, qui in vana complacentia suiq́; æstimatione permanserint, laqueis deceptionis inuoluentur: adeo vt ipsis omnia Sanctæ Ecclesiæ instituta, ceremoniæ, ac ritus, videantur errori falsitatiq́; obnoxia. Et væ his qui intus vocem patris sui nempe Dei, ac foris vocem matris suæ, id est, Ecclesiæ (quorum voces non nisi vna vox est) auscultare noluerint.* Et in sermone quem festo die omnium sanctorum habuit Thaulerus, dicit: *Magnæ & perniciosæ plagæ certo certius imminent nobis. Iam nubes succensæ sunt vt feriant: sed eas amici Dei lachrymis suis retinent. At*

si non corrigimus nos, nimirum cito nos grauiter ferient: eritq́ tanta calamitas, vt iudicium extremum homines instare existiment. Qui modo multa pace gaudent, magnis pressuris affligentur. Verbum Dei peruertetur, cultusq́ diuinus pene in obliuionem abibit. Vnus huc alius illuc properabit: nec facile scire licebit, quem hæc mala finem habitura sint. Interea tamen fidelissimus Deus suos velut in nidulo quopiam abscondet ac proteget. Idem Thaulerus alibi ait: Saluberrimum consilium hoc est, vt omnes senescenti ac propemodum effœtæ matri Ecclesiæ, animo resignato propensissimaq́ voluntate humiliter sese submittant, atque illius ordinationibus, & doctrinis, quas ab Apostolorum tempore huc vsque concionatores palam è suggestu nobis proponunt, spontanea subiectione obtemperent: etiamsi Angelus de cœlo aliud præter id, quod Euangelizatum est, annunciet ac persuadere moliatur. Sicut & à Domino nostro Iesu Christo,

diligenter

diligenter præmoniti sumus, cum diceret: Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisæi: omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruate & facite, secundum vero opera eorum nolite facere. Immensa, & inexhausta Dei misericordia dignetur nos in viua veraq; fide semper stabiles conseruare. Hæc Thaulerus. Ipse itaque non in odium adducendus, sed vt eximius orthodoxusq; Theologus ac singularis Dei amicus, pie commendandus est. Ecquius non putans se falli dicit: Vtinam Thaulerus prorsus lateret, & non inuolaret in monasteria. Ego vero in nomine Domini dico: Vtinam Thaulerus vbique gentium cognitus esset, & à quamplurimis diligentissime legeretur. Verum Ecquius licet minus circumspecte damnauerit Thaulerum, nondum à se satis studiose lectum, nequaquam tamen hoc maligne fecisse credendus est: sed feruens ille Zelus, quo inuehebatur in hæresiarcham Lutherum, facile ei persuasit, vt præpropere iniquam de

sancti

sanctissimo viro Thaulero sententiam ferret. Equidem ipsum Ecquium, ut venerabilem Theologum, & inuictum catholicæ fidei defensorem amplector. Ceterum veritatis amor me compulit, ut hanc breuem Apologiam pro Thaulero scriberem, ad gloriam Dei, qui est benedictus in æterna secula, Amen.

FINIS.

LVDOVICVS BLOSIVS CLEMENTI LEVANTIO S.

PROPOSITVM animi tui chariſſime Clemens, quo decreuiſti collum iugo ſacræ religionis ſubdere, commendo plurimum, & gratias ago Domino Deo, qui illud tibi inſpirauit. Sed perpende diligenter, quantam vitæ puritatem, atque integritatem requirat ordo monaſticus. Nam quotquot religioni per profeſſionem ſeſe aſtringunt, obligati ſunt totis viribus ad perfectionem contendere, licet non ſint obligati ad eam peruenire. Religioſus, vel monachus, qui ſibi mundoque perfecte mori, & Deum vero ſynceroque amore proſequi non ſtudet, ſuæ profeſſioni non ſatiſfacit

facit. Heu quàm multi viri, & fœminæ hodie se misere fallunt, qui monastico habitu suscepto vota religionis vouent, cum tamen parum, aut nihil de perfectione vitæ cogitent. Creaturis tenaciter adhærent, & in eis delectationem inordinate quærunt: externas consolationes auidissime appetunt: sese totos absque timore foras effundunt: mente vagi, moribus incompositi, sensibus incustoditi, verbis garruli, ac vani sunt: atque in sua negligentia suisque vitijs ad mortem vsque perseuerant. O quàm acerbæ pœnæ manent, tales post hanc vitam. Tu vero mi Clemens vide vt non habitu tantum, sed maxime sancta cœlestique conuersatione sis religiosus. Cogita quanta sit insania, modo ita praua desideria sua voluntatemque propriam sequi, vt postea necesse sit indicibilibus tormentis cruciari. Nonne præstaret breuissimo vitę huius tem

pore

pore per ſtrenuam ſui mortificationem, & abnegationem, per veram humilitatem, atque charitatem ſeſe aptum reddere ad capeſſendam beatitudinem æternam? Hæc crebro meditare. Mitto breuem Regulam: ad quam tu & ego vitam moreſque noſtros ſedulo exigere debemus. Vale.

BREVIS REGVLA TYRONIS SPIRITVALIS.

QVI *Deo placere, & aliquem in vita spirituali profectum cõsequi, tandemq; ad perfectionem peruenire cupit, imprimis omnes hæreses, & schismata detestetur: Ecclesiæ catholicæ firmiter adhærens, & ei sese humiliter subijciens. Quicunque enim ab Ecclesia recedunt, etiamsi iustissime viuere videantur, à Deo, & societate Sanctorum separati sunt. Retento ergo rectæ fidei fundamento, iam bonam sanctamq; vitam superædificet. Seruiat Deo, & Deiparam virginem Mariam, Sanctosq; cæli ciues venere-tur atque inuocet, non negligenter aut ex arida quadam consuetudine, sed diligenter ac religiose.*

Vitam Christi maximeq; passionem eius

eius pia animi gratitudine recolat. Humilitatem, obedientiam, mansuetudinem, patientiam, resignationem, modestiam, benignitatem, continentiam charitatemq́; Domini, & magistri sui totis viribus conetur imitari.

Abneget, & relinquat seipsum, propter Deum in omnibus desiderijs, & inclinationibus suis vitiosis. Priuatum amorem propriamq́; voluntatem, assidue in se persequatur, & strenue mortificet, penitusq́; extirpet. Eam in voluntatem Dei omnino transfundat: ita vt quidquid voluerit Deus, velit, & ipse: quidquid ei euenire permiserit Deus, hoc tanquam optimum ipse libenter suscipiat, siue dulce, siue amarum, sibi sit. Seipsum propria quæsitione, & electione prorsus exuat, ac spoliet. Etiam in bonis desiderijs suis Deo se resignet: petens, vt non sua, sed Dei voluntas fiat.

Nulli caducæ, & mortali creaturæ, per inordinatum affectum, vel amorem inhæreat. Sensuum oblectamentis, &

carnis voluptatibus valedicat, atque renunciet. Sit vere mortuus mundo: & tanquam cæcus, ac surdus, nihil aspicere, nihil audire velit aut optet, nisi quod aspicere audireq́; necessarium, vel utile est.

Dum corpus alimentis reficit, summopere caueat, ne ventrem, & spiritum nimio cibo nimioue potu prægrauet. Tam cibum, quàm potum modeste, & continenter sumat, non quærens in illis aliquam delectationem. Quòd si tunc sentit terrenam voluptatem, non illi adhæreat, non eam intro admittat. Si non impeditur, intingat spiritualiter buccellas quas edit, in pretiosum sanguinem Christi, & è roseis vulneribus eius potum hauriat. Vulgares, & simplices escas magis amet quàm lautas atque exquisitas: quia Dominus Iesus felle, & aceto potatus fuit. Meminerit tamen eum qui escas etiam vilissimas cum inordinato desiderio sumit, veræ abstinentiæ virtutem amittere, quam non perdit qui cibos delitiosos, sine desiderio

percipit. Vnde is cuius sensualitas magis delectatur pomis, & aqua, quàm vino, & perdicibus, laudabilius facit, si pro Dei amore à pomis, & aqua abstinet (parum aut nihil ex his gustando) quàm si abstineat à vino atque perdicibus. Verus ergo vitæ spiritualis, & perfectionis amator aduersus sensualitatem suam viriliter decertet: prudenter ei negans quod ipsa inordinate concupiscit. Sed non destruat naturam corpusq́ suum intolerabili abstinentia, & nimio vitæ rigore secundum proprij capitis iudicium assumpto. Modum sanctamq́ discretionem in omnibus seruet, & sanis consilijs se subdat. Superflua non requirat, sed paucis contentus sit. Vanitatem, & curiositatem in vestibus ceterisq́ rebus non sectetur.

Verba noxia, inhonesta, vel detractoria nunquam proferat: nec his qui talia proferunt, consentiat, sed potius prauum eorum sermonem conuenienter interrumpere studeat. Mendacium multum perhorrescat. Iactantiam, & adulationem

latione m omnem vitet. Non sit asper aut mordax in verbis suis, sed sit dulcis, & placidus. Neque tamen per affectatam verborum suauitatem hominibus placere quærat. Vana item, inepta, puerilia, & otiosa verba loqui refugiat. Quando salua charitate vel obedientia tacere potest, libenter taceat. Non autem sit seuere aut amare taciturnus, ne silentium eius alijs tædium adferat. Et quando ei loquendum est, pauca verba (si fieri potest) proferat, idq́ cum grandi circunspectione. Antequam loquatur, inuocato diuino auxilio statuat intra se non plura loqui quàm expedit. Non facile alicui pertinaciter contradicat, neque contendat verbis: sed vbi semel vel bis testimonium perhibuit veritati, si non recipitur, sinat deinceps alios sentire quod volunt, & velut ignorans taceat: nisi periculum animarum ex silentio suo sequeretur. Consuescat assertiones suas sub dubio proferre: veluti si dicat, Puto ita esse, Nisi fallor ita est, &c.

Mores leues, & gestus incompositos, risumq́ immoderatum sedulo vitet. Vitet, & offendendi occasiones quantum potest. Humana societate non inordinate delectetur: sed solitudinem diligat, & in solitudine Deo rebusq́ diuinis secundum gratiam sibi datam intendat. Socialis tamen, & rationabiliter affabilis inter homines sit. Etiam minimam temporis perditionem multum ponderet. Non autem putet se tempus inutiliter traducere, quando intus Deo vacans, foris nihil agit.

Nihil sanctæ obedientiæ præferat: sciens perfectam voluntatis propriæ mortificationem gratissimum esse Deo sacrificium. Melius est sobrie, & continenter ad gloriam Dei ex obedientia manducare, quàm rigidam antiquorum patrum abstinentiam ex propria voluntate sectari. Quidquid pure per obedientiam fit, quantumuis vile, & abiectum esse videatur, Deus magnifacit, & eximia mercede remunerat. Nullum opus Deo placere potest, cui inobedientia con-

iuncta

iuncta est. Ipse ergo superioribus suis (etiamsi forte imperfecti, & multis defectibus obnoxij sint) prompte vultuq́; hilari ac deuoto corde tanquam Deo obediat, & eis honorem impendat. Obtemperet item æqualibus, obtemperet, & inferioribus, in his quæ licita sunt. Sancta sua exercitia intermittere vel omittere semper paratus sit propter obedientiæ opera, & charitatis obsequia.

Non sit obstinatus in proprio sensu: sed aliorum sensum, & iudicium suo sensui atque iudicio ad honorem Dei sapienter præferat. Patiatur se à quolibet doceri atque reprehendi: & eis qui se obiurgant, non indignabunde aut acerbe, sed dulciter, & placide respondeat, libenter culpam agnoscens. Si iniuste accusatur vel arguitur, non superbe se defendat aut excuset quin potius imitatus dominum suum tacere eligat, nisi forte scandalum ex silentio suo oriretur.

Infra omnem creaturam propter Deum se demittat ac deprimat. Etiamsi magnas consolationes aut grandia dona

intus

intus foris ue à Deo acceperit, non pro-
pterea erigat ceruices, non propterea se
alijs præferat nec sibijpsi placeat, neque
se aliquid esse existimet: illa enim reue-
ra non sua, sed Dei sunt: solum pecca-
tum in se suum est. Non ergo ipsa Dei
dona sibi vsurpet aut vendicet: sed o-
mnia in Deum integre refundens, &
opera sua illi prorsus ascribens, fatea-
tur ex corde se ex se nihil esse, nihil habe
re, nihil scire, nihilq́ posse. Ex istius nihi
li sui consideratione, maneat semper ve-
re humilis, omnes homines sibi præpo-
nens: quia si etiam sceleratissimi qui-
que accepissent à Deo ea dona quæ acce-
pit, sanctius forte viuerent quàm ipse.
Planè nisi gratia Dei continue protege-
retur, grauius peccaret, quàm quiuis
alius. Se igitur omnium vilissimum es-
se reputet, indignumq́ iudicet quem ter
ra sustineat. Omnem vanæ gloriæ affe-
ctum diligentissime in se mortificet.
Non ab hominibus cognosci, aut lauda-
ri, sanctus ue haberi appetat: sed po-
tius ignorari, vilipendi, atque con-

temni desideret. Dei non hominum fauorem, & gratiam ambiat.

Iniurias, irrisiones, calumnias, afflictiones, & damna permissu Dei sibi illata absque querimonijs vel murmurationibus humiliter perferre discat: credens indubie ea sibi à Deo esse transmissa. Non indignetur nec male velit hominibus qui illa inferunt: sed exemplo Domini sui Iesu Christi mitem, benignumq́; se eis exhibeat. De eorum defectibus non loquatur, nisi necessitas, aut euidens vtilitas compellat. Agnoscat se non posse ab aliquo tantum grauari ac deprimi, quin maiorem depressionem propter iniquitates, & ingratitudines suas commeruerit.

Ab omni dolo, & vitiosa simulatione sit alienus. Omnes homines communi, & syncera dilectione prosequatur, nullo penitus excepto. Omnes loco fratrum, & sororum habeat, carnali sensualiq́; amore excluso. Omnes ad æternam beatitudinem peruenire desideret. Non metiatur hominem ex visibilis carnis

nis miseranda corruptione, sed ex inuisibilis animæ (quæ ad imaginem Dei facta est) incomprehensibili dignitate. Erga neminem cor amarulentum gerat: sed serenitatem vultus præ se ferens, suauis omnibus sit. Defectus aliorum pie toleret: veruntamen ea quæ honori Dei aduersantur, libenter cum charitate emendet, aut curet emendanda. Oderit peccatum in homine, sed non oderit hominem propter peccatum: nam Deus fecit hominem, peccatum vero non Deus, sed homo fecit. Omnibus, & maxime inimicis benefacere, omnes adiuuare atque consolari paratus sit. His qui peccant, & his qui afflicti sunt compatiatur. Singulari vero compassione moueatur erga animas fidelium defunctorum, quæ in Purgatorio pœnas adhuc sustinent. Existimet quemlibet hominem esse seipsum, vt facilius pro peccatis calamitatibusq́; aliorum indoleat, & pro bonis eorum gandeat. Nemini inuideat. Nemini obtrectet. De omnibus bene sentiat. Sinistras suspiciones in cor

ſuum incidentes, mox repellat. Nullum ſpernat. De nullo peccatore deſperet nam qui modo malus eſt, poteſt mox gratia Dei mutari, & bonus eſſe. Firmo propoſito apud ſe ſtatuat nullum iudicare. Dicta, & facta aliorum in meliorem partem ſemper interpretetur: omnia in ſimplicitate cordis audiens atque adſpiciẽs. Ea quæ mala ſunt, ſinat eſſe mala: ſed nihil temere iudicet, nihil definiat aut pro certo aſſerat. Oret autem pro ſe peccatore maximo, & pro alijs qui male agunt.

Aduerſa, & moleſta quæque animam vel corpus grauantia (quomodocunque aut vndecunque aduenia nt) non aliunde quàm de manu Domini ſuſcipiat. Talia reſignato patientiq́ animo ad finem, & vltimum vſque punctum pro Dei amore toleret: certo perſuaſus, ea ſibi vtiliſsima, & ſaluti ſuæ conuenientiſsima eſſe, licet forte aliter ipſi videatur. Deum qui ex immenſo amore illa mittit, laudet, & ei gratias agat.

Non perturbetur ex his quæ in mun-

do accidunt: sed in omnibus prouidentiam Dei sapienter attendat, sine qua nec vnum quidem folium de arbore decidit. Eidem diuinæ prouidentiæ se, & omnia sua secure committat, atque per humilem confidentiam bono Domino suo in omni rerum euentu firmiter innitatur, semper ad eum per orationem confugiens: quemadmodum monet Psalmista dicens, Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Et Petrus Apostolus itidem nos hortatur, vt proijciamus omnem solicitudinem nostram in eum, quoniam ipsi cura est de nobis.

Etiamsi consolatione interna destituatur, & insuper grauissimis tentationibus fatigetur, non tamen propositum sanctum deserat: sed fide plenus permaneat apud Dominum, non quærens aliqua vana solatia, quibus naturam grauatam releuet.

Quantumcunque absurda, & fœda malignus spiritus cordi eius ingerat, ipse ea nihili faciat: internum intuitum

mox ab illis auertens. Talia enim melius vincet contemnendo, & conspuendo, quàm si illa attendere, & de eis cogitare, atque cum eis altercari voluerit. Nec putet se ex illis (quæ sibi prorsus displicent, & quæ statim reycit) culpam aliquam contrahere, quam coram sacerdote confiteri necesse sit. Peccata quæ perpetrauit, confiteri sacerdoti debet: sed tentationes quibus non consentit, non sunt peccata admissa. Sordes spirituales animam eius non polluunt si ei non placent, si ab eo per consensum non recipiuntur. Aliud est sentire in se malum, atque aliud consentire malo. Plerique sancti nonnunquam senserunt in carne sua vehementes vitiorum motus, sed eis ratione, & voluntate contradixerunt.

Non omittat percipere sacram Eucharistiam, nec alia pia exercitia sua deserat propter derelictionem, obnubilationem, & paupertatem internam, aut propter angustias, quibus (Deo ita ordinante) affligitur. Ipsa quidem exercitia sua tempore huiusmodi calamitatis sibi

bi insipida sunt, & multum laboriosa: sed si facit quod in se est, Deo sunt gratissima.

Non putet sanctitatem vitæ in hoc consistere, vt quis magnam consolationem, & dulcedinem intus sentiat: nec arbitretur certam deuotionem esse, sensibilem illam cordis molliciem, qua quis facile in lachrymas resoluitur: nam hanc & hæretici, & gentiles plerunque habent. Vera deuotio est bona voluntas, qua homo paratum se offert ad cultum, honorem, & beneplacitum Dei. Hæc perdurat, etiamsi cor aridum, & mens sterilis sit. Ipse ergo suauitatem internam non inordinate appetat: sed æque paratus sit illa carere sicut eam habere. Si Deus ipsum consolari voluerit, suscipiat quidem humiliter atque cum gratiarum actione consolationem diuinam: at caueat ne aliquo Dei dono ad sui oblectationem abutatur, ne ue in eo quiescat. Tam purus, simplex, liber, & tranquillus intus permaneat quando à Deo benigne visitatur, quasi nihil sentiret.

Neque enim in donis Dei, sed in ipso solo Deo quiescere licet. Agnoscat se etiam minimo Dei dono prorsus indignum esse.

Si inter psallendum, & orandum nondum potest esse satis attentus, non ob id nimium deijciatur animo. Nam etiam ea precatio, quæ cum distractione cordis peragitur, fructuosa est, & à Deo suscipitur, si modo is qui orat patitur inuitus huiusmodi distractionem, & placide facit quod in se est: bonam voluntatem Deo exhibens, studioseq; ac reuerenter precibus insistens. Non ergo sit irrequietus, impatiens, aut nimis anxius: sed humiliter resignet se Deo, pieq; gaudeat illum tam bonum, & clementem esse, vt nos plerunque etiam vana atque indigna in oratione cogitantes, benigne toleret, Dicat illi, Domine tu scis quam multæ sint auolationes cordis mei: propitius esto mihi vilissimo peccatori. Bone Iesu, responde, satisfac, & supple pro me. Ego ex ægritudine defluo: sana me, & stabilis ero. Sed infirmum adhuc

atque

atque defluentem misericorditer tole-
ras, quia suauis es, & mitis.

Lectionem sacram amet: sed oratio-
nem lectioni præferat. Non legat ni-
mis multa vno eodemq; tempore, ne ipsa
lectione spiritum suum obruat magis
quàm reficiat. Semper suscipiat ver-
bum Dei animo esurienti, à quocunque
etiam depromatur, & quantumcunque
simplicibus verbis proferatur. Si illud
minus libenter exceperit, accuset, & hu
miliet se: non docentis aut loquentis vi
tio, sed sua culpa id accidisse, credens.

Paratus sit, & desideret crebro sa-
cram Eucharistiam ad laudem Dei per
cipere. Si tamen eam toties sacramen-
taliter sumere non potest quoties sume-
re desiderat, non perturbetur, sed ma-
neat in vera resignatione tranquillus,
& sese ad spiritualem susceptionem præ
paret. Neque enim aliquis eum impedi-
re potest, quin per sanctum desiderium
quotidie etiam pluries spiritualiter com
municet si vult.

Vespere, seipsum exacte discutiat, re-

cogitans quomodo tempus expenderit, & quas offensas eo die admiserit. Veniam peccatorum petat à Deo: proponens corrigere se, adiuuante gratia illius. Corpusculo ad quiescendum pudice collocato, obdormiat (si fieri potest) inter amorosas orationes, & adspirationes, vel inter pias meditationes. Mane itidem mox vbi euigilauit, primam cogitationem suam amanter ad Deum conuertere consuescat: vt capax sit visitationis, & gratiæ eius. Si tamen propter confusionem spiritus sui, nequit libere se erigere in Deum, vel si inter dormiendum fœda aliqua somnia ligata ratione passus est, non absorbeatur nimia tristitia: sed simul atque somno recedente vsum rationis recepit, abominetur quod sordidum est, confidatq́ in Domino: humiliter, & patienter ferens molestiam quam sentit.

Non solum grauia peccata, sed, & minores culpas omni studio atque diligentia vitet. Nisi enim fugere voluerit quidquid Deo displicet, & quidquid

in se amorem Dei impedit, puritatem pacemq́ cordis veram obtinere non poterit. Non tamen desperet quando peccatum aliquod admittit, neque tunc fugiat à facie Dei, vt anxius multa apud se cogitet de peccato suo: sed humiliter, & confidenter ad Deum conuersus, tractet cum eo de sua iniquitate atque ingratitudine, dulciter deplangens seipsum. Attendat suam abyssalem vilitatem ac miseriam: attendat, & pietatem atque misericordiam Dei immensam, quæ animæ vere pœnitenti, & ab omni peccato plene auersæ non potest non succurrere atque ignoscere. In plenam expiationem, emendationem, & satisfactionem pro delictis suis, offerat Deo patri sanctissimam conuersationem, amarissimamq́ passionem prædilecti filij sui: Petat amanter à Christo, vt se pretioso sanguine quem fudit, abluat, perfecteq́ emundet. Quod vbi fecerit, iam bono sit animo, quasi Deum nunquam offendisset.

Et propter illos defectus quos nulla

ratione in se deuincere potest, non sit nimium pusillanimis, sed eos diuinæ clementiæ committens, seq; Deo resignans, humilis, tranquillus, patiens, & longanimis permaneat. Etiamsi centies vel millies quotidie ex humana fragilitate labatur: toties cum sancta spe veniæ resurgat quoties labitur. Proponat, & conetur vigilantior esse, ac purius viuere: non tamen confidat in suo proposito vel conatu, sed in sola bonitate Dei, & in auxilio gratiæ eius, quæ nunquam deerit facienti humiliter quod in se est.

In omnibus operibus, verbis, cogitationibus, & omissionibus suis, laudem atque gloriam Dei pure spectet. Quando aliquid agere, loqui, cogitare, aut dimittere proponit, sedulo examinet quid se moueat ad hoc faciendum dimittendum ue, consideretq; vtrum Deum an se ipsum quærat. Si videt se quærere seipsum, mox relinquat, & abneget se, Deum solum intentione atque amore prosequens.

Intus ita ordinatus esse debet, vt Deus sit illi omnia in omnibus, & ipse Deum in cunctis creaturis agnoscat atque diligat, creaturas item omnes in Deo amet: adspiciens easdem modo nobilissimo, nempe sicut profluxerunt ex Deo sua origine.

Opera atque exercitia sua diuino cordi Christi emendanda perficiendaq́ commendet, & illa eidem Domino Iesu aut Deo Patri offerat in laudem æternam, ad salutem totius Ecclesiæ, in vnione sanctissimorum operum, & exercitiorum ipsius Christi Iesu. Si enim hoc fecerit, ipsa eadem opera, & exercitia sua, quæ ex se vilia atque imperfecta sunt, nobilissima Deoq́ acceptissima erunt. Nam ex operibus, & exercitijs Christi, quibus coniungentur atque vnientur, ineffabilem dignitatem accipiēt: quemadmodum gutta aquæ missa in vinum, & vino vnita, excellentem ipsius vini colorem saporemq́ recipit. Itidem omnia quæ ipsum grauant, & affligunt (siue parua, siue magna, siue externa, siue

interna

interna sint) offerat Deo in laudem æternam, ad salutem omnium hominum, in vnione passionis ac dolorum Christi: vt ex eisdem passionibus, & doloribus Domini Iesu quibus vnientur, diuinam claritatem assumant.

Non sit concitatus, præceps, & turbulentus in his quæ agenda sunt, nec illis per immoderatum affectum alligetur tanquam captiuus. Non sequatur importunos cordis sui impetus: sed per rationem dominus sit sui, operumq́ suorum. Diuinas inspirationes. diuinamq́ voluntatem in se semper obseruet, & Deo intus loquenti libenter obediat. Quidquid in se puritatem, tranquillitatem, libertatemq́ animi impedire potest, prudenter declinet. Inordinatas passiones, & affectiones iræ, concupiscentiæ, timoris, gaudij, tristitiæ, amoris, & odij, à se repellat. Reijciat, & irrationabiles vanosq́ conscientiæ scrupulos. Non implicet spiritum suum curis superfluis. Ea quæ sibi commissa non sunt, & quæ nihil ad se pertinent, prorsus

Deo relinquat. Non ſit nimium ſolicitus pro temporalibus, & externis rebus.

Denique tam intellectum quàm affectum ſuum auertens, & abſtrahens ab omnibus fragilibus creaturis, introuertat ſe, hoc eſt, ſe intra ſe recipiat, ibique Deo intendat. Aſsidue inquam mentem ſuam ad Deum reuocet, eiusq; præſentiam reuerenter in omni loco attendat (nam Deus vbique totus atque indiuiſus eſt) & cum eo per internam orationem infatigabiliter loquatur: pia deſideria, ignitasq; adſpirationes ad illum emittens. Relicta omni multiplicitate, vnum cogitare, vni hærere diſcat. Hæc introuerſio ei ſumme neceſſaria eſt. Non deſpondeat animum neque ſpem abijciat, propterea quòd ipſe tam inſtabilis ſit, & cogitationem ſuam tam difficulter apud Deum fixam retinere poſsit: ſed perſeueranter laboret, illam continue reuocando ad Deum. Vbi hæc bona conſuetudo in ea firmata fuerit, iam ſine labore de Deo rebusq; diuinis cogitabit.

Proponat

Proponat ante mentis suæ oculos amabilem Iesu Christi Dei, & hominis in cruce pendentis imaginem, eamq́ sibi intime imprimat. Salutet ac venere-tur grandi deuotione dignissima illa, & nunquam obliuioni tradenda Salua toris sui vulnera, seq́ totum in ea im-mergat. Hac aut alia passionis Chri-sti imagine omnes rerum infimarum imagines, & similitudines, omniaq́ pe-regrina phantasmata siue inutiles cogi tationes è corde suo expellat, sicut clauus clauo expelli solet. Sit ergo semper (quan tum fieri potest) introuersus, & intra se habitet: animum ab omnibus rebus ca-ducis auocans atque expediens, inter-numq́ intuitum simpliciter ac tranquil le in Deum (qui in se præsens est) diri-gens, & dulcia colloquia cum eo mi-scens. Existimet meram miseriam in-felicitatemq́ esse etiam breuissimo tem-pore elongari ab ipso Domino Deo, qui est summum atque incommutabile bo-num, qui est torrens, & abyssus inæsti-mabilium voluptatum.

Ceterum

Ceterum vt facilius sanctæ introuersioni operam dare poßit, commendet memoriæ aliquot suaues, & amorosas aspirationes, quibus vbique locorum, siue progrediatur, siue quiescat, Deo se coniungat, & copulet: deuote eas apud se reuoluens ac repetens. Appellamus autem aspirationes, oratiunculas iaculatorias pio affectu plenas, quas amanter eiaculamur in Deum. Veluti cum dicimus, O bone Iesu, bone Iesu, O dilecte, dilecte, dilecte mi. O charorum omnium charißime. O amor meus vnice. O dulcedo cordis mei, & vita animæ meæ. Quando tibi per omnia placebo? Quando mihi ipsi, & creaturis omnibus perfecte moriar? Quando nihil præter te viuet in me? Miserere, quæso, miserere mei, & adiuua me. Ecce saluto, & veneror rosea vulnera tua: immerge me in illa, vt plene emunder, & tui amore inebrier. O Domine Deus. O delitiosum principium meum. O amabilis abyßus. O serena lux intimorum meorum. O iucundißimum, &

vnicum

vnicum bonum meum. Quando ardentissime diligam te? Quando tibi tenacissime agglutinabor? Eia digneris transfigere cor meum iaculo amoris tui: digneris me tibi sine medio vnire, & tecum vnum spiritum efficere, &c. Tales aspirationes placide, & absque immoderato impulsu ad Deum emitti debent, ne caput lædatur: neque necesse est vt ore proferantur, nisi is qui se exercet sentiat deuotionem suam prolatione verborum adiuuari. Hanc orandi rationem omnes testantur efficacissimam maximeq́ fructuosam esse.

Sanè si cum studio mortificationis exercitium introuersionis internæq́ orationis ac sanctarum aspirationum diligenter continuetur, homo tandem obtinebit mentem puram, simplicem, nudam, liberam, & super omnia caduca subleuatam, Deoq́ stabiliter inhærentem: atque ita in vnitate spiritus cum Deo requiescet, & ipsum perfectionis apicem attinget. Nam supra imagines, & formas omnes per purissimum amorem

rem euectus, sapientiaq́ Theologiæ mystica præclare ornatus, rapietur in Deũ & feliciter absorbebitur, paradisumq́, & regnum Dei etiam in hoc mundo inueniet, Admittetur inquam ad diuinam illam vnionem, quæ omnem intellectum excedit. Vnde iam vnus cum Deo spiritus effectus, totus erit Deiformis. In eo ad hunc modum mirabiliter transformato, Spiritussanctus superessentialiter viuet, sicut in Apostolis viuebat, cum adhuc in hoc exilio essent.

Qui hæc legit, sic legat, vt firmiter statuat cum auxilio gratiæ Dei moribus, & vita exprimere ea quæ legit: alioquin, lectio parum aut nihil ei proderit. Conetur ergo quotidie magis, ac magis mortificare in se omnem proprietatem, hoc est, omnem propriam voluntatem propriamq́ quæsitionem, quia natura ad seipsam reflectitur, ac seipsam suumq́ commodum quærit: conetur extirpare è corde suo omnes passiones affectionesq́ vitiosas. Et quamuis grauem immortificationem in se sentiat,

quam-

quamuis frequentissime labatur ac deficiat, quamuis multis annis aduersus semetipsum pugnare debeat, non desperet, neque perturbetur: nam qui artem aliquam discit, diu laborare debet priusquam eam exacte calleat. Quòd si ipse in huiusmodi certamine persistens, migrauerit ex hac vita priusquam ad perfectionem perueniat, beatus nihilominus erit, & in æternum Domini sui gaudium recipietur. Itaque petat, quærat, pulset humiliter ac perseueranter ad ianuam benignissimi liberalissimiq; Dei. Sic enim orando, accipiet congruo tempore quidquid ei necessarium est ad placendum Deo: accipiet ipsum Deum modo excellentissimo. Persuadeat sibi sanè quod vult, vertat se quo vult, non poterit proficere, nisi per indefessum conatum vitijs rebusq; omnibus emori studeat (ita tamen vt non in suo conatu, sed in sola Dei misericordia, & gratia confidat.) Nam in vera mortificatione, atque resignatione, verissima iucundißimaq; vita latet. Eam nobis concedere dignetur

gnetur

gnetur Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, vnus Deus, qui est benedictus in sempiterna secula. Amen.

Auctor huius Regulæ diffusius tractat de istis in Institutione spirituali, quam scripsit.

FINIS.

Series literarum.

* ** ABCDEFGHIKLM.

Omnes quaterniones.

Venetijs, Apud hæredes Melchioris Sessæ.

M D LXXI.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025034